

dEPutáció

2017.
IV. SZÁM

Tőkés László európai parlamenti képviselő sajtóirodájának értesítője

Szerkeszti: **Dénes László**

Lapterv és tördelés: **Mohácsi László Árpád**

E-mail: press@tokeslaszlo.eu

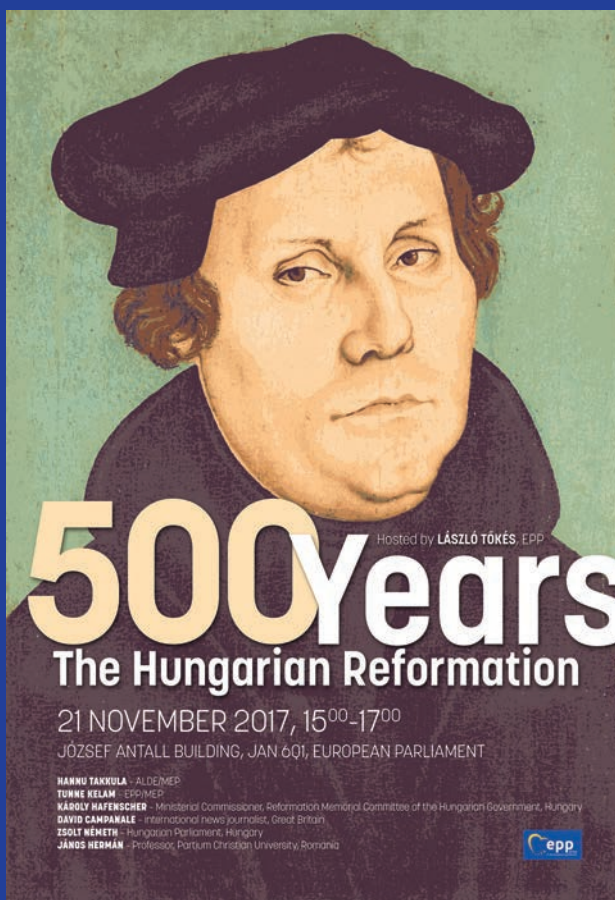
A REFORMÁCIÓ 500 ÉVES ÖRÖKSÉGÉRŐL AZ EURÓPAI PARLAMENTBEN

A 2017-ben megrendezett, a reformáció 500 éve előtt tisztelgő rendezvények sorába illeszkedő konferenciát tartottak Brüsszelben november 21-én. A **Tőkés László** EP-képviselő irodája által szervezett rendezvényre a **Partiumi Keresztény Egyetem (PKE)** énekara, valamint az **Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egyesület** héttagú küldöttsége is meghívást kapott.

Megnyitó beszédében Tőkés László visszatekintett azokra a XX. századi történelmi példákra és esetekre, amikor az egyház élesen szembekerült kora totalitárius elnyomó rendszereivel, nevezetesen a **nemzeti szocializmussal** és az **ateista kommunizmussal**, és az ilyenképpen kialakult **casus confessionis** hitvallási kényszerhelyzetében vagy megalkudott az adott rezsimekkel, vagy hitének bátorságával emelte fel szavát azok ellen. **Luther Mártonnak** a pápai és a császári hatalommal szembeni halálmegevető kiállása, valamint **Kálvin Jánosnak** a zsarnokkal szembeni ellenállás jogosságát hirdető **ius resistendi** elve, nem utolsó sorban pedig a magyar protestantizmus, illetve az erdélyi református fejedelemség korszakos küzdelme az oszmán hódítással és a Habsburg elnyomással és ellenreformációval szemben számunkra is követendő példa korunk kihívásai, a tovább élő kommunizmus és a globális-totális hatalmi rendszerek fenyegetései közepette. Ezen hitvallási helyzetben (status confessionis) „az Isten iránti engedelmesség és lelkiismeretünk szava elől nem szabad kitérnünk, hanem hitünk megvallásával és következményeinek vállalásával kell **protestálnunk** a Gonosz, az Isten hatalmát megrabló földi hatalmasságok ellen, illetve hitet tennünk (pro testis) isten akaratának elsőbbsége mellett” – mondta a püspök.

Hannu Takkula finn EP-képviselő a reformáció és a finn nemzettudat szerves kapcsolatát hangsúlyozta. Elválaszthatatlan kapcsolatáról van szó: az anyanyelv térnyerése és a finn nemzettudat kialakulása elképzelhetetlen a reformáció nélkül. „Mi, finnek ugyanakkor a függetlenségünk századik évfordulóját is ünnepeljük ebben az évben, s a két évforduló erősíti és kiegészíti egymást” – fejtette ki.

A reformáció fájdalomban született – indította előadását **Hafenscher Károly**, a magyar kormány évfordulós rendezvényeit összehangoló miniszteri biz-

tos, majd így folytatta: a kormányzat éves programja az egyetemes kereszténység és a reformáció magyar haladó hagyományait kívánja bemutatni a nagy nyilvánosság előtt, ezért indították útjára az egész éves rendezvénysorozatot. A természetesség és az eredményesség értékeit hirdette a reformáció, s ennek ma is érvényes üzenete van: rendet kell rakni a lélek mélyén, és akkor a környezetünkben és közösségeinkben is rend lesz. Az egyház egysége ma azt a küldetést jelenti, amelyet Európában a **kereszténységnek** kell betöltenie. Nekünk, magyaroknak a reformáció kultúra- és nyelvteremtő, közösség- és nemzetmegtartó erőt is jelent – mutatott rá a magyarországi Evangélikus Egyház Zsinatának elnöke. ➤

▶ **Tunne Kelam** észt néppárti képviselő a XVI. században főleg rurális környezetben élő észtek történelmében korszakalkotónak nevezte az Új Testamentum észt nyelvre való lefordítását a nemzettudat kifejlődése szempontjából. A teljes Biblia észt nyelven való megjelenítése fontos szerepet játszott a nemzeti öntudat kialakulásában. A kommunizmus észtországi bukását hozó „éneklő forradalom” összefüggésében a baltikumi nemzet büszkeséggel tekint vissza a reformációra – jelentett ki az észt rendszerváltozás kiemelkedő képviselője.

A Londonból érkezett újságíró, **David Campanale** történelmi szabadságértelmezéseket felidézve érzékeltette, hogy országában vagy Németországban vagy Oroszországban mennyire különbözik az, hogy mit szabad és mit nem enged meg a jog. Véleménye szerint a reformáció a politika értelmezését is, de természetesen a katolikusoknak a politikához és közélethez való viszonyulását is megváltoztatta. A mai Magyarország egy „európai reformáció” élén áll, amely arra irányul, hogy Európa visszatérjen saját gyökereihez és keresztény alapjaihoz, hagyományaihoz. **Orbán Viktor** nemrég elmondott beszédét idézte, melynek értelmében

a magyar kormányzat előtt álló kihívás az, hogy elmélyítse az általa képviselt politika szellemi és lelki alapjait. Ez viszont egybecseng a reformáció üzenetével, amely a világos, tiszta alapokat, az egyszerűséget és a hatékonyságot tartotta fontosnak – mondta a BBC munkatársa.

Hitünkben értékek következnek – idézte a tanácskozást moderáló **Szilágyi Zsolt** a **Németh Zsolt** által nemrég publikált könyv címét, az Országgyűlés külügyi bizottsági elnökének adva át a szót. „Az igazságot nem kilóra mérik”, kezdte előadását a magyarországi politikus, ugyanakkor az védelmet ad a hozzá hűségeseknek. A reformáció **semper reformanda** elve állandó megújulást jelent, s ez a politikára is igaz. A reformáció, amely egész Európát megújította, a magyar széttagoltság idején, a XVI-XVII. században összekötötte a nemzetet, és ma is erős megtartó erő számára. A peregrináció, a nyugati egyetemeken való tanulás, majd a tudással való hazatérés mintegy húszezer magyart érintett a reformáció korában. Elődeink példája is arra kötelez, hogy mondandónkat, üzenetünket európai összefüggésben is értelmezhető módon fogalmazzuk meg – vonta le a politikai következtetést Németh Zsolt.

Hermán M. János teológiaprofesszor moldvai reformátusokkal kapcsolatos kutatásainak bemutatásával érzékeltette, milyen átfogó és széleskörű volt a reformátorok egykori tevékenysége és annak kihatása. A moldvai reformáció egyik időszzerű üzenete az, hogy legyünk türelmesek, toleránsak, és szeressük a szórványban élő kisebbségeket – zárta előadását az egyháztörténész.

A **tordai vallásbéke** 450. évfordulójának a küszöbén állunk, s az erdélyi reformáció gazdag örökségének a feltárását folytatjuk az új, 2018-as évben – mondta zárszavában Tőkés László.

A tanácskozás ünnepélyes keretűl szolgált a PKE nemzetközileg is elismert énekkarának alkalmi fellépése, **Kovács Gábor** karnagy vezényletével.

A brüsszeli utazócsoport látogatása első napján **Csáky Pál** felvidéki és **Laima Liucija Andrikiene** litván néppárti képviselőkkel találkozott, a következő napokon pedig Brüsszel nevezetességeivel ismerkedett meg.

A REFORMÁCIÓ ÖRÖKSÉGE

BESZÉD A BRÜSSZELI KONFERENCIÁN

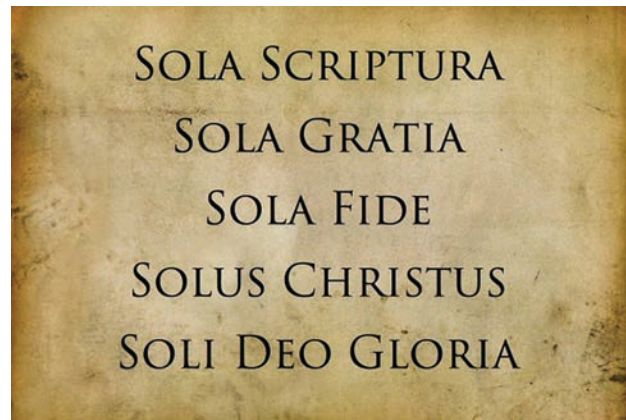
A múlt század totalitárius rendszerei minden addiginál élesebben vették fel a – mindenkori – hatalomhoz való viszonyulás kérdését. A válságos történelmi katasztrófákhoz vezető **nemzeti szocializmus** és **ateista kommunizmus** a krisztusi erkölcs alapján álló keresztény egyházakat is kemény próba elé állították.

Miközben a német evangélikusok többsége kénytelen-kelletlen a náci rezsimet támogató Deutsche Christen mozgalomhoz csatlakozott, egyedül a **Dietrich Bonhoeffer** körül felálló Hitvalló Egyház mert nyíltan szembeszállni az istentelen hitleri rendszerrel. A vörös hatalommal megalkuvó „hivatalos egyházzal” és „békepapjaival” szemben szintén kevesen voltak azok, akik a kommunista diktatúrával nyíltan szembe mertek szegülni.

A totalitárius önkényuralmi rendszerek tagadásán, illetve a demokratikus alapértékeken alapuló **Európai Unióban** méltó és szükséges, hogy az **500 éves reformációról** megemlékezzünk, és rendkívüli szerepét és jelentőségét földrészünk, nemzetünk és az egész világ életében és történelmében felmutassuk. A földünket fenyegető jelenkori veszélyek és kihívások közepette, az újabb kori hatalmi koncentráció, a tovább élő kommunizmus és az új totális-globális fenyegetettségek, valamint a századunkban is folytatódó világnézeti, ideológiai, vallási és háborús konfrontációk körülményei között tanulsággal tekinthetünk vissza **Luther Márton** és reformátortársai példájára, illetve a reformáció által elindított azon változásokra, melyek forradalmi módon alakították át **Európa** vallási, szellemi, társadalmi és politikai arculatát, hosszú távon lévén kihatással egész földrészünk fejlődésére – el egészen a jelenkorig.

Engedjék meg, hogy mai konferenciánk bevezetésekképpen kimondottan a hitbéli meggyőződésnek arról az **erkölcsi forradalmáról** szóljak, amely nagy reformátoraink magatartását jellemezte, és amelynek ezáltal ők maguk elindítói voltak. Az ilyenkor megszokott társadalmi, gazdasági, politikai körülmények elemzése helyett egyetlen fontos tényezőt emelek ki, és pedíg a Solus Christus és a Sola Scriptura reformációi alaptételekben megfogalmazódó **hitbéli engedelmességet**, mely a bibliai isteni kijelentésen alapuló magatartásra és cselekvésre indította Luther Mártont, **Kálvin Jánost** és követőiket.

Az egyházi és világi hatalmat magába egyesítő **cézárórápizmus** elleni fellépés paradigmatis példáját nyújtotta Luther Márton azáltal, hogy **V. Károly**, a császár és **X. Leó**, a pápa ellenében az 1521-es wormszi országgyűlésen bátran kimondta: „Itt állok, másként nem tehetek.” Hozzá hasonlóan, nála is radikálisabb módon hirdette meg a **ius resistendi**, a zsarnokkal szembeni ellenállás elvét a helvét irányzat vezéralakja, Kálvin János. Mindketten **Pétert** és apostoltársait idézték a Cselekedetek könyvéből, akik Krisztus ügye melletti kiállásuk határozottságával mondták nemet a zsidó főpapi tanácsnak: „Istennek kell inkább engedni, hogynem az

embereknek” (ApCsel 5,29). Az Ószövetség bizonyosága szerint, Isten szavára hallgatva, ezenképpen szállott szembe **Mózes** a Fáraóval és **Dániel** próféta Nabukodonozor császárral. Ugyanide tartozik a nácizmussal és a kommunizmussal ellenszegülő hitvallók már előzőleg említett esete. És ezen az úton már el is jutottunk az emberi és polgári jogok, a lelkiismereti- és vallásszabadság változatlanul időszerű kérdésköréig, a totalitárius elnyomás minden formájának a visszautasításáig – vagyis ahhoz, a keresztény gyökerekből fakadó **egyetemes értékrendhez**, melyen Európai Közösségünk alapul.

A felsorolt bibliai és történelmi példák a **casus confessionis/status confessionis** azon kényszerítő helyzeteinek tekintendők, melyekben az Isten iránti engedelmesség és lelkiismeretünk szava elől nem szabad kitérnünk, hanem hitünk megvallásával és következményeinek vállalásával kell „**protestálnunk**” a Gonosz, az Isten hatalmát megrabló földi hatalmasságok ellen, illetve hitet tennünk (pro testo) Isten akaratának elszóbsége mellett.

A **magyar reformációról** szóló mai konferenciánkon külön is ki kell térnem a magyar protestantizmusnak és az egykori erdélyi protestáns fejedelemségnek az Oszmán Birodalommal, valamint a Habsburg elnyomással és ellenreformációval szemben viselt, XVI–XVII. századi élet-halál harcára, valamint arra a meghatározó szerepére, melyet a magyar nyelv és kultúra kialakulásában és a magyarság nemzetivé válásának folyamatában betöltött. (Erről bővebben az utánam szólók fognak beszélni.)

Az Európai Unió polgárai, nemzetei és egyházi kontinensünk jelenkori identitásvesztésének a körülményei között különleges felelősséggel tartoznak közös **keresztény** és **protestáns örökségünk** megőrzésében. Azt kívánom, hogy ebben a küldetésünkben erősítsen meg és vigyen előre bennünket mostani tanácskozásunk.

Tőkés László

(Elhangzott az Európai Parlamentben,
2017. november 21-én.)

OKTÓBERI ESEMÉNYNAPTÁR

2017. október 2. • Nagyvárad, újvárosi református templom

A Partiumi Keresztény Egyetem tanévnitó ünnepélye

A PKE 2017–18-as tanévének istentisztelettel egybekötött ünnepélyes megnyitóját követően felavatták a felsőoktatási intézet új épületét is, amely a magyar kormány támogatásával készült el. Az eseményről készült részletesebb beszámoló kiadványunkban olvasható, az egyetemalapító Pro Universitate Partium Alapítvány elnökének, **Tőkés László** európai parlamenti képviselőnek tanévnitó és épületavató ünnepi beszédével együtt.

Október 3–5. • Strasbourg

Európai parlamenti munkahét

Október 5-6-7. • Nagyvárad, PKE Bartók-terme

Konferencia a reformáció 500. éve alkalmából

A **Partiumi Keresztény Egyetem** és a **Sulyok István Teológiai Tudományok Intézete** a reformáció 500. évfordulója alkalmából háromnapos konferenciát szervezett, amelyen több jeles előadó mellett részt vett **Hafenscher Károly** evangélikus lelkész, a magyar Reformáció Emlékbizottság munkájának segítségével felelős miniszteri biztos és **Tőkés László** református lelképásztor, európai parlamenti képviselő is. *(Köszöntőbeszéde lapszámunkban olvasható.)*

Október 6. • Nagyvárad, Ezredévi emléktér

Az Aradi Vértanúk emléknapja

Az **Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács** és az **Erdélyi Magyar Néppárt** közös megemlékezést tartott a magyar nemzeti gyásznapon Nagyváradon. Idén is Szacsavay Imre, az 1849-ben kivégzett országgyűlési jegyző, bihari követ emlékművének gyülekeztek az emlékezők, ahol a két szervezet elnöke, **Tőkés László** és **Szilágyi Zsolt** mondott beszédet. *(Lásd a beszámolót jelen kiadványunkban.)*

Október 9. • Nagyvárad, EP-iroda

Sajtótájékoztató

A parlamenti irodában **Tőkés László** és ügyvédje, **Kincses Előd** számolt be azoknak a pereknek az állásáról, amelyekbe részben a román hatóságok, részben pedig a nemzetállami háttérhatalom kényszerítette bele európai képviselőket, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnökét. *(Lásd erről szóló közleményünket.)*

Október 10–11. • Brüsszel

Európai parlamenti munkahét

Október 11. • Brüsszel

Az Európai Polgár Díj átadása

Az Európai Parlament székhelyén megtartott ünnepségen **Bencze Mihály** matematikatanár, a Bukaresti Ady Endre Líceum igazgatója, az Erdélyi Magyar Matematikaverseny, illetve az egész Kárpát-medencére kiterjedő Nemzetközi Magyar Matematikaverseny létrehozója személyében egy olyan romániai magyart is kitüntettek, akit **Tőkés László** erdélyi és **Bocskor Andrea** kárpátaljai EP-képviselők közösen terjesztettek fel az elismerésre. A ceremónián **Sylvie Guillaume**, a díj kuratóriumának elnöke, az EP tájékoztatási politikájáért és a polgárokkal fenntartott kapcsolatokért felelős alelnöke köszöntötte a díjazottakat és nyújtotta át nekik kitüntetésüket.

Október 13. • Kolozsvár, unitárius püspökség imaterme

A Kolozsvári Nyilatkozat 25. évfordulója

Politikatörténeti konferenciát szervezett az **Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács** a Kolozsvári Nyilatkozat megszületésének 25. évfordulóján, a dokumentum negyedszázaddal ezelőtti elfogadásának helyszínén. **Tőkés László** EMNT-elnök itt elhangzott beszéde lapunkban olvasható.

Október 14. • Kolozsvár, Agapé Szálloda

Az EMNT országos küldöttgyűlése

Az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács küldöttgyűlésén tisztújítást is tartottak, amelynek eredményeként **Tőkés Lászlót** újraválasztották a szervezet elnökének. Az EMNT szolidaritásának és elismerésének jeleképpen Kós Károly-díjjal tüntették ki **Izsák Balázst**, a Székely Nemzeti Tanács elnökét. *(Lásd az erről szóló beszámolót.)*

Október 15. • Nagyvárad, újvárosi református templom

Istentisztelet. Könyvbemutató

Tőkés László püspök, EP-képviselő szószéki szolgálatát követően bemutatták a *Mártírok százada* című, **Bereczki András** ny. lelkipásztor szerkesztette könyvet, amely olyan magyar református lelkészekről szól, akik a múlt században – különösképpen az 1956-os forradalmat követően – szenvedtek vértanúságot. Az eseményen szót kaptak még: **Sándor Lajos** újvárosi lelkipásztor, **Békássy N. Albert** svédországi emeritus gyermekgyógyász professzor és özv. Lázárné Zahn Dalma Enikő nürnbergi lelkipásztor, a Nyugat-Európai Magyar Református Lelkigondozó Szolgálat világi, illetve lelkési elnöke. Alkalmi énekszóval **Orosz Otília Valéria** kántor szolgált.

Október 16–20. • New Haven, Fairfield (Connecticut, USA)

Látogatás az Amerikai Egyesült Államokba

A Yale Egyetem Teológiai Fakultásának meghívására Tőkés László október 18-án részt vett a Convo-

cation and Reunions elnevezésű tanévkezdő rendezvényen, ennek keretében pedig egy fórum jellegű rendezvényen találkozott a hallgatókkal és az öregdiákokkal. Másnap a fairfieldi gyülekezetben hirdetett ígét. *(Lásd az erről szóló tudósítást.)*

Október 22. • Nagykároly, belvárosi református templom

Jubileumi reformációi ünnepély

A reformáció 500. évfordulójához kapcsolódó ünnepségsorozat ezen kiemelkedő partiumi eseményén bemutatták a **Vizsolyi Biblia** eredeti technikával készített reprodukcióját, megnyitották a **Károlyi Gáspár**

Bibliamúzeumot és megkoszorúzták az itt született híres bibliafordító **szobrát**. Az ünnepi istentiszteleten **Tőkés László** hirdetett ígét. *(Részletek jelen kiadványunkban.)*

Október 23–26. • Strasbourg

Európai parlamenti munkahét

Október 29. • Marosvásárhely, Postarét
Székely őrűzgyűjtás

A **Székely Nemzeti Tanács** felhívására összehangolt őrűzgyűjtást tartottak és tüntettek Székelyföld-szerte, de más magyarlakta vidékeken is a történelmi régió területi autonómiájáért. Az egykori székely fővárosban fáklyás demonstrációt volt a Székely Vértanúk emlékművénél, ahol az SZNT meghívására Tőkés László európai parlamenti képviselő, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnöke mondott beszédet. *(Lásd vonatkozó közleményünket.)*

ITTHON, ANYANYELVEN KELL MEGSZEREZNI A VERSENYKÉPES TUDÁST

Október 2-án tartották Nagyváradon a **Partiumi Kezresztény Egyetem** 2017–18-as tanévének ünnepélyes megnyitóját, amelynek keretében felavatták a felsőoktatási intézet új épületét is, ami a magyar kormány támogatásával készült el. A tanévnyitó ünnepség díszvendége **Orbán Viktor**, Magyarország miniszterelnöke volt.

Előbb ünnepi istentiszteletre került sor a nagyvárad-újvárosi református templomban, amely az itteni gyülekezet jóvoltából egyetemi templomként is szolgál a PKE hallgatói és oktatói számára. Igét **Szomor Abigél** egyetemi lelkész hirdetett a zsúfolásig megtelt istenházában. ➤

- ▶ Az ígehirdetést **Pálfi József** rektor tanévnyitó beszéde követte, aki röviden vázolta a nagyváradi akadémiai múltat és jelent, illetve a PKE közelmúltjának főbb történéseit, beleértve a nemrég krízishelyzetbe került intézmény konszolidációs reformjának sarokpontjait. Atyai üzenetében arra biztatta az egyetem hallgatóit, hogy ne legyenek az olcsó munkaerőt kereső nyugati világ „cselédjei”. „Ha el is mentek, tanulni menjete, és gyertek vissza tudással, tapasztalattal. Szülőföldeteket tegyétek élhető világgá. Ne csak magyar ünnepeink legyenek, hanem magyar mindennapjaink is” – mondotta a rektor, a Vivat academia! köszöntéssel zárva felszólalását.

Következett az elsőéves hallgatók fogadalomtétele, majd az ő zenés köszöntésük a **Csillagocska Alapítvány** ének- és zeneegyüttese által.

Az egyetemalapító Pro Universitate Partium Alapítvány elnökeként **Tőkés László** európai parlamenti képviselő, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnöke beszédében méltatta a magyar kormányzat, illetve személyesen Orbán Viktor viszonyulását az erdélyi magyarsághoz. A miniszterelnöknek ezekben a napokban **Erdélyben** és a **Partiumban** lezajlott programja is beszédes kifejezése annak, „hogy politikájának, illetve kormányának értékrendjében és prioritásai között milyen fontos helyet foglal el az 500 éves reformáció, a hathatós támogatásokkal felújított kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet, valamint a tegnap felszentelt, új szászfenesi református templom és a tanévét ma megnyitó Partiumi Keresztény Egyetem felavatandó új épülete – egyszóval az erdélyi magyarság és egyházai, és általában a határon túlra szakadt nemzetrészek”. A Királyhágómelléki Református Egyházkerület előző püspöke arra emlékeztetett, hogy Bethlen Gábor fejedelem óta cél Erdélyben, hogy az itt születő fiataloknak ne kelljen elmenniük hazájukból, hanem itthon, anyanyelvükön szerezhessék meg a tudást. 1989-et követően ugyanez a cél és szándék vezérelte a magyarság előljáróit, amikor „az óvodától az egyetemig” terjedő magyar oktatás programjának részeként elkezdtek – és azóta is folytatják – a magyar felsőoktatásért való küzdelmet. „Csapataink harcban állnak” – jelentette áthallásosan a püspök, aki így folytatta: „Büszkék vagyunk arra, hogy a jobb sorsra érdemes **partiumi régió**

újrafelfedezésének és újjáalakítási tervének részeképpen Nagyváradon sikerült létrehozni az első akkreditált romániai magyar egyetemet. Egyetemünk eddigi történetét egyszerre nevezhetjük sikertörténetnek és kálváriának – a szerencsés folytatásnak és Isten áldásának a reményében. A nehézségeket, a gyarlóságokat és az aknamunkát félretéve elsősorban azoknak mondunk köszönetet, akik mellettünk állottak – köztük is a **Debreceni Egyetemnek** és az erdélyi történelmi egyházaink által létrehozott **Sapientia Alapítványnak**, mely a magyar kormány felhatalmazásával gondját viseli az egységes rendszerbe szerveződő Erdélyi Magyar Tudományegyetem és a Partiumi Keresztény Egyetem kolozsvári, marosvásárhelyi, csíkszeredai és nagyváradi oktatási intézményeinek.”

Nemzetközi kontextusban Tőkés László méltatta a magyar állam- és nemzetpolitikát, amely hazánkat „**magyar országgént**” kívánja megtartani, de azon közép- és kelet-európai országokról is elismerően szólt, amelyek tudatosan ragaszkodnak identitásukhoz „a lehetőleg szintén európainak maradó Európában”. Szerinte a migránsbarát Brüsszelnek az országainkból kitelepedők elvonása helyett arra kellene erőfeszítéseket tennie, például leszakadt országaink és nemzetünk felzárkóztatásával, hogy fiaink ne legyenek kénytelenek nyakukba venni a világot, hanem idehaza lehessenek büszke európaiak. „**Magyarország** mind európai, mind külhoni nemzetpolitikája terén erre törekszik. Ezt célozza nem csupán nagyvonalú támogatáspolitikája – melyért ezúton is köszönetet mondunk –, hanem éppen így új keletű határon túli gazdaságfejlesztési stratégiája, és minden, ami a határokon átívelő nemzetegyesítés, valamint a nemzeti együttműködés rendszerének körébe tartozik” – mondotta az erdélyi EP-képviselő.

Kelemen Hunor, az RMDSZ elnöke is szót kapott a tanévnyitón. Eszmefuttatásában korunk kihívásairól és a felsőoktatás feladatairól beszélt, kiemelve: különösen fontos itt és most, kisebbségi létben, Erdélyben és a Partiumban új utakat keresni, amelyekben a hagyományokra is építve lehet előre haladni.

Kató Béla erdélyi református püspök, a magyar állam által az erdélyi felsőoktatásra szánt támogatást kezelő Sapientia Alapítvány elnöke visszatekintve konkrét számokkal illusztrálta a közel két évtizedes ▶

► finanszírozási folyamatot, a magánegyetemi rendszer kialakulását és fejlődését, jelenlegi állapotát, valamint helyét a romániai és az anyanyelvű felsőfokú oktatásban. Nem elhallgatva a buktatókat és nehézségeket, méltatta a közösségi erőfeszítések és a magyarországi törődés együttállásából eredő sikereket.

A Partiumi Keresztény Egyetem **Kovács Gábor** vezényelte kórusának szolgálata után következett **Orbán Viktor** rövid beszéde. A miniszterelnök kifejtette: a magyarok megerősödése hozzájárul a Kárpát-medencében élő más népek békességéhez és jólétéhez is. „Minden egyes nappal szélesebb lesz az alap, amelyre a magyarok az anyaországban, önök pedig Erdélyben,

a Partiumban a saját jövőjüket építhetik. Ma már van minek nekivetnünk a hátunkat. Olyan erős a hátország, amelyről egy évtizeddel ezelőtt legfeljebb csak álmodozhattunk” – mondotta, leszögezve: „Az anyaország összeszedte magát, és a saját lábára állt: munkaalapú gazdaság, családalapú társadalom, patrióta oktatás és nemzeti elvű külpolitika.”

Orbán Viktor **további támogatást** ígért az erdélyi magyar felsőoktatásnak. Kijelentette: csak akkor lesz magyar jövő a Kárpát-medencében, ha elkötelezett és felkészült fiatalokat sikerül a nemzet szolgálatába állítani. „A magyar jövőt azok a fiatalok jelentik, akik elég bátrak ahhoz, hogy a családot, a közösséget, a nemzetet válasszák, elég merészek ahhoz, hogy a hagyományos és bevált európai értékek mellett döntenek a mindent egynemű masszává gyúró szellemi divatirányzatok helyett” – fogalmazott. Arra biztatta a PKE tanárait, hogy neveljenek bátor, felkészült és tetterre kész erdélyi fiatalságot, olyan nemzedéket, amelyben lesz elég életerő, kurázi és nagyra törés, hogy hozzá illő és a magyarok múltjához méltó jövőt válasszon, és fel is építse azt.

A templomi rendezvény végén a résztvevők átvonultak a Partiumi Keresztény Egyetem új épületének avatójára. A négyszintes épületben egy aula és három tanterem, a képzőművészeti szak termei, valamint az intézmény könyvtára kapott helyet. Az avatószalag ünnepélyes átvágása és az épületbejárás előtt a történelmi magyar egyházak négy elöljárója – **Csúry István** református, **Böcskei László** római katolikus, **Adorjáni Dezső** evangélikus és **Bálint Benczédi Ferenc** unitárius püspök – adta áldását az új létesítményre.

TANÉVNYITÓ ÉS ÉPÜLETAVATÓ BESZÉD

Sokatmondó számunkra, hogy **Orbán Viktor** miniszterelnök nagyralátó szingapúri, a Magyarország és Európa határainak védelmére tekintő macedóniai vagy éppenséggel az európai uniós csúcstalálkozó helyszínül szolgáló Észtországban tett látogatásai nyomán íme, **Erdélyben** és a **Partiumban** folytatja útját, beszédes kifejezésekként annak, hogy politikájának, illetve kormányának értékrendjében és prioritásai között milyen fontos helyet foglal el az 500 éves reformáció, a hathatós támogatásokkal felújított kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet, valamint a tegnap felszentelt, új szászfenesi református templom és a tanévét ma megnyitó **Partiumi Keresztény Egyetem** felavatandó új épülete – egyszóval az erdélyi magyarság és egyházai, és általában a határon túlra szakadt nemzetrészek.

A miniszterelnök úr nemrégén „bevándorló” és „nem bevándorló” európai országokról beszélt, ez utóbbiak közé sorolva hazánkat, mely a szó teljes értelmében „**magyar ország**” akar maradni, a lehetőleg szintén európainak maradó Európában.

Úgy érzékelem, hogy **Románia** is ugyanezen országok körébe kíván tartozni, tudatosan ragaszkodva identitásához. Mutatis mutandis: romániai magyar közösségünkről is ugyanez mondható el. Éppen ezért egyenesen tragikusnak nevezhetjük, hogy országunk

élen jár a **kivándorlásban**, és a milliószámra külföldre távozó román állampolgárokhoz képest ebben a tekintetben az erdélyi és a csángó magyarság sem képez kivételt.

Nyíltan ki kell mondanunk, hogy ez a szépítőleg **mobilitásnak** nevezett másfajta **migráció** sem szolgálhat a kedvünkre. Az Európai Uniónak, a migránsbarát ►

► **Brüsszelnek** a tényleges integráció révén – a migránsok és a kitelepedők elvonása és betelepítése helyett – inkább arra kellene fokozott erőfeszítést tennie, hogy leszakadt országaink és nemzeteink fiai ne legyenek kénytelenek nyakukba venni a világot, hanem emberhez méltó módon és körülmények között szülőföldjükön és saját hazájukban boldoguljanak és lehessenek büszke „európaiak”.

Magyarország mind európai, mind külhoni nemzetpolitikája terén erre törekszik. Ezt célozza nem csupán nagyvonalú támogatáspolitikája – melyért ezúton is köszönetet mondunk –, hanem éppen így új keletű határon túli gazdaságfejlesztési stratégiája, és minden, ami a határokon átívelő nemzetegyesítés, valamint a nemzeti együttműködés rendszerének körébe tartozik.

Ezen általános helyzet- és problémafelvetés nyomán hadd térjek a mai alkalom egyedi tárgyára: az erdélyi magyar oktatásügy keretén belül **az anyanyelvű felsőoktatásra**. Mindenekelőtt Istennek adok hálát azért,

volt, hogy a költséges külföldi egyetemek helyett az országban neveljen lelkipásztorokat, értelmiségieket. A bethleni „lehet, mert kell” és a Reményik Sándori „ahogy lehet” szellemében, változott és hasonlóképpen mostoha körülmények között mindmáig erre törekszünk. Tudatában annak, hogy helyben maradásunk és megmaradásunk alapvető létfeltétele a magyar nyelvű oktatás: Trianon után történelmi egyházaink a diktatórikus módon felszámolt **Ferenc József Tudományegyetem** helyébe, 1920-ban ezért hozták létre rövid életű kolozsvári egyetemünket. 1989-et követően ugyanez a cél és szándék vezérelt minket, amikor „az óvodától az egyetemig” terjedő magyar oktatás programjának részeképpen, az akkor még hőskorát élő Romániai Magyar Demokrata Szövetség keretében, a szintén beszüntetett **Bolyai Tudományegyetem** helyreállítása vagy pótlása érdekében elkezdtük – és azóta is folytatjuk – a magyar felsőoktatásért való küzdelmünket.

hogy az 1990-ben megalapított **Sulyok István Református Főiskola** folytonosságában – és vele együtt – az 1999-ben nyomába lépő **Partiumi Keresztény Egyetemen** immár huszonnyolcadszor nyithatjuk meg az új tanévet; valamint azért, hogy ezt az ünnepi alkalmat a Királyhágómelléki Református Egyházkerület volt székházának a közelgő tulajdonba vételével és az egyetem újan felhúzott épületének a felavatásával tethjük még emlékezetesebbé. Illesse kivételes köszönet érte egyetemfenntartó **Anyországunkat**, ezt megelőzően is pedig alapító **Egyházkerületünket**, amely már közvetlenül a rendszerváltozást követően engedelmessékedett annak a hitvallási parancsnak, hogy „az iskolák pedig fenntartassanak”, és létrehívta a főiskolát, utóbb pedig az Egyetemet.

Ennek kapcsán – a hírneves scholák sorában – hadd emlékezzem meg az éppen 460 évvel ezelőtt, 1557-ben létrejött váradi református gimnáziumról, az ún. **schola illustrisról**, melynek száz év múlva városunk török ostroma és eleste jelentette a végét. Egyházi és anyanyelvű oktatásunk gyökereit keresve szintén ideillik a **Bethlen Gábor** alapította gyulafehérvári **Academicum Collegium**, melynek elsődleges célja az

„Csapataink harcban állnak”...

Büszkék vagyunk arra, hogy a jobb sorsra érdemes **partiumi régió** újrafelfedezésének és újjáalakítási tervének részeképpen Nagyváradon sikerült létrehozunk az első akkreditált romániai magyar egyetemet. Egyetemünk eddigi történetét egyszerre nevezhetjük sikertörténetnek és kálváriának – a szerencsés folytatásnak és Isten áldásnak a reményében. A nehézségeket, a gyalogságokat és az aknamunkát félretéve elsősorban azoknak mondunk köszönetet, akik mellettünk állottak – köztük is a **Debreceni Egyetemnek** és az erdélyi történelmi egyházaink által létrehozott **Sapientia Alapítványnak**, mely a magyar kormány felhatalmazásával gondját viseli az egységes rendszerbe szerveződő Erdélyi Magyar Tudományegyetem és a Partiumi Keresztény Egyetem kolozsvári, marosvásárhelyi, csíkszeredai és nagyváradai oktatási intézményeinek.

A markáns és reprezentatív politikai jelenlét ellenére igyekszem távol tartani az egyetem ügyétől a politikát. Engedjék meg, hogy egyetlenegy politikai szempontot mégiscsak érvényre juttassak, éspedig: a **nemzetpolitikai érdek**. Ezt tartotta követendőnek **Makkai Sándor** erdélyi református püspök a maga idejében, ►

és – egyebek mellett – erről szólt 1946-ban, híres csíksomlyói beszédében **Márton Áron** gyulafehérvári püspök.

A pártosság, a **pártérdekek** óhatatlanul elválasztanak, szembeállítanak bennünket. Ezzel szemben a **közös értékek** és érdekek összefogásra készítetnek. Ezenképpen kapcsolhatnak minket egybe hitbeli keresztény értékeink, másfelől pedig a magyar, székely autonómia vagy a magyar felsőoktatás nemes ügye.

Ennek a gondolatnak a jegyében, Isten gazdag áldását kérve Egyetemünkre és most fogadalmat tett ifjúságunkra – tisztelettel és szeretettel hívom meg Önöket **Arany János** nemrégien felavatott szobrának, valamint új egyetemi épületünknek a megtekintésére. Tizenhét évvel ezelőtt áldott emlékű **Mádl Ferenc** államelnök avatta fel az Arany János Kollégium új épületszárnyát. Tizenhat éve pedig, éppen október eleji

évnnyitónk alkalmával adta át használatba Orbán Viktor miniszterelnök egyetemünk akkor felújított, másik főépületét. Emlékszem, akkor fejünk fölött vészjóslóan keringő katonai helikopterek zaja háborította meg gyülekezetünket...

Az egyetemalapító **Pro Universitate Partium Alapítvány** nevében, melynek annak idején néhai **Tempfli József** római katolikus püspöktársam is egyik alapítója volt, tisztelettel kérem fel a Miniszterelnök urat, hogy oda átmenve avassa fel ökumenikus keresztény egyetemünk új épületét.

Soli Deo Gloria! Egyedül Istené a dicsőség!

Tőkés László

(Elhangzott a nagyvárad-újvárosi templomban, 2017. október 2-án.)

NYILATKOZAT A KATALÓNIAI NÉPSZAVAZÁS ELNYOMÁSA ÜGYÉBEN

Az Európai Parlament októberi plenáris keretében Antonio Tajani elnökletével vitát rendeztek a katalóniai referendum tárgyában, aminek az *Alkotmány, jogállam és alapvető jogok Spanyolországban a katalóniai események fényében* munkacímét adták. Az Európai Bizottságot **Frans Timmermans**, a minőségi jogalkotásért, intézményközi kapcsolatokért, jogállamiságért és Alapjogi Chartaért felelős biztos képviselte. Közvitára nem adtak lehetőséget, így csak a frakcióvezetők szólaltak föl. **Tőkés László képviselő írásban nyújtotta be** október 3-án keltezett alábbi állásfoglalását:

Kevésbé ismert, hogy az október 1-jei katalóniai népszavazást megelőzően a katalán kormányzati tisztviselők, valamint a megfenyegetett polgármesterek zaklatása idején a **spanyol parlament** 166–158-as

arányban leszavazott egy **Mariano Rajoy** miniszterelnök represszív politikájának támogatására irányuló törvényhozási határozatot.

A madridi parlamenti többséghez hasonlóan **Európa** többi demokratikus országa és polgárai sem érthetnek egyet azokkal az elnyomó és erőszakos módszerekkel, amelyeket a **spanyol hatóságok**, illetve **karhatalmi erők** alkalmaztak a vasárnapi népszavazáson a katalóniai választópolgárokkal szemben.

Az **Európai Parlament** jelentős számú tagjával egyetértésben határozottan elítélem a spanyol rendőrség által elkövetett erőszakos cselekményeket. A teljes körű és tényleges kisebbségi autonómia híveként a spanyol–katalán viszony **tárgyalások útján** történő, békés rendezését sürgetem.

LUDOVIC ORBAN PNL-ELNÖK LÁTOGATÁSÁRÓL AZ EURÓPAI NÉPPÁRT EP-FRAKCIÓJÁNAK ÜLÉSÉN

Az Európai Parlament a heti strasbourgi munkahetén, október 3-án este **Ludovic Orbant**, a román Nemzeti Liberális Párt (PNL) elnökét látta vendégül az Európai Néppárt politikai csoportja. A képviselő-

csoport ülésén lezajlott eszmeccserét **Manfred Weber** frakcióelnök nyitotta meg, testvéri módon üdvözölve az európai pártcsalád legnagyobb román tagszervezetét.

Előterjesztésében a nemrégien megválasztott liberális elnök előbb az 1875-ben megalakult, nagy múltú pártját mutatta be, majd a romániai belpolitikai helyzetet ismertette. Kiemelte, hogy országa elkötelezett híve az európai integrációnak, pártja pedig az 1918-as „**nagy egyesülés**” egyik megvalósítója. Egyebek mellett síkra szállt **Románia** schengeni övezeti tagságáért, melynek legfőbb feltételei adva vannak. Előterjesztését követően a képviselők kérdéseire válaszolt.

Tőkés László hozzászólásában örömmel üdvözölte a körükben megjelent pártelnököt. Elmondta, hogy a 2014-es elnökválasztáson az erdélyi magyarok elsősorú többsége a **PNL** jelöltjére, **Klaus Iohannisra** szava-

zott. Akkor még egyazon „platformon” voltak a liberális párttal – mondotta. Visszautalva az általa emlegetett „nagy egyesülésre”, a trianoni békeszerződést is megemlítette, melynek értelmében a békecsinálók Romániának ítélték **Erdélyt**. Megérett az idő, hogy végre sor kerüljön a **román–magyar megbékélésre**. Hogyan látja ennek lehetőségét és esélyét, és mit tud tenni ennek érdekében a PNL? – tette fel a kérdést, rákérdezve egyben arra is, hogy egyik szeptemberi nyilatkozatában a kisebbségi **magyar nyelvhasználatot** miért nevezte „privilegiumnak”. Az Európai Unió miként lehetne a megbékélés elősegítője? – zárta hozzászólását.

A teljes válaszadást megkerülő feleletében Ludovic Orban kétségbe vonta, hogy szükség volna román–magyar megbékélésre, mivel – vélekedése szerint – a románok és a magyarok között nincsenek jelentős

feszültségek, másfelől pedig Románia példás módon biztosítja a **kisebbségi jogokat**. Ezzel együtt felidézte minisztersége idejét (2007–2008), valamint az **RMDSZ** hosszan tartó kormányzati szerepvállalását, mely időszakokban a magyar szervezet követeléseinek többsége – állítása szerint – teljesült.

Legvégül, az elhangzottak kiegészítéseképpen **Winkler Gyula** EP-képviselő is kifejtette véleményét. Elismerve ugyan, hogy az eltelt 27 évben az RMDSZ sok eredményt ért el, mindazáltal ő is szükségesnek ítélte a megbékélést. Ehhez pedig román–magyar **intézményes párbeszédre** volna szükség – mondotta. Erre nézve a román politikus csak annyit jegyzett meg, hogy a parlamentben van a helye a dialógusnak.

Magyar képviselőink és néhány román társuk utóbb a parlament folyosóján folytatták a vendéggel való kötetlen eszmecseréjüket.

KÖSZÖNTŐBESZÉD A REFORMÁCIÓ 500 EGYETEMI KONFERENCIÁN

Kegyelem néktek és békesség Istentől!

Kedves Testvéreim! Tisztelt Elnök úr, Rektor úr!
Kedves Előadók!

Kedves ifjúság, résztvevők, hölgyeim és uraim!

A **Pro Universitate Partiumi Alapítvány** nevében nagy szeretettel köszöntöm az egybegyűlteket, a konferencia előadóit és résztvevőit.

Elnézést kérek az egynapos késedelemért. Tegnap még szavaztunk a Strasbourgban, az Európai Parlamentben, csak mára sikerült Nagyváradra érnem. Apró **Európai Parlament**: novemberben, ha a jó Isten megsegít, akkor a Reformáció Emlékbizottság és annak elnöke személyes jóvoltából Brüsszelben is meg fogunk szervezni egy reformációi konferenciát, kiegészítéseképpen a hazai eseményeknek. Külön is üdvözlöm **Hafenscher Károly** zsinati elnök urat, a reformációi évforduló miniszteri biztosát. A református és az evangélikus egyház testvéri közösségében, jelenlétével kiabrázolódik az ágostai lutheránus és a helvét irányú kálvini reformáció közössége, és együtt az a körülmény, hogy közösen tartjuk a jubileumi emlékevet szerte a Kárpát-medencében.

Köszönjük az Emlékbizottság támogatását, melyet a mostani konferenciához is nyújtott, valamint egy olyan emléktábla felállításához, amelynek felmutathatom a látványtervét. Ezt a féldomborműves emléktáblát, **Kurucz Imre** berettyóújfalui szobrászművésznek az alkotását az egyetemünk belső udvarában kialakított „partiumi panteonban” helyezzük el november folyamán. Ehhez is támogatást kaptunk az Emlékbizottságtól, valamint egy könyvnek a kiadásához. **Méliusz Juhász Péternek** a Jelenések könyvéből való prédikációs kötetét fogjuk kiadni – hasonló kiadásban –, ezt is majd november folyamán mutatjuk be.

Méltó helyen kerül sor erre a konferenciára itt, a **Partiumi Keresztény Egyetemen**, röviddel az ünnepélyes évnyitó után, melyre hétfőn került sor, **Orbán Viktor** miniszterelnök és közeli munkatársai részvételével.

Kedves Testvéreim! Hölgyeim és Uraim!

Hafenscher Károlyt első ízben az egyházi rendszerváltozásról szóló konferencián láttuk vendégül 2015 nyarán, és ennek kapcsán tekintek vissza arra a **szilágycsehi felhívásra**, amely közvetlenül a Ceaușescu-diktatúra bukása után fogalmazódott meg a szilágycsehi kisvárosban 1989. december 28-án, ahol spontán módon összegyülekeztek egyházunk lelkesi és világi képviselői. Ekkor egy kezdeményezést tettünk közzé a megújulásért, a reformáció örökérvényű elvének értelmében, mely szerint **ecclesia semper reformari debet**, vagyis az egyháznak mindig meg kell újulnia, engedelmessé az igei parancsoknak, hogy „mindent megpróbáljatok; a mi jó, azt megtartsátok!” – ahogy azt az első thesszalóniki levélben olvassuk (5,21); továbbá „áron is megvegyétek az alkalmatosságot”, amint az efézusi levélben írva vagyunk (5,16).

Ebben az 1989-es felhívásban egyebek mellett azt hangsúlyoztuk, hogy az egyetemes egyház szenteljen különleges figyelmet egyes problémaköröknek és szakterületeknek, melyek elsorvadtak, háttérbe szorultak a kommunista-ateista diktatúra idején. És ezen szakterületek között természetesen kiemelt helyen említettük meg az iskolai vallásoktatást, a felekezeti oktatást, a teológiai oktatást. A református, evangélikus, unitárius, azaz a **protestáns oktatás** egyidős a reformációval, ilyen értelemben a reformáció szellemét és örökségét követtük és hirdettük tovább, arra gondolva, hogy a tanító egyháznak helyre kell állítania a katekézist, a vallásoktatást, és be kell töltenie tanítói hivatalát. Ugyanakkor az **iskolafenntartó egyház** szerepét hangsúlyoztuk: a reformáció egyháza, majd a katolikus reformáció egyháza elsőrendű feladatának tartotta a felekezeti oktatásnak az ügyét. Azt mondhatjuk, hogy a reformáció forradalmasította az oktatást, és ennek az örökösei a felekezeti protestáns iskolái, melyek szerte a Kárpát-medencében – Sárospataktól Gyulafehérvárig, Nagyenyedig, Sepsiszentgyörgyig, nem utolsósorban

► Nagyváradig – megtalálhatók voltak abban az időben. Nagyváradon jött létre a reformáció idején a **Schola Illustris**, egyik legrangosabb korabeli iskolája egyházunknak. Hétfői egyetemi tanévnyitó beszédemben hasonlóképpen említettem a gyulafehérvári **Collegium Academicumot**, amely már a felsőoktatás irányába kereste az utat.

Amikor a **Sulyok István Református Főiskolát** – a Partiumi Keresztény Egyetem elődjét – létrehoztuk, akkor egyházkerületünk engedelmességet a hitvallási parancsnak, amelyik így szól (a Heidelbergi Kátéban olvasható), hogy „az iskolák pedig fenntartassanak”. Ezt a részt a kommunizmus idején kicenzúrázták a református egyház alapvető hittételeit tartalmazó katekizmusból... Ez a parancs jutott eszünkbe, amikor megalapítottuk iskoláinkat, gimnáziumainkat helyreállítottuk, és létrehoztuk a nevezett főiskolát.

Hosszú ideje nem volt itt Nagyváradon református felsőoktatás, tehát nagyon merész lépés volt ezt a főiskolát létrehozni. A hit alapján álltunk, amikor meg-

tettük, hiszen nem volt semmink, szegények voltunk, örököltük a diktatúrából a szegénységet, de bátran nekivágtunk, és íme, most már itt tartjuk, a Sulyok István Református Főiskola nyomába lépő ökumenikus jellegű Partiumi Keresztény Egyetemen ezen konferenciánkat.

Érdemes idézni az egyetemre vonatkozó 1999/65-ös Igazgatótanácsi Határozatot, mely így szól: „Igazgatótanács, a reformáció ünnepének közeledtén, az oktatásügy reformációjának és reformjának szükségességét hirdeti meg, azzal a szent bizodalommal, hogy a létrejövő önálló magyar nyelvű felsőoktatás révén fiaiban, gyermekeiben újítja meg népünket az Isten.” Azt az örökséget vettük át és folytattuk, amelyről Orbán Viktor ekképpen szól erdélyi útján: „Öt évszázada a reformáció jelölte ki a magyaroknak a megmaradás ösvényét, megteremtette a magyar nyelvű irodalmat, és felépítette a nemzeti ellenállás végvárrendszerét: a protestáns iskolákat.”

Azt is mondtam volt hétfőn, hogy ez az **egyetem-alapítás**, a magyar felsőoktatásért folytatott küzdelem egyszerre **sikertörténet** és **kálvária**. A semmiből

indultunk, nagyon sok küzdelem, csalódás, megaláztatás és eredmény áll mögötte. Az iskolarendszer helyreállításáról hadd ne szóljak részletesebben, vagy arról, hogy mennyit kellett harcolnunk épületeinkért. Tüntetések is rendeztünk például itt, Nagyváradon a Lorántffy-gimnáziumért. Ezt az épületet, a református püspöki palotát, üléssztrájkjal védelmeztük meg. Be akarták telepíteni a városi hatóságok a román ortodox teológiát, illetve a román állami egyetemet. Ezekkel a kísérletekkel szembeszálltunk, és íme, használatunkban van egyházkerületünk volt székháza, amely mostantól az egyetem tulajdonába került. Erdélyi magyar történelmi egyházaink állandó értekezlete létrehozta 2000-ben a **Sapientia Alapítványt**, amely a maga során a **Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetemet**. A négy katolikus és négy protestáns – református, evangélikus, unitárius – püspökség által létrehozott alapítvány a fenntartója a mi egyetemünknek is. Mindez nagyon szépen hangzik, viszont ne felejtjük: távol állunk attól, hogy helyre tudtuk volna állítani magyar nyelvű oktatásunkat. Ötszáz körül volt a református középiskolák száma az államosítás, 1948 előtt. Körülbelül ugyanannyi katolikus tanintézetéről beszélhetünk. Ezeknek csak a töredéke állt vissza. Mintegy húsz középiskolával rendelkeznek a történelmi egyházaink szerte Erdélyben, de ami különleges többlet, hogy létrejött a partiumi és az erdélyi magyar egyetem. Azon elv szellemében, amelyet már '90-ben meghirdettünk az akkori Romániai Magyar Demokrata Szövetség keretében, **az óvodától az egyetemig terjedő oktatási rendszerre** vonatkozóan. A reformáció 500. évfordulóján fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy milyen meghatározó szerepet vállaltak egyházaink – köztük a protestáns egyházak – az erdélyi magyar egyetemi oktatás beindításában, minekutána kudarcot vallottak az állami magyar **Bolyai Tudományegyetem** és a **Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem** helyreállítására irányuló törekvéseink. Nos, itt állunk most.

Az elmondottak jegyében és szellemében szerveztük meg a reformáció 500. évfordulója alkalmából mostani konferenciánkat. Őszinte elismerésemet fejezem ki rektor úrnak és munkatársainak ezért a rangos konferenciáért, és külön is örvendek annak a konferenciának, amely az oktatásról szól. Mondanom sem kell, hogy a felsőoktatás létkérdés a határon túli magyarság számára. **Bethlen Gábor** és a Collegium Academicum elsődleges célja az volt, hogy a költséges külföldi egyetemekre való küldés helyett az országban neveljenek lelkipásztorokat, értelmiségieket. Mennyire időszerű ez a célkitűzés napjainkban, amikor a szülőföldünkön való megmaradás alapfeltétele, hogy itthon tudjuk képezni gyermekeinket, az óvodától az egyetemig!

Egy mellbevágó statisztikát olvastam a napokban. Eszerint 2016-ban magyarországi egyetemeken tanult: 2054 romániai állampolgár, 1907 szerbiai állampolgár, 1885 szlovákiai állampolgár és 1193 ukrainai állampolgár. Ez mindösszesen 7039. Ennyi **határon túli magyar** ifjú testvérünk tanul Magyarországon – ami önmagában nem lenne rossz, de hogyha arra gondolunk, hogy ezeknek az ifjaknak a nagy része nem fog visszatérni szülőföldjére, és nem érjük el azt a célt, hogy saját nemzetüket odahaza, hazájukban, **szülőföldjükön** ►

► szolgálják, itt teljesedjen ki életük és jövőjük, akkor bizony ezt vesztésként kell elkönyvelnünk. A statisztikát tartalmazó írás címe: Elszívják a magyarországi egyetemek a határon túliakat. Nagy vesztésként könyvelhetjük el mindezt, még akkor is, ha szemben ezen adatokkal elmondhatjuk, hogy jelen pillanatban 766 ifjú tanul a partiumi egyetemen, 2318 ifjú tanul a Sapientia-egyetemen, Kárpátalján pedig, a beregszászi főiskolán a diákok száma 1224. Nem rendelkezem adatokkal arra nézve, hogy a kolozsvári Babeş-Bolyai egyetemen hány magyar fiatal tanul, de gondolom, hogy jó lenne, ha legalább annyi magyar ifjú tanulna odahaza, mint amennyien elmentek e célból Magyarországra.

Látnivaló, hogy nem rózsás a helyzet, tehát ezen ismeretek, körülmények összefüggésében igyekszünk **szolgálni nemzetünk ügyét** itt, Erdélyben és a Partiumban. Innen indulunk ki, és adja a jó Isten, hogy legyen lelkierőnk arra, hogy betöltsük hivatásunkat, egyházaink közösségében, egyetemeink révén, köztük a Partiumi Keresztény Egyetem keretében.

Isten áldását kérem a konferenciára!

Tőkés László

(Elhangzott Nagyváradon,
2017. október 6-án.)

„VÉRTELEN HARCOT FOLYTATUNK A TÚLERŐVEL SZEMBEN”

Az **Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács** és az **Erdélyi Magyar Néppárt** közös megemlékezést tartott nemzeti gyásznapon, október 6-án Nagyváradon. Idén is Szacsavay Imre, az 1849-ben kivégzett országgyűlési jegyző, bihari követ emlékművénél gyülekezett a sajnós évről évre kevesebb emlékező. „Csak egy tollvonás volt bűne” – áll a mártír jegyző szobrának talapatán, akinek a császári megtorló gépezet a függetlenségi nyilatkozat megfogalmazását és aláírását róttta fel, a felségsértéssel és a lázadással egyetemben. Szacsavayt 1849. október 24-én akasztották fel Pesten Perényi Zsigmond felsőházi elnökkel és Csernus Menyhért pénzügyminiszteri tanácsossal együtt. Pár nappal korábban, október 6-án végezték ki Aradon a magyar forradalmi hadsereg 13 tábornokát, illetve ugyancsak a fővárosban Battyhány Lajost, Magyarország első alkotmányos miniszterelnökét. E napon a magyarság szerte a világban megemlékezik a szabadságharc vértanúiról.

A Sebes-Körös menti Ezredévi emléktéren **Moldován Lajos**, a Néppárt nagyváradi elnöke mondott beszédet, majd **Tőkés László**, az EMNT elnökét kérte föl szólásra. Európai parlamenti képviselőnk beszédében elmondta: nosztalgiával és csalódottsággal gondol vissza a kommunista diktatúrát követő újrakezdésre, a rendszerváltás hőskorára, amikor a váradi és az egész erdélyi magyarságot szoros közösségbe vonta az ünnep öröme és gyásza, amikor tömegek demonstráltak, hogy megszűnt az ünneplés tilalma, s visszanyerve a szabadságot erőt merítettünk hőseink, mártírjaink példájából, hitéből a cselekvésre, a változásra, a megújulásra. Mostanra viszont ünnepeink megfakultak, elerőtlenedtek, üres szövegekkel házalnak a felkapaszkodottak, a legnemesebb alkalmakat is politikai korteskedésbe fojtva. „A hivatal hordja koszorúit”, minden a szövetszerzésnek van alárendelve, s politikai tőkét is azok kovácsolnak hőseink vértanúságából, akik valójában az elnyomóink oldalán állnak. Mert azt látnunk kell, hogy – amint Petőfi Sándor írta – csak meg van tágítva, de nincs eltörve még a lánc. Elfeledkeztünk a **szabadságról**, amire felesküdtünk. Hajlamosak vagyunk a lemondásra, önfeladásra, felejtésre, nem vesszük észre, hogy

félúton megrekedtünk, tanácstalanná váltunk, és nem tudjuk, merre menjünk. Meg vagyunk félemlítve. Túlerővel akarnak rávenni minket arra, hogy lemondjunk szabadságunkról, jogainkról, hitünkéről, anyanyelvünkéről – mondotta a püspök, rámutatva: meg akarnak fosztani azon jogunktól, hogy sorsunkról magunk döntsünk.

Zakariás prófétát idézve – „Verd meg a pásztort, és elszélednek a juhok” (13,7) – a szónok **Orbán Viktor** átfogalmazásában („vedd meg a pásztort”) mutatott rá, miként változtak meg a módszerek, miközben az eredmény ma is ugyanaz: a hatalom által lekenyerezett vezetőink diktatúra helyett felemás demokráciát kínálnak nekünk, tilalom helyett hazugságot, hátrá- ►

nyos megkülönböztetés helyett mulékony előnyök kecsegtetését. **A nemzet ügyének** elárulásáért jutalom, kiváltság jár; a megalkuvóknak, behódolóknak, korrupst törvényszegőknek, sehonnai újgazdagoknak áll a világ – fogalmazott a tőle megszokott szókimondással Tőkés László. Beszédét mégis biztatással zárta: „Elesett állapotunkban, csüggedéseinkben, elbizonytalanodásunkban, félelmeinkben, kicsinyhitűségünkben az aradi tizenhárom példája hivatott felrázni és a helyes, igaz útra terelni bennünket. Halálmegvető bátorságuk indítszon minket hitre, erőre, elszántságra, cselekedetre, hogy ne hátráljunk meg, ne adjuk fel!”. Vállalunk és folytatunk kell **békés küzdelmünket** a szabadságért, az igazságért, Erdélyért, nemzetünkért, a demokráciáért, Európáért – mondotta az EMNT elnöke, szavait azzal zárva, hogy nem állhatunk meg felúton.

Második szónokként **Szilágyi Zsolt**, az EMNP or-

szágos elnöke érthetetlennek mondta, hogy a román többségi nemzet vezetői száz évvel Trianon után is félnek a szabadságunktól – attól, hogy anyanyelvünkön tanulhassunk, hogy a közigazgatásban azt használjuk, hogy magunk döntsünk a dolgainkban –, pedig törvénytisztelő, adófizető állampolgárok vagyunk, akiknek nem csak kötelességeik, de jogaik is vannak.

A rendezvényen az alkalomhoz illő dalok is elhangzottak a **Váradai Dalnokok** és a **Nagyvárad Asszonykórus** jóvoltából. A megemlékezés egy különleges momentum volt az aradi vértanúk neveinek méltóságteljes felsorolása, nevük elhangzása után pedig egy-egy mécses elhelyezése az emlékműnél az emlékezők által. A koszorúzást követően közösen elénekelték a székely himnuszt, majd a nemzeti imádságot. A megemlékezés Nagysándor József vértanú honvéd tábornok közeli emléktáblájánál ért véget.

PERREL AZ ÖNKÉNYESKEDŐ HATÓSÁGOK ÉS A RÁGALMAZÓ SZEKUSOK ELLEN _____

A nagyváradai parlamenti irodában 2017. október 9-én tartott sajtótájékoztatón **Tőkés László** EP-képviselő ügyvédje, **Kincses Előd** számolt be azoknak a pereknek az állásáról, amelyekbe részben a román hatóságok, részben pedig a nemzetállami háttérhatalom kényszerítette bele európai képviselőket, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnökét.

A jogi képviselő elsőként azt jelentette be, hogy Tőkés László a Legfelsőbb Igazságszolgáltatási Tanács (Consiliul Superior al Magistraturii – CSM) keretében működő **igazságügyi felügyelő** (Direcția de inspecție judiciară) fordul panasszal, amiért a Bukaresti Ítéletábrla mind a mai napig nem juttatta el a felpereshez annak a döntésének az indoklását, amelyben elutasította keresetét a román állami kitüntetését visszavonó elnöki rendelet megsemmisítésére nézve. Mint ismeretes, 2013-ban a Románia Csillaga Nemzeti Érdemrend Becsületbíróságának egyes szocialista tagjai annak a kitüntetésnek a visszavonását kezdeményezték az államelnöknél, amelyet Tőkés László a temesvári népfölkelés huszadik évfordulóján kapott, forradalmi érdemei eismeréseképpen 2016 tavaszán fajult odáig a kezdeményezés, hogy **Klaus Iohannis** államfő eleget tett a nacionálkommunisták „megrendelésének”. A püspök a fővárosi táblához benyújtott keresetében a teljességgel alaptalan, törvény- és alkotmányellenes, valamint diszkriminatív elnöki rendelet megsemmisítését kérte. 2016. november 15-i határozatában az ítélezők megalapozatlannak mondta ki és visszautasította a folyamodványt. Tőkés László már akkor kijelentette: a döntést a Legfelsőbb Bíróságon fogja megfellebbezni, mihelyst megérkezik a szabályos, írásos ítéletábrlai kiértékelés és részletes indoklás. Nem hajlandó elfogadni azt, hogy egy demokratikus jogállamban azért büntetik, mert élt „a szólásszabadság és a politikai véleménynyilvánítás európai és alkotmányos jogával” – utalva ezzel arra, hogy a kitüntetés-visszavonást a tus-

nádfürdői nyári szabadegyetemen elhangzott politikai állásfoglalásával magyarázták.

2016. november 17-én kiadott nyilatkozatában Tőkés László „volt temesvári lelkipásztor” így fogalmazott: „Románia Alkotmánya a forradalom eszményeinek tiszteletben tartását is előírja. Ennek összefüggésében az elnöki döntés a temesvári forradalom megcsúfolását is jelenti. Kísért a nacionalista és kommunista múlt. Az analógia kézenfekvő. A mostani rendszer ugyanazért zaklat és büntet, amiért a Ceausescu-diktatúra üldözt: vallásomért és magyarságomért, valamint azért, mert a szólás szabadságával élve »a hallgatás falát« áttörtem. Szintén paradoxonja a helyzetnek, hogy ugyanazért fosztanak meg a Románia Csillaga Érdemrendtől, amiért 2009-ben kitüntettek velem, vagyis: szabad politikai állásfoglalásom miatt.” **A híreszteléseket** cáfolandó a püspök elmondta akkor is, amit ma megismételt: a magas román állami kitüntetéssel nem járt semmilyen anyagi vagy más természetű előny. ➤

➤ Kincses Előd ügyvéddel egyetértve, Tőkés László értetlenségét fejezte ki, amiért a Bukaresti Ítéltábla mind a mai napig nem volt képes megszerkeszteni és eljuttatni hozzájuk a tavaly novemberi elutasító döntés indoklását. Ennek hiányában **jogorvoslatért** sem fordulhattak az illetékes fellebbviteli fórumhoz. Az EP-képviselő a sajtó képviselői előtt írta alá a CSM bírói felügyeletéhez címzett, a tizenegy hónapos mulasztást felrovó folyamodványt.

A továbbiakban az ügyvéd bejelentette, hogy **október 27-én** kezdődik a fővárosi ítéltáblán az a második, jogorvoslati per, amelyet a bukaresti törvényszék tavaly márciusi döntése ellen indított Tőkés László. Az **Antena 3** központi román hír- és bulvártelevízió 2014. szeptember 15-i adásában többen is „hazaárulónak” és a „magyar titkosszolgálatok ügynökének” nevezték Tőkés Lászlót, aki ezért a műsorvezető és két meghívottja, valamint a tévéállomás ellen **erkölcsi kártérítési** és **helyreigazítási** pert indított. Első fokon az ítélszék hajmeresztő indoklással megalapozatlannak minősítette és elutasította a megrágalmazott keresetét, amelyet az EP-képviselő három éve (!) nyújtott be az 1989-es temesvári forradalmi szerepét elvitató, őt hazaárulónak és idegen kémnek nevező volt Securitate-tisztek ellen.

Végül esett arról szó a sajtótájékoztatón, hogy az **Emberi Jogok Európai Bírósága** (EJEB) nemrég úgy döntött: befogadja és tárgyalásra alkalmasnak ítéli erdélyi EP-képviselőknél a román állam ellen indított keresetét a **partiumi zászló** ügyében is, így már két zászlóper várható Strasbourgban. Korábban a **székely** zászló ügye került az európai bíróság elé, miután a nagyváradi képviselői irodára kitűzött közösségi-regionális szimbólumok levételére szólította fel a hatóság Tőkés Lászlót, aki e fellépés ellen hiába keresett törvényi védelmet Romániában.

Az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnöke ezúttal is kifejezte ama meggyőződését, hogy a személye elleni hatósági intézkedések, rágalomhadjáratok, politikai támadások és szekus vétetésű befeketítő akciók valójában a 27 éve zajló, rendre új és új lendületet vevő romániai **magyarelles** kampány és posztkommunista visszarendeződés szerves részét képezik. Szerinte történelmi megbékélésre volna szükség a románok és a magyarok között, mert csak ez vethetne véget a gyűlöletbeszédnek, ami manapság a többségi nemzet irányából zúdul a magyarságra, végső soron pedig ez vezethetne nemzeti közösségünk helyzetének megnyugtató rendezéséhez.

SÖTÉTEK AZ UKRAJNAI KISEBBSÉGI NYELVŰ OKTATÁS KILÁTÁSAI

A **Balassi Intézet** brüsszeli kirendeltségén immár hagyománnyá vált a Kárpátaljai Napok időről időre való megrendezése **Bocskor Andrea** kárpátaljai fideszes európai parlamenti képviselő kezdeményezésére, **Vitézy Zsófia** intézményvezető támogatásával. Ennek megfelelően október 10-én tartották meg a III. Brüsszeli Kárpátaljai Napot, amelynek keretében **panelbeszélgetésre** került sor a kárpátaljai magyar nyelvű oktatás jövőjéről az új ukrán oktatási törvény összefüggésében, majd a **Sodró együttes** népzenei és néptáncelőadását élvezhette a népes közönség. A rendezvénytársorozat kárpátaljai kóstolóval zárult.

A **Tóth István** ny. beregszászi főkonzul által levezetett közérdekű beszélgetés résztvevői **Orosz Ildikó**, a Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség (KMPSZ) elnöke, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola rektora, **Balogh Lívia**, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) ungvári szervezetének az elnöke, valamint Bocskor Andrea EP-képviselő voltak. Az előadók drámai színben ecsetelték a kárpátaljai magyar, illetve kisebbségi nyelvű oktatás helyzetét, valamint a nemrég elfogadott új ukrán oktatási törvény várható súlyos következményeit.

Orosz Ildikó a **KMPSZ** október 7-i rendkívüli közgyűlésén elfogadott nyilatkozata értelmében nyújtott tájékoztatást a kialakulóban lévő lesújtó helyzetről és a megváltoztatására irányuló, elszánt küzdelmükről. Ba-

logh Lívia a **KMKSZ** és a történelmi magyar egyházak jogküzdelméről szólt. Bocskor Andrea saját európai erőfeszítéseiről, továbbá az európai intézményeknek a nyilvánvalóan kisebbségellenes ukrán politikával szembeni érzéketlenségéről beszélt. Valamennyien elismerésüket és köszönetüket fejezték ki a magyar kormány támogatásáért és határozott fellépéséért a kárpátaljai magyarság védelmében, illetve a kisebbségi szempontból elfogadhatatlan, diszkriminatív törvencikkek visszavonása érdekében.

➤ A mikrofonnál
Orosz Ildikó

➤ Hozzászólásában **Tökés László** EP-képviselő a Külügyi Bizottság (AFET) és az Emberi Jogok Albizottsága (DROI) tagjaként tett eredménytelen próbálkozásairól számolt be. Sajnálattal állapította meg, hogy az AFET egyik legutóbbi ülésén még a néppárti képviselőtársai között is túlsúlyba kerültek azok, akik a **Cristian Preda** román kollégájával együtt tett javaslatukat ellenezve megakadályozták, hogy a kisebbségi oktatásügyi jogsé-

relmek kérdése az Európai Parlament napirendjére kerüljön. Üdvözölte **Szijjártó Péter** külügyminiszter azon bejelentését, hogy Magyarország az EU Ukrajnával kötött társulási szerződésének a felülvizsgálatát fogja kezdeményezni. A kárpátaljai szülők és gyermekek tragikus helyzetére, vagyis az ügy „humán dimenziójára” rámutatva annak a véleményének adott hangot, hogy ebben a kérdésben semmiképp sincs helye a meghátrálásnak.

ÉVFORDULÓS BESZÉD A POLITIKAI IDENTITÁSRÓL ÉS A POLITIKAI ASSZIMILÁCIÓRÓL

Az 1989-ben magára talált romániai magyarság érdekvédelmi és közképviselői szervezetének, az **RMDSZ**-nek a „bűnbeesés előtti” állapotára, annak kezdeti hőskorára mindnyájan elismeréssel és nosztalgiával gondolhatunk vissza. A Szövetség egyik alapítójaként és egykori tiszteletbeli elnökeként elsősorban önszerveződésünk és nemzeti elkötelezettségünk akkori tisztaságára emlékezem vissza jó érzéssel, melynek helyébe utóbb a belső megosztás, a politikai romlás és torzulás léptek.

Mai évfordulói rendezvényünkön a Szövetség élén álló, akkori **Országos Elnökség** iránt fejezem ki elsősorban elismerésemet, amelynek túlnyomó többségben lévő autonómiapárti szárnya – egyebek mellett – a kolozsvári önrendelkezési dokumentum, a **Kolozsvári Nyilatkozat** formába öntésében és elfogadtatásában elévülhetetlen érdemeket szerzett – és ma már bátran mondhatjuk, hogy – **politikátörténelmet írt**.

Ezt figyelembe véve, azt is elmondhatjuk, hogy politikátörténeti szempontból nézve történelmi helyszínen gyülekeztünk össze a **Magyar Unitárius Egyház** kolozsvári tanácstermében, ahol annak idején példás formában nyilvánítottuk ki erdélyi magyar közösségünk – belső – önrendelkezés iránti igényét. Az ügy folytonosságát az **Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács** és az **Erdélyi Magyar Néppárt** azóta is töretlenül őrzi, örökségét pedig tovább viszi.

A hely szellemében **történelmi magyar egyházainkkal** kötött kezdeti szövetségünkről is meg kell emlékeznünk, amelyre a továbbiakban is pótolhatatlan szüksége van erdélyi közösségünknek.

Apropó: **asszimiláció**. Huszonöt évvel ezelőtt talán azoknak volt igazuk, akik az **Erdélyi Magyar Demokrata Szövetség** elnevezés mellett érveltek. Nomen est omen – tartja a mondás. **Romániai Magyar Demokrata Szövetségként** Bukarestben nehogy a román versenypártok egyikévé asszimilálódtunk volna... Mindesetre, igencsak beszédes körülmény, hogy egy negyed század után az **RMDSZ** szinte még csak említésre méltónak sem találja a Kolozsvári Nyilatkozatot, vele együtt pedig az akkori parlamenti frakciójának a Szent Mihály templomban, „Isten és ember előtt” való **felesküvését** közösségi önrendelkezésünk hív képviselőjére. Márpedig ott és akkor találtunk igazán magunkra, és foglalmaztuk meg példás alakban nem csupán Szövetségünk, hanem egész erdélyi magyarságunk **politikai identitását** – ami az eskü erejével és jelképisége által mindmáig kötelez bennünket.

Néhai **Borbély Imre** fiának a szavaival szólva: „A Kolozsvári Nyilatkozat és a benne foglalt eszmények lakmuspapírként is működnek. Aki elfogadja őket, a nemzeti oldalhoz tartozik, aki elutasítja, az idegen érdekeket követ.” Jómagam e gondolat mentén még tovább mennék. A Kolozsvári Nyilatkozat egyenesen **vízválasztónak** számít, mely a természet rendjének – a vizek folyásának – szükségszerűségével készlet, sőt kényszerít bennünket az akkor elkezdett úton való továbbhaladásra. „Ha lesz valaha egységes nemzetelví magyar érdekképviselő **Erdélyben** – márpedig miért ne lenne, mondom –, az csak és kizárólag a Kolozsvári Nyilatkozat által lefektetett eszmei alapon nyugodhat” – állapítja meg **Borbély Zsolt Attila**. Mai értekezletünk éppen ezért ne csak a történelemidézés, hanem a jövőkészítés igényével forduljon a magyar politikai és közélet szereplőihöz, valamint a nemzet ügye iránt elkötelezett közvéleményhez – **a nemzeti önrendelkezés**, a jobb sorsra érdemes régi-új Szövetségünk programjába foglalt **háromszintű autonómia** megvalósításának üzenetével.

* * *

Az évforduló kapcsán hadd emlékezzünk vissza a bizonyos fokig meglepetésszámba menő Kolozsvári Nyilatkozat szövege körül kialakult éles vitára, melyek rendjén nem mással, mint **Domokos Géza** RMDSZ-elnökkel és a végzős víziókkal riogató **Tokay György** képviselővel is meg kellett vívnunk harcainkat. Akkor és ➤

▶ ott fogalmazódott meg először a helyzetteremtő és a helyzetkövető, a „tájba simuló” politika mindmáig időszzerű ellentétpárja, valamint a „**politikai asszimiláció**” jelensége, mely azt az elhibázott politikai magatartást jelöli, mely nem a legitim távoli célokhoz keres adekvát eszközöket, hanem az ellenfél elvárásaiból és tűrőképességéből kiindulva, az eleve maga által beszűkített eszközökhöz szabja minimalizmusra hajló céljait. A mi esetünkben ez egyet jelent a többségi román elvárásoknak való megfeleléssel, amely magatartás kóros esetekben akár az ún. **Stockholm-szindróma** „cinkos áldozatának” az önfeladásáig is elmehet.

A jelenség azonban nem szűkíthető le a kisebbségi magyar és a többségi román viszonylatra. Európai társadalmainkat, illetve a balliberális irányba elcsúszott Unió tagállamait sokrétű **identitásválság** jellemzi; olyan irányzatok uralkodnak el, amelyek „gyengíteni akarják az európai emberek nemi, családi, vallási és nemzeti önazonosságát” – mondja **Kövér László** házelnök. A nemzet és vallásidegen magyarországi ellenzék – példának okáért –, illetve a neofita szocialisták és általában az igazodási és megfelelési kényszer hatása alatt álló európai politikai közszereplők egyharmat behódolnak a „birodalmi”, globalista típusú véleményterrornak és „politikailag korrekt” elvárásrendszernek.

De maradjunk a saját házuk táján. Nem csupán anyanyelvünk és kultúránk, hanem nemzeti politikánk is ki van téve az asszimiláció veszélyének. Olyan esetben szoktunk „magyarul beszélő román politikusokról” beszélni, amikor ezek saját nemzeti érdekeink bukaresti képviselete helyett sokkal inkább Bukarestet képviselik erdélyi magyar közösségünk irányában. **Asszimiláns politikusaink** rendre elfelejtenek magyar szemmel látni, magyar fejjel gondolkodni, magyar érdekeinket képviselni és – szándékosan vagy jóhiszemű rövidlátással, akarva vagy akaratlan – idegen érdekek zsoldjába szegődnek. Kirívó példája ennek a **neptuni paktum-politika**, mely mondhatni kezdettől fogva helyrehozhatatlan károkat okozott az RMDSZ-ben, illetve erdélyi magyarságunk életében. De kevésbé megszemélyesíthető módon ugyancsak az **asszimiláns politizálás** körébe sorolható az egyetlen tartózkodás mellett, teljes

egyöntetűséggel elfogadott Kolozsvári Nyilatkozat, illetve a kongresszusok egész sora által elfogadott, majd megerősített **szövetségi autonómiaprogram** meghíúsítása. Egy kis túlzással szólva azt is mondhatnánk, hogy ezt maguk a román politikai pártok, a román nacionalisták és posztkommunisták sem végezhetnék volna el hatékonyabban...

A '90-es évek végén **Clinton** amerikai elnök által felkapott és a többségi politikusok és kormányok által azóta is váltig hangoztatott „modellértékű román kisebbségpolitika” **mítoszának** kialakításában is kétségkívül oroszlánrésze van a hivatalos RMDSZ-nek, mint ahogyan föltételen **kormányzati szerepvállalásai** is akarva-akaratlanul a mindenkori kisebbség- és magyarellenes román elnyomó politika malmára hajtották a vizet, és azt legitimálták.

Ahhoz, hogy kisebbségpolitikai téren áttörést és gyökeres változást érzünk el, **revideálnunk kell** egész eddigi romanofil, asszimiláns politikánkat. A mi pártjaink és szervezeteink nem viselkedhetnek az átlagos román versenypártok módjára. Szabadulnunk kell politikai „elrománosodásunk” olyan nyilvánvaló jegyeitől, mint amilyenek: a hazugság, a zsákmányszerzés és korrupció, az opportunizmus, a pártérdek túltengése, a manipuláció, különféle antidemokratikus módszerek és a politikai tisztességtelenség bármilyen formája. Ugyanez valamennyi külhoni magyar közösségünk kisebbségi-többségi viszonyára is érvényes. Nem szabad **„elhidasodnunk”**. A **„balkanizálódástól”** őrizkednünk kell.

Mindenek előtt azonban vissza kell térnünk az ígéretes kezdetekhez. A változó viszonyok nem adhatnak felmentést nemzeti felelősségvállalásunk teljesítése alól. Az elvtelen alkalmazkodás és a megalkuvás nem lehet alternatívája a közösségi önrendelkezésnek. A gyáva konfliktuskerülő politika a köz érdekében való konfliktusvállalásnak. A kollaboráló „mérsékeltység” a „radikális” értékelvű politizálásnak!

„A romániai magyarság politikai alanyként államalkotó tényező, s mint ilyen, a román nemzet egyenjogú társa” – áll a Kolozsvári Nyilatkozatban. Ez egyértelműen mellérendelő viszonyt feltételez, mely alapját képezi a régóta szorgalmazott román–magyar párbeszédnek. Kettőn – tehát rajtunk is áll a vásár. Az erdélyi magyarság ügyének rendezése még várat magára. Visszatérve legfőbb tárgyalási alapunkhoz, a Kolozsvári Nyilatkozathoz: csak akkor érhetünk el életképes és távlatos eredményt, hogyha az ebben megvalósult egykori konszenzus szellemében, egymással megegyezve, az egyetemes magyar nemzetpolitika keretében, egységesen lépünk fel magyarságunk helyzetének rendezése és önrendelkezési jogaink biztosítása érdekében.

Tőkés László
az EMNT elnöke
az RMDSZ volt tiszteletbeli elnöke

(Elhangzott az *Amire felesküdtünk Isten és ember előtt* című, a Kolozsvári Nyilatkozat 25. évfordulója alkalmából rendezett konferencián, Kolozsvárott, 2017. október 13-án.)

ÚJRAVÁLASZTOTTÁK TŐKÉS LÁSZLÓT AZ EMNT ELNÖKÉNEK

Az **Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács** október 14-én Kolozsváron tartotta meg küldöttgyűlését. A megjelent 95 küldöttet **Schwartz Róbert**, az EMNT Kolozs megyei elnöke köszöntötte, majd ezt követően **Szabó László** unitárius lelkész tartott áhítatot.

Tőkés László európai parlamenti képviselő, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnöke beszámolójában részletesen kitért az EMNT nemzetpolitikában betöltött szerepének értékelésére, valamint az elmúlt időszak főbb közéleti eseményeinek elemzésére. „Európai parlamenti képviselőként Brüsszelben is az EMNT szervezetét, közös célkitűzéseinket, autonómiaharcunkat és mindezekkel összefüggő nemzeti politikánkat képviselem” – jelentette ki. Az előző napon tartott politikatörténeti konferenciára utalva az EMNT elnöke elmondta: „1989 után az erdélyi magyar politika egyik legfontosabb állomása a **Kolozsvári Nyilatkozat** létrejötte volt. A tény, hogy az abban foglaltak nem valósultak meg, leginkább a posztkommunista visszarendeződésnek és a teljes körű rendszerváltás elmaradásának köszönhető.” Tőkés László kitért a közelgő centenáriumi események veszélyeire is, majd kihangsúlyozta: az erdélyi magyar közéleti szereplőkre nagy felelősség hárul annak tekintetében, hogy az egyre inkább kielecsődő kommunikációs háborúban ne hagyják magukat provokálni, és kellő higgadsággal viszonyuljanak minden felmerülő kérdéshez. Felszólalása végén az EMNT elnöke kijelentette: „Továbbra is legfőbb célunk a nemzeti politizálás, mely során számítunk szövetségeseinkre is. A **Kárpád-medencei Autonómiatanácsot** erősíteniünk kell, s az önrendelkezést össznemzeti ügyként kell kezelniünk. Továbbra is számítunk a magyar kormányra, támogatjuk a migrációs válság megoldásáért folytatott küzdelmét, s kivesszük részünket az anyaországi választásokat megelőző regisztrációs kampányból is.”

Szili Katalin, a magyar autonómiakonceptiók koordinálásáért felelős miniszterelnöki megbízott felszólalása elején tolmácsolta **Semjén Zsolt** miniszterelnök-helyettes üdvözlését, majd elmondta: a Kárpát-medencei Magyar Autonómiatanács határozatai képesek előre vinni az autonómia ügyét, és motiváló erővel bírhatnak azokra is, akik hátráltatják az önrendelkezés kivívását. „Szükségessé vált megfogalmazni azt az öt alapvetet, melyek Székelyföld autonómiájának kérdésében nem a szervezetek közötti különbségeket hangsúlyozzák ki, hanem az egyetértést. A Kolozsvári Nyilatkozat szellemiségéhez méltó lehetne, ha olyan új alapokra helyeznénk autonómiatörekvéseinket, melyeknek nem a versengés, hanem a szervezetek közötti kapcsolat és párbeszéd az alapjuk. Látnunk kell: egy csónakban evezünk, de ezt a csónakot egy háborgó tengeren kell megtartanunk. Európa teljesen más kérdésekkel van

elfoglalva, és Közép-Európában is félve tekintenek az autonómiatörekvésekre” – mondta Szili Katalin.

Szilágyi Zsolt, az Erdélyi Magyar Néppárt elnöke kijelentette: az EMNT a 2003-as megalakulása óta döntő szerepet vállalt abban, hogy Erdélyben és a Székelyföldön az autonómia tömegigénnyé váljon. „A Kolozsvári Nyilatkozattal is bebizonyítottuk: békés, demokratikus módon kívánunk stabilitást teremteni térségünkben. Számunkra a politikának morális dimenziói vannak, ahol elsősorban nem a hatalomszerzés a tét, hanem a magyar megmaradás. Épp ezért nem mindegy, hogy Budapesten egy nemzetben gondolkodó kormány végzi-e munkáját, illetve Bukarestben egy Erdélyben gondolkodó, vagy egy zsákmányszerzésért kilincselő magyar párt van jelen” – mondta. A pártelnök az EMNT és a Néppárt kapcsolatáról elmondta:

testvéri szövetség van a két szervezet között, s egyértelmű, hogy az elkövetkezőkben is közösen harcolnak majd kitűzött céljaik eléréséért. „Közös ügyünk lehet, hogy minden adandó alkalommal felhívjuk a közvélemény figyelmét arra, hogy Bukarest nem érdekelt Erdély modernizációjában, európai szintű felzárkóztatásában – hiszen ezt jelzi az erdélyi autópálya, vagy épp a brassói repülőtér hiánya is. Ennek ellenére valljuk: jogunk van egy jobb élethez és egy tisztességes, európai színvonalú infrastruktúrához. Mindez az erdélyi románság érdeke is, és úgy hisszük, hogy az autonómia a román-magyar viszony normalizálásához is döntő mértékben hozzájárulna” – zárta beszédét Szilágyi Zsolt.

Szabolcs Attila országgyűlési képviselő (Fidesz), a magyar parlament nemzeti összetartozás bizottságának alelnöke, visszautalva az előző napi konferencia témájára, elmondta: a 25 évvel ezelőtti esküt tevők „megtalálták az ellenszérumot a hamisság és az önfeledés mérge ellen, elhozva az eskü szentségét”. A politikus hozzátette: idővel az is kiderült, a valódi méreg nem a nemzeti –, sokkal inkább a politikai asszimi-

- ▶ láció volt. „Az eszközgökök 25 éve járják saját útjukat, és nem veszik észre, hogy ellenszegülökké váltak. Az eszközgés több mint hazaárulás. Remélem, idővel a Kolozsvári Nyilatkozat megtagadóí is belátják ezt” – mondta Szabolcs Attila.

Izsák Balázs, a Székely Nemzeti Tanács elnöke hangsúlyozta: az EMNT és az SZNT közötti kapcsolat megtartó ereje maga az erdélyi magyar közösség, mely a háromszintű autonómia megvalósításában látja jövőjét. „2003-ban azt mondtuk, hogy ha rövid időn belül nem sikerül kivívnunk az autonómiát, a Székelyföldön – egy tömbben – élő közösségünk fennmaradását biztosító keretek széthullnak. Ma azonban már látjuk: a székely öntudat újjáéledése páncélként véd bennünket. Ilyen keretek között gondolkodunk az SZNT és az EMNT együttműködéséről” – mondta Izsák Balázs.

Mile Lajos kolozsvári magyar főkonzul felszólalásában megköszönte az EMNT demokráciaközpontjainak munkáját, melyet nemzetpolitikai szempontból is meghatározó tevékenységként értékelt, majd kiemelte: mivel a honosodni vágyók száma érezhetően csökkent, az új kihívás nem más, mint azok felkutatása, akik még nem éltek a könnyített honosítási eljárás nyújtotta lehetőségekkel.

A beszámolóknak rendjén **Sándor Krisztina**, az EMNT ügyvezető elnöke és **Tiboldi László**, az EMNT országos alelnöke ismertették az elmúlt két év tevékenységeit, valamint az EMNT demokráciaközpontjainak eddig elért eredményeit, az Erdélyi Magyar Gazdák Egyesületeinek Szövetségét elnökként vezető **Csomortányi István** pedig a szövetség céljairól is megvalósításairól beszélt a jelenlévőknek.

A küldöttgyűlés végén tisztújításra került sor, melynek eredményeként Tőkés Lászlót és Sándor Krisztinát újraválasztották az EMNT elnökének, illetve ügyvezető elnökének, munkájukat pedig alelnökként **Cseh Gábor** (székelyföldi régióelnök), **Mátis Jenő** (közép-erdélyi régióelnök), **Nagy József Barna** (partiumi régióelnök), **Borbély Zsolt Attila**, **Tiboldi László, ifj. Szilágyi Ferenc** (Partiumi Autonómia Tanács) és **Fancsali Barna** (Magyar Ifjúsági Tanács) segítik majd.

*

Az eseményen átadták az EMNT idei **Kós Károly-díját**, amelyet Izsák Balázs, a Székely Nemzeti Tanács elnöke kapott meg. Sándor Krisztina ügyvezető elnök elmondta: az első alkalommal 2013-ban átadott díjat olyan személyiségeknek és szervezeteknek adományozzák, akik az autonómiaformák eléréséért példás tevékenységet fejtettek ki. Az elmúlt években Kós Károly-díjat kapott **Király Károly**, a rendszerváltás időszakát meghatározó politikus, **Juhos Gábor** hosszútávúfutó, **Bakk Miklós** politológus, **Lászlófy Pál**, a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségének tiszteletbeli elnöke, a Kossuth Rádió **Határok nélkül** című műsorának és a **Háromszék** című napilapnak a szerkesztősege, valamint post mortem megkapta az EMNT díját **Birtalan Ákos** egykori háromszéki parlamenti képviselő is.

Izsák Balázs elmondta: elválaszthatatlannak érzi személyét az általa képviselt szervezettől, melyet 2008 óta vezet, s amely megalakulásától következetesen felvállalja az autonómiaürelkvések képviselését helyi és nemzetközi fórumokon egyaránt.

Az elismerést az EMNT újraválasztott elnöke, Tőkés László adta át a díjazottnak.

TŐKÉS LÁSZLÓ AMERIKAI ÚTJÁRÓL

A Yale Egyetem Teológiai Fakultásának (Yale Divinity School) meghívására **Tőkés László** európai parlamenti képviselő, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület korábbi püspöke a hét folyamán részt vett a tanévkezdés alkalmával hagyományos módon megtartott, Convocation and Reunions elnevezésű – nyelvünk nehezen fordítható – egyetemi rendezvényen, melynek keretében egy bemutató találkozó vendége volt New Havenben (USA).

A **Yale Egyetemet** református – kongregacionalista – lelkészek alapították 1701-ben Collegiate School (Kollégiumi Iskola) néven, lelkészképző intézet gyanánt. Utóbb ebből nőtt és fejlődött ki maga az egyetem, amely a Harvard és Princeton után Amerika legrégebbi és leggazdagabb felsőoktatási intézménye.

➤ A **Yale Divinity School** eredetileg kálvinista teológiai fakultás volt, de ma már inkább liberális irányvételű, felekezeti közti intézmény – mondja **Havadtó Sándor** volt homiletikaprofesszor és tanulmányi felügyelő, aki kovásznyi papgyermekként az '50-es években távozott Romániából, előbb Svájcba, majd az Újvilágba.

A rangos egyetemi napok programjában a Tőkés Lászlóval rendezett találkozó ezen a címen szerepelt: „Találkozunk a püspökkel, aki kirobbantott egy forradalmat!” Az október 18-i esemény házigazdája és moderátora **Miroslav Volf**, a teológiai kar szisztematikaprofesszora volt.

Bevezető előterjesztésében az előadó a temesvári lelkipásztori szolgálata idején fennálló társadalmi, illetve egyházi, nemzetiségi helyzetet idézte fel, amely egyenes úton vezetett el a gyülekezeti ellenálláshoz, majd az 1989-es népi felkelés kirobbanásához. A temesvári református közösségben, általában véve pedig az egész Romániában „**status confessionis**” (hitbeli döntést igénylő állapot) alakult ki, egy olyan helyzet, amelyben tovább már nem lehetett hallgatni, át kellett törni a „**hallgatás falát**”, és szembe kellett fordulni az istentelen nacionálkommunista diktatúrával – mutatott rá az egykori temesvári református lelkipásztor.

A találkozó **kötetlen beszélgetés**, kérdezz-felelek formájában folytatódott a vendég és a házigazda között. A horvátországi származású Volf professzor a volt jugoszláviai viszonyok ismeretében a romániai, illetve az erdélyi és bánági etnikai és vallási összefüggések elmélyült ismeretéről tett bizonyosságot. Az **egyházi ellenállás** indítékaira vonatkozó kérdésére válaszolva európai képviselők kisebbségi egyházainknak a magyarság életében vállalt többlétszerepéről beszélt, valamint arról, hogy a fennálló totalitárius rendszer esetében a teljességgel hiányzó demokratikus ellenzék szerepét is – bizonyos fokig – az Egyháznak kellett megára vállalnia.

A nyilvános párbeszédet **hozzászólások** követték. Az egyetem öregdiákjainak és hallgatóinak kérdéseire válaszolva Tőkés László – egyebek mellett – arról a

„**temesvári szellemről**” szólt, amely 1989 adventjében a város többségi románságát, valamint nemzeti és vallási kisebbségeit is egymás mellé állította „a közös ellenséggel”, a Ceaușescu-diktatúrával szemben. Enélkül semmi esélyünk sem lett volna a győzelemre – mondta.

A rendezvényen Havadtó Sándor, az egyetem volt oktatója is részt vett, felesége és leánya társaságában. Ez utóbbi, **Leila Havadtó Gomulka** református lelkipásztor – maga is a Yale volt hallgatója – a találkozó szervezésében is komoly szerepet vállalt.

Október 19-én Tőkés László püspököt és a társaságában lévő munkatársát, **Nemes Csaba** lelkipásztort Havadtó Sándor egykori gyülekezetében, **Fairfieldben** látták vendégül. Rövid reggeli áhítat után **Király Tibor** lelkipásztor üdvözölte a vendégeket, megköszönve a püspök alkalmi igehirdetését. Az amerikai diaszpórában élő magyarság óhazája iránti szeretete és szolgálata mindenkor eleven példa marad a nemzeti szolidaritásra és összefogásra – hangsúlyozta európai képviselőnk.

HAZATÉRT A VIZSOLYI BIBLIA

A reformáció 500. évfordulójához kapcsolódó ünnepségsorozat egyik kiemelkedően fontos – a nagykárolyi reformátusok számára talán a legfontosabb – eseménye zajlott le a Partiumban október 22-én, amikor is a Nagykároly-Belvárosi Református Egyházközség vasárnapi istentiszteleti alkalmának keretében „hazatért” a **Vizsolyi Biblia** (1589–90) egyik limitált sorszámú, eredeti technikával készített reprodukciója Károlyi (Károlyi) Gáspár szülőhelyére.

A belvárosi gyülekezet tagjai és támogatói szinte egyszerre mozdultak meg az ügy érdekében, és a példaértékű összefogás eredményeképpen a gyülekezet birtokába került a Vizsolyi Biblia, melyet a hagyományos technikával dolgozó biblianyomtató szakember, **Daruka Mihály** készített és hozott el Vizsolyból Nagykárolyba. A vasárnap délelőtti ünnepi istentisztelet keretében került sor az átadására és átvételére.

„A reformáció évfordulója alkalmából szervezett ünnepségek folytatódnak ezen rendkívüli alkalommal is, amikor a Vizsolyi Biblia őseredeti hasonmás kiadását veszi át a nagykárolyi gyülekezet” – kezdte ünnepi igehirdetését **Tőkés László** lelkipásztor, európai parlamenti képviselő. A Királyhágómelléki Református Egyházkerület előző püspöke egy korábbi látogatása alkalmával már a biblia fővárosának nevezte Nagykárolyt, igehirdetésében kitért **Károlyi Gáspár** bibliafordító és szervezői munkásságának korszakalkotó-formáló dimenzióira is. „Istennek kell inkább engedni, hogynem az embereknek” – idézte a szentírást az igehirdető, aki az október 23-i nemzeti ünnepet megelőző napon nem mulasztotta el szólni az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc jelentőségéről, a mártírhálált halt hősök –köztük lelkipásztorok – áldozatáról.

► „Népek Krisztusa, Magyarország” – idézte Márai Sándort. Ennek a kijelentésnek a valóságtartalmát mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a forradalom és szabadságharc leverésével keresztire feszítették nemzetünket. Hasonló gondolathoz jut el **Kossuth Lajos**, aki az aradi vértanúk kivégzésének helyszínét „magyar Golgotának” nevezi. Mindkét megfogalmazás Krisztushoz vezet el bennünket. Krisztusi sors, magyar sors, magyar történelem, magyar szabadságharc. A Károli Gáspár által kezünkbe adott Biblia is ezt üzeni” – fogalmazott Tőkés László, kijelentve, hogy nem az ilyen-olyan hatalmaknak, hanem Istennek kell engedelmessékednünk. Kereszténynek maradni a mai keresztényellenes világban, ez jelenti a kihívást és a feladatot napjainkban, mondotta.

Daruka Mihály lelkes, ösztönző beszédében kitarásra biztatta a jelenlévőket, elsősorban a jövő generációjának jelen lévő tagjait. „Irigyek mindig lesznek, akik egy-egy cselekedetünkkel kapcsolatban kritikával illetnek, de nem kell rájuk hallgatni, hiszen azok az emberek semmit nem tettek az adott cél elérése érdekében” – mondta a vizsolyi biblíanyomtató műhely vezetője.

A beszédek után az egyházközség ifjainak ünnepi műsora következett, majd az ünneplő gyülekezet tagjai kivonultak, hogy megkoszorúzzák az első teljes magyar bibliafordítás elkészítője szobrát, majd innen az imaházban berendezett **Károli Gáspár Bibliamúzeumhoz** mentek. A hosszas gyűjtőmunkával, felajánlásokkal összeállított anyag több értékes és érdekes kiadványt és református kegytárgyat is tartalmaz, és vélhetően sok látogatót vonz majd. Az avatószalagot Tőkés László püspök és **Tukacs József** parókus lelkész vágta át. Az ünnepi rendezvény szeretetvendégséggel zárult.

Fotók: Tőtös Tímea

Az igehirdetést követően **Békefy Lajos** teológus, közíró, világvallás-kutató színes előadását hallgathatták meg a jelenlévők. A reformáció, a protestantizmus szerepe és fontossága, gyakorlati haszna volt „Reformáció – múlt – jelen – jövő” című előadásának fő gondolatmenete.

TALÁLKOZÓ TAJVAN BRÜSSZELI NAGYKÖVETÉVEL

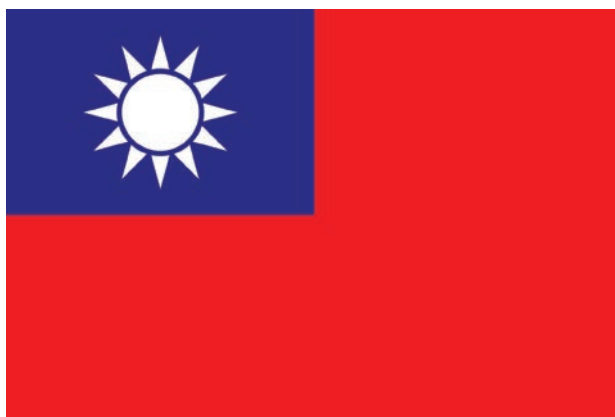
2017. október 24-én Strasbourgban **Tőkés László** EP-képviselő **Harry Tsenggel**, a Kínai Köztársaság (Tajvan) brüsszeli nagykövetével találkozott. A tajvani diplomata országának a térségben tapasztalt kihívásait ismertette röviden, különös tekintettel a kommunista Kínával fenntartott kapcsolataira. Mint ismeretes, Pekingben októberben zárult a Kínai Kommunista Párt 19. Országos Kongresszusa, mely **Hszi Csin-ping** kínai elnöknek az ország belügyeinek vezetésében – gazdasági, társadalmi és politikai szempontból is – az eddigieknél is nagyobb hatalmat biztosít. Ezen túlmenően, a konzolidált és egyre inkább központosított egypárti kommunista rendszer részéről várhatóan a külpolitikában is egyre erőteljesebb fellépésre számíthatunk. Az utóbbi időben a nemzetközi ügyek megvitatásában a **Kínai Népköztársaság** egyre nagyobb szerepet vállal,

ami hosszútávon nem csupán a létező világrendre van kihatással, hanem a két Kína közötti kapcsolatokat is nagymértékben befolyásolhatja, emelte ki a diplomata.

Amint az köztudott, az Európai Unió, a nemzetközi közösség túlnyomó többségéhez hasonlóan, az „**egyetlen Kína**” elvet követi. Brüsszel hivatalos diplomáciai kapcsolatot Pekinggel tart fent, **Tajvannal** pedig a Kereskedelmi Világszervezet (WTO) által megtestesített többoldalú kereskedelmi rendszer keretében egyre szorosabb kereskedelmi kapcsolatokat ápol. Ezek viszont nem mondanak ellent az Unió Kínára vonatkozó politikájának. Ebben a szellemben erdélyi képviselőnk Tseng nagykövetet afelől biztosította, hogy az EU és Tajvan között fennálló gazdasági és politikai kapcsolatokat a továbbiakban is szorgalmazni fogja, tekintettel arra, hogy az emberi jogok, a demokrácia és a jogál- ►

► lamiság elvei a délkelet-ázsiai szigetország társadalmában nagymértékben érvényesülnek. Ez a teljes térség számára példaértékű, nyomatékosította Tőkés László. „Kétoldalú kapcsolatainkat ebben a szellemben kell tovább erősíteni. Bár Peking részéről egyre nagyobb ellenállást tapasztalunk, a Kínai Népköztársasággal is kizárólag ezen nemzetközi elveket és értékeket szem előtt tartva folytathatjuk kapcsolatainkat” – hangsúlyozta erdélyi képviselőnk.

A beszélgetés arra is alkalmat nyújtott, hogy Tőkés László alelnökként az Európai Parlament Emberi Jogi Albizottságának (DROI) az ázsiai térségre vonatkozó tevékenységét is ismertesse, külön kiemelve a kisebbségi és vallási jogokkal kapcsolatos kezdeményezéseket.

A DÉLI ÉS A KELETI SZOMSZÉDSÁGPOLITIKÁRÓL

Az Európai Parlament néppárti frakciójának alelnökei, **Sandra Kalniete** lettországi és **Andrej Kovacsev** bolgár képviselők szervezésében **Johannes Hahn** bővítési biztossal került sor eszmecsere Strasbourgban az Európai Unió déli és keleti szomszédaival, nevezetesen a Líbiával, Törökországgal és a Keleti Partnerséghez tartozó országokkal kapcsolatos időszerű fejlemények tárgyában, folyó év október 25-én.

ország kiváltképpen a földközi-tengeri migrációs áradat miatt áll az európai politika figyelmének középpontjában. A „balkáni útvonal” összefüggésében ugyanez mondható el **Törökországról**. A novemberben sorra kerülő EU–Keleti Partnerség csúcstalálkozó kapcsán a biztos az oda tartozó, volt szovjet köztársaságokkal fennálló viszonyról is tájékoztatást nyújtott.

A hozzászólások rendjén **Tőkés László** európai képviselő Örményország jelentéstevőjeként az országot Azerbajdzsánnal szembeállító, **Hegyi Karabah** (Arcah Köztársasággal) kapcsolatos válság jelenlegi állásáról érdeklődött, majd a nemzeti kisebbségeket – köztük a magyarokat, románokat, bolgárokat és lengyeleket – végletes módon diszkrimináló **ukrán oktatási törvényre** tért rá. Geopolitikai fontosságának tudatában Ukrajna olyan ultranacionalista törvényhozatalba fogott, melynek csak az első kirívó darabja a tanügyi törvény, amelynek sorát más törvények is követni fogják – mondotta képviselőnk, a jósomszédi **Magyarország** és **Románia** (mindketten uniós tagországok) nevében arra kérve a biztost, illetve azt várva el az Uniótól, hogy vessék latba befolyásukat a nacionalista irányba elhajló ország feltartóztatása érdekében.

Válaszában Johannes Hahn semmi jóval nem biztatott a karabahi válság megoldását illetően. Meg kell várni az oroszországi elnökválasztást – jegyezte meg maliciózan.

A másik kérdésben elmondta, hogy előzőleg az oktatási törvény életbe léptetésének elhalasztását tanácsolta Ukrajnának mindaddig, amíg a **Velencei Bizottság** véleményezése meg nem születik. Az ukrán féllel azonban nem lehetett szót érteni. Ugyanez a véleménye az esedékes további törvénytervezetekkel kapcsolatban. Talán az uniós gazdasági támogatások feltételekhez való kapcsolásával lehetne eredményt elérni a keleti szomszédság országai esetében – mondotta.

Sandra Kalniete ugyanakkor bejelentette, hogy Ukrajna tanügyminisztere rövidesen az EP **Külügyi Bizottságába** jön meghallgatásra, az oktatási törvény megvitatása tárgyában.

Johannes Hahn általános előterjesztésében jelzésértékű eseménynek nevezte, hogy október folyamán személyében első ízben tett látogatást egy EU-biztos a sokrétű válság sújtotta **Líbiában**. Az észak-afrikai

NYELVI JOGOKRÓL AZ EURÓPAI PARLAMENTBEN

Az Európai Parlament **Hagyományos Kisebbségek, Nemzeti Közösségek és Nyelvek Frakcióközi Munkacsoportja** (Kisebbségi Intergroup) október 26-i ülésén a **katalóniai** és a **leóni** nyelvi jogok ügye szerepelt a napirenden. A másik két társelnök igazolt távollétében **Josep-Maria Terricabras** elnökölt a tanácskozáson, aki tiltakozását fejezte ki a hivatalos tolmácsok távolmaradása miatt. (Egy óra késéssel az angol nyelvű tolmács végül is megjelent, és ellátta feladatát.)

A **Plataforma per la Llengua** elnevezésű katalán nyelvvédő egyesület a legnagyobb nyelvi nem kormányzati szervezet (NGO) Európában – mondotta **Oscar Escuder** elnök, aki népe nyelvi helyzetéről és jogai-

ról tartott általános beszámolót. Noha a katalán a **14** legtöbbek által beszélt európai nyelv közé tartozik, és **11** uniós tagállam nyelvét beszélik náluk kevesebben, mindazáltal emezekkel szemben a katalánok nem tudták kivívni anyanyelvük hivatalos státuszát – kifogásolta az előadó. Ezt követően arról a „**strukturális nyelvi diszkriminációról**” szolgált részletekkel, mely nemcsak Spanyolország egészének területén, hanem saját régiójukban, Katalóniában is sújtja őket. „Európai polgároként nem akarunk másodrendű állampolgárok lenni a saját hazánkban, s ezért kívánjuk a függetlenséget” – mondotta.

Ricardo Chao Prieto, egy **León** tartománybeli kulturális egyesület képviselőjében regionális anyanyelve jogfosztott helyzetéről szolt a Kasztília és León Autónum Közösség (Spanyolország) keretében.

Hozzászólásában **Tőkés László** európai képviselő csatlakozott **Ivo Vajgl** szlovéniai képviselőtársához, akivel együtt határozottan elítélték a spanyol rendőrség által alkalmazott erőszakot az október 1-jei katalóniai népszavazás alkalmával. Kijelentette, hogy a **katalán függetlenség** kérdésében nem kíván állást foglalni, mivel ez igen kockázatos volna. A romániai – erdélyi – magyarok, illetve a székelyek kizárólag **autonóm közösségi jogaik** kivívásáért harcolnak, és mégis nap mint nap „szeparatistáknak” bélyegzik őket a többségi nacionalisták – mondotta. Ugyanakkor szolidaritását fejezte ki a katalánok nyelvi és kulturális jogaikért folytatott küzdelme iránt, aminek az elérése a romániai magyaroknak is a legfőbb céljai közé tartozik.

ŐRTÜZEK AZ AUTONÓMIÁÉRT

A viharos széllel és szakadó esővel dacolva tüntettek a romániai Székelyföldön október 29-én este a régió területi autonómiájáért. Az SZNT közlése szerint mintegy száz székelyföldi helyszínen gyűltek össze vasárnap este őrtüzeket gyújtani, ezzel kinyilvánítani a székelység autonómiaigényét. Emellett Erdély más ma-

gyarlakta településein, sőt Magyarországon is tartottak az önrendelkezési és szabadság iránti vágyat kifejező rendezvényeket.

Az SZNT központi rendezvénye **Sepsiszentgyörgyön** zajlott, ahol a turulszobor előtti téren a tüntetés szervezői mécsesekből rakták ki Székelyföld határvonalt, és többen fákltyát gyújtottak. Itt **Izsák Balázs**, a tanács nemrég újraválasztott elnöke olvasta fel a tüntetés kiáltványát, amely valamennyi demonstráció helyszínén elhangzott.

Az egykori székely fővárosban, **Marosvásárhelyen** fákltyás demonstrációt tartottak a Székely Vértanúk postaréti emlékművénél, ahol **Tőkés László** európai parlamenti képviselő, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnöke mondott beszédet, az SZNT meghívására. A püspök kiemelte: történelmileg és az európai jog által is megalapozott a **közösségi önrendelkezés** iránti igény. Hozzátette: a megtevesztő **román propaganda** úgy próbálja lejáratni a székely önrendelkezés ügyét, hogy szándékosan összemossa a katalán

► függetlenségi törekvésekkel, tudatosan felcserélve az ok és okozati összefüggéseket. „Mert nem azért válnának ki a katalánok, mert autonómiájuk van, hanem azért, mert autonómiájukat lépten-nyomon megcsorbítják. Nem azért kívánunk autonómiát mi, magyarok, székelyek itt, Erdélyben, mert szeparatisták volnánk, hanem azért, mert véget akarunk vetni eddigi jogfosztásunknak. Vagyis az igazi felelősök nem a katalánok és nem mi – székelyek, magyarok – vagyunk, hanem elsősorban a spanyol kormány és a román hatalom” – szögezte le. Hozzátette: „Elismerjük Románia szuverenitását, elismerjük a román alkotmányos rendet, de az önrendelkezési jogunkhoz körömszakadtáig ragaszkodunk.”

Tőkés László beszédében hangsúlyozta: **Magyarország** támogatói szerepével kapcsolatban továbbra is fenntartja, amit Tusnádfürdőn mondott, és amit szándékosan félrefordítottak: „... kívánjuk Magyarországot

jótekingony támogatását, nem protektorátusát – ahogyan félremagyarították –, hanem támogatását és közbenjárását önrendelkezésünk megvalósítása érdekében. Mint ahogy azt is természetesnek tartjuk, hogy a **román kormány** védelmére kell a Timok-völgyi románoknak, a bulgáriai vagy besszarábiai román testvéreiknek, mint ahogy teszik ezt mostanság is – együtt Magyarországgal – a kárpátaljai magyarok és románok oktatási, anyanyelvi jogai védelmében.” Végül kiemelte: az erdélyi magyarság **törvényes**, parlamenti úton, politikai vagy polgári kezdeményezéssel kívánja elérni céljait, amelyek azonosak a közel száz esztendővel ezelőtt a Kiáltó Szóban megfogalmazottakkal és negyedszázaddal ezelőtt a Kolozsvári Nyilatkozatban foglaltakkal.

A rendezvényen **Csiki Hajnal** színművész szavalt alkalomhoz illő verseket, a demonstráció közös imával, valamint a Himnusz és a Székely Himnusz eléneklésével zárult.

NOVEMBERI ESEMÉNYNAPTÁR

2017. november 1. • Nagyvárad, Olaszi temető
Halottak napi megemlékezés

Már hagyomány, hogy a halottak napját megelőző estén az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács és az Erdélyi Magyar Néppárt helyi szervezetei megemlékezést tartanak Nagyvárad egyik történelmi városrészének egykori sírkertjében, a kommunista rezsim által bezárt, körbeépített, majd felszámolt és játszótérre alakított Olaszi temetőben. **Moldován Lajos**, a Néppárt helyi elnöke kijelentette: nem csupán az itt elhantoltakra, hanem mindazokra emlékeznek, akik valahol a világban temetetlenül pihennek vagy holtukban sem nyugodhatnak. **Tőkés László** püspök a mindenszentek és a holtak napjának fejlődéstörténetét vázolja a lényegét így összegezte: valamennyien együtt vagyunk „a szentek egységében, az angyalok és idvezült lelkek társaságában”. Párhuzamot vonva a halál fogalma és az elpusztított temető között, emlékeztetett: a többségi nacionalkommunizmus nemcsak műemlékeinket vette célba, hanem holtukban gyalázta meg eleinket is, ezért

kell évről évre emlékezni rájuk az ilyen helyszíneken. **Mátyás Attila** evangélikus lelkész az Olaszi temető esetét a brassói lutheránus temetőéhez hasonlította, mely ugyanilyen sorsra jutott a kommunizmus éveiben. Egyúttal azokra az egykor Szibériába deportált magyar honvédekre és polgárookra is emlékezett, akikért soha nem gyújtottak gyertyát, valamint azokra, akik a háborúban és a totalitárius rendszerekben nyomtalanul eltűntek. Az egybegyűltekc mécseseket és gyertyákat helyeztek el az egykori sírkert különböző pontjain, illetve égő mécsesekből rakták ki az Olaszi temető nevét, amelyet már a mostani „demokratikus” hatóságok próbálnak erőnek erejével elfeledtetni.

November 3. • Mándok, Forgách-kastély
Dr. Szabó Ferenc köszöntése

Az egyik legsikeresebb magyarországi családi vállalkozás, a záhonyi és mándoki (Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) székhelyű Transit Group alapító vezérigazgatójának, **Szabó Ferencnek**, a mezőgaz- ►

dEPutáció

- ▶ dasági műszaki tudományok doktorának 70. születésnapja alkalmából tartott ünnepi fogadáson a régió egyes politikai és közéleti személyiségei vettek részt. Közülük többen méltatták az ünneplőnek a közösség érdekében kifejtett tevékenységét, polgári magatartását, amivel eredményesen segítette elő a régió anyagi és szellemi értékeinek gyarapítását. A díszvendég **Tőkés László** EP-képviselő, valamint **Mága Zoltán** hegedűművész és a Budapesti Primarius Szimfonikus Zenekar volt.

November 4. • Miskolc, belvárosi református templom

Reformációi évfordulói rendezvény

A Lévy József Közművelődési Egyesület meghívására az észak-magyarországi nagyvárosban tartott előadást Tőkés László, aki az emlékezés napján az 500 éves reformációról és a kálvinizmus erdélyi honfoglalásáról szólt, majd az 1956-os forradalom és szabadságharc vérebfojtásának évfordulója alkalmából megkoszorúzta Oláh Miklós mártír emléktábláját. *(Lásd vonatkozó közleményünket.)*

November 6–9. • Brüsszel
Európai parlamenti munkahét

November 7. • Brüsszel, Balassi Intézet
Megemlékezés és tárlatnyitót

A Balassi Intézet brüsszeli kulturális központjában Tőkés László és Deli Andor európai parlamenti képviselők, valamint a Keskenyúton Alapítvány szervezésében tartottak emlékértékeztetést és nyitották meg a **Délvidéki Magyar Golgota 1944-45** című kiállítást, amely a szerbiai magyaroknak a II. világháború végi tragédiáját dokumentálja és illusztrálja. A tárlatnyitón részt vett az az erdélyi-délvidéki vegyes **látogatócsoport** is, amely a két EP-képviselő jóvoltából tekinthetett bele az európai törvényhozás működésébe. *(Részletek ebben a lapszámban.)*

November 8–9. • Párizs
Konferencia a kommunizmus százéves örökségéről
Az **Európai Emlékeztet és Lelkiismeret Platformja** kétnapos konferenciát rendezett a héten Párizsban.

Ezen részt vett az intézmény egyik védnöke, Tőkés László EP-képviselő, valamint vezetőségi tagja, Szilágyi Zsolt, az Erdélyi Magyar Néppárt elnöke is. *(Kiadványunkban tudósítás olvasható az eseményről.)*

November 10. • Budapest, Várkert Bazár
A Magyar Állandó Értekezlet XVI. plenáris ülése

A határon túli magyarok reprezentatív politikai szervezeteinek, a magyar parlamenti pártoknak és a magyar kormány képviselőinek fóruma, a MÁÉRT ülése alkalmával – a legutóbbi, október 2-i nagyváradi találkozójukon megbeszéltek szerint – az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács, a Romániai Magyar Demokrata Szövetség és az Erdélyi Magyar Néppárt elnökei, jelesül **Tőkés László**, **Kelemen Hunor** és **Szilágyi Zsolt** folytatták a megkezdett párbeszédet meghatározott témák mentén. Az ülés szünetében a **Kárpát-medencei Magyar Autonómia Tanács** tagszervezeteinek vezető képviselői is munkaiülést tartottak, amelyen többek között az elkövetkező időszak közösen szervezendő Kárpát-medencei programjait vették számba. Ezt követően **Szili Katalinnak**, a magyar miniszterelnök autonómiaügyi megbízottjának kezdeményezésére munkamegbeszélést tartottak az RMDSZ, a Magyar Polgári Párt és az Erdélyi Magyar Néppárt vezetői. Ezen az autonómiák közösen képviselt alapelveiről és a magyar országgyűlés volt elnöke által kezdeményezett erdélyi autonómia-kerekasztal további, elnöki szintű találkozóiról volt szó.

November 12. • Nagyvárad, Szent László tér
Márton-napi vásár

Az **Érmelléki Gazdák Egyesülete** élő hagyományt és gyakorlatot teremtett az utóbbi években a különféle alkalmakhoz kötődő termékvásárok szervezéséből. A Csomortányi István és munkatársai által szervezett Márton-napi főtéri rendezvényt európai képviselők is megtisztelte jelenlétével.

November 13–16. • Strasbourg
Európai parlamenti munkahét

November 17. • Nagyvárad, városháza díszterme
Konferencia a román–magyar párbeszédéről ▶

➤ Az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács a Reconstructio Egyesület közreműködésével szervezte meg ötödik román–magyar kerekasztal-tanácskozását, amelynek nyitányaként Tőkés László EMNT-elnök bemutatta a magyar és angol nyelven már korábban megjelent, idéntől románul is elérhető **Erdély, Európa tündérekertje** című kiadványt. *(Lásd tudósításunkat és képviselők nyitóbeszédét.)*

November 18. • Nagyvárad, EMNT–EMNP-székház
Az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnökségi ülése
• **Nagyvárad**, vár
Szakács Imre kiállításának megnyitója

A neves magyarországi festőművésznek a Vár- és Várostörténeti Múzeum három kiállítótermét elfoglaló gyűjteménye a szentendrei MANK Galériából érkezett a Partium fővárosába, ahol év végéig volt látható. *(Lásd az erről szóló közleményt.)*

November 20–23. • Brüsszel
Európai parlamenti munkahét

November 21. • Brüsszel
Reformációi emlékkonferencia

A 2017-ben rendezett, a **reformáció 500 évére** emlékező rendezvények sorába illeszkedő konferenciát tartottak az Európai Parlament székhelyén. A Tőkés László EP-képviselő irodája által szervezett eseményre a Partiumi Keresztény Egyetem énekkara, valamint az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egyesület küldöttsége is meghívást kapott. *(Beszámolónk és képviselők nyitóbeszéde kiadványunkban olvasható.)*

November 25. • Nagyvárad, PKE díszterme
Erzsébet-Katalin bál

November 27–30. • Brüsszel
Európai parlamenti munkahét

A REFORMÁCIÓ NEMZETMENTŐ- ÉS MEGTARTÓ EREJÉRŐL MISKOLCON

A Lévy József Közművelődési Egyesület meghívására és szervezésében **Tőkés László** európai parlamenti képviselő, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület előző püspöke, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnöke tartott előadást november 4-én Miskolcon, a Kossuth utcai református templomban. Előljáróban **Szabó Sándor** lelkipásztor, az egyesület elnöke köszöntötte a Miskolc-Belvárosi Református Gyülekezetbe érkezett nagyváradi vendéget és munkatársait, majd emlékeztetett: 1956-ban ezen a napon vonultak be ismét Magyarországra a szovjet csapatok, immár azzal a céllal, hogy vérbe fojtsák az alig két héttel korábban kirobbant forradalmat és megtorolják az átmenetileg győzte szabadságharcot, restaurálva a kommunista diktatúrát. Az országban minden november 4-én megemlékeznek az 1956-os események áldozatairól, a kormány hivatalosan 2013-ban nyilvánította nemzeti gyásznapá, **az emlékezés napjává**.

Az erdélyi püspök előljáróban felidézte a református egyház magyarországi és erdélyi szolgálattevőinek viszonyulását a kommunista diktatúrához, többük hitelvű ellenállását, sőt mártíriumát. A tisztelet és megbecsülés hangján szólt azokról az **56-osokról**, akik életüket áldozták a szabadságért, akiket valamilyen módon utolért a marxista-leninista megtorló gépezet, nemcsak Magyarországon, de szerte a Kárpát-medencében. Tőkés László ezt követően – a meghirdetetteknek megfelelően – a reformáció fél ezredéves

jubileuma előtt tisztelegve tartott előadást az erdélyi protestantizmusról. Kálvin és a kálvinizmus Erdélyben című, alapvetően még 1985-ben papírra vetett tanulmánya csak most fog könyv formában megjelenni, ennek a készülő kötetnek azt a kezdőrészt mutatta be az adott időkeretben Miskolcon, amely a reformáció erdélyi elterjedését, a kálvinizmus kikristályosodását, megerősödését és államvallási rangra jutását taglal- ➤

ja. Azt a történelmi korszakot dokumentálja a szerző dolgozata, amelyben a reformáció és a református egyház **nemzetmentő** és nemzetmegtartó erővé vált a szétszabdalt Magyarországon, nem utolsó sorban az erdélyi fejedelmek és országnagyok jóvoltából. Tőkés László emlékeztetett: idén nemcsak magának a reformációnak az 500. évét ünnepeljük, hanem a magyar református egyház létrejöttének 450. évfordulóját is, jövőre pedig a tordai vallásbékét: 1568. január 6. és 13. között tartották az erdélyi városban azt az országgyűlést, amelyen kihirdették ki – a világon elsőként – a **vallásszabadságot**, amely biztosította a „bevett vallások”, a katolikus, a lutheránus, a református és az unitárius vallások szabad gyakorlását és terjesztését.

A templomi együttlétet követően megemlékező koszorúzást tartottak **Oláh Miklós** '56-os mártír emléktáblájánál. A 21 évesen, ártatlanul kivégzett miskolci fiú a forradalom egyik legfiatalabb áldozata volt. 1957. első napjaiban vitték el szülei házából – amelyen 2014. ősze óta tábla őrzi az emlékét –, majd alig pár hónap múlva kivégezték. A Tárkányi utcai

emlékjelnél a Lévy József Közművelődési Egyesület, a Miskolc-Belvárosi Református Gyülekezet, a Nyilas Misi Alapítvány és az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács képviselői rótták le kegyeletüket.

KIÁLLÍTÁS NYÍLT AZ 1944-45-ÖS DÉLVIDÉKI VÉRENGZÉSEK ÁLDOZATAINAK EMLÉKÉRE BRÜSSZELBEN

A Balassi Intézet brüsszeli kulturális központjában nyitották meg november 7-én este a Keskenyúton Alapítvány, valamint Tőkés László és Deli Andor európai parlamenti képviselők szervezésében a **Délvidéki Magyar Golgota 1944-45** című kiállítást, amely a délvidéki

déki magyaroknak a II. világháború végi tragédiáját dokumentálja és illusztrálja. A megnyitón **Vitézy Zsófia** igazgató házigazdaként köszöntötte a megjelenteket, majd átadta a szót a szervezőknek.

Tőkés László erdélyi képviselő kijelentette: a tárlat egyebek mellett a Kárpát-medencei magyar közösségek egymás iránti szolidaritásának erősítését, illetve a szerb-magyar megbékélés, kiengesztelődés ügyének elősegítését is célozza. „Ez a kiállítás legyen mementó a bolsevik forradalom 100. évfordulóján is” – mondta az 1989-es romániai antikommunista népfelkelés hőse, hozzátéve, hogy az áldozatok véréből remélhetőleg új magyar élet fog fakadni.

Deli Andor délvidéki képviselő mindenekelőtt rámutatott, hogy a tragédia széles körű ismertetése rendkívül fontos minden szerbiai magyar számára, ahogyan az egyetemes magyarság és Európa számára is.

Pásztor István, a Vajdasági Magyar Szövetség és a tartományi képviselőház elnöke, **Hornýák Árpád**, a Magyar-Szerb Akadémiai Vegyes Bizottság tagja és titkára, valamint **Matuska Márton** író, publicista ismertette a történelmi és politikai hátteret a megjelentekkel. A Délvidékre bevonuló szerb csapatok 1944-45 telén tömegesen kínozták meg és végezték ki a kollektív bűnösséggel vádolt magyar és német nemzetiségű lakosokat. Így álltak bosszút egyebek mellett az 1942. januári „hideg napokért”, amikor magyar katonák nagyjából négyezer szerb és zsidó embert gyilkoltak meg. Egyes becslések szerint Tito partizánjainak megtorló akciójában mintegy 30-40 ezer délvidéki magyar halt meg, a Vajdaságból elüldözött magyarok száma pedig eléri a 85 ezret. Matuska Márton a kutatásai alapján jelenthette ki: „minket módszeresen és tervszerűen irtottak”. Ennek fényében Magyarország és Szerbia ösz-

► sze kell fogjon a múlt feltárásáért – fogalmazott, majd megköszönte Tőkés Lászlónak a meghívást.

A kiállítás anyaga a **Keskenyúton Délvidéki Tragédiánk 1944-45 Alapítvány** gondozásában készült, s korábban 90 helyszínen mutatták be Magyarországon és a határokon túl – mondotta megnyitóbeszédében **Cseresnyésné Kiss Magdolna**, az alapítvány kuratóriumi elnöke. Rámutatott, hogy a negyven ezer ártatlan magyar áldozatot, a mindenféle ítélet nélkül, bestiális kegyetlenséggel kivégezettek többségét utólag, hónapokkal a tömegsírba vetésük után az új, kommunista hatalom háborús bűnössé nyilvánította, amivel Titóék jogot szereztek vagyonuk elkobzására és utódaik megbélyegzésére is. Rehabilitálásuk törvényileg ugyan lehetséges a mai Szerbiában, de az abszurd drámákba illő bírósági eljárások többnyire sikertelenül végződnek. „Az eltitkolt délvidéki tömegsírokba ölt nagyapáink emléke 2010 óta végre fokozatosan a történelmi magyar tudat részévé válik. Lassan talán ők is

ott nyugodhatnak abban a jelképes, hatalmas sírkertben, amely a kárpátaljai Szolyvától, a Duna-deltába elhurcolt és ott kegyetlenül elpusztított erdélyi és partiumi magyar halottak jelöletlen nyughelyén át, a kitelepített, bebörtönzött és kivégezett felvidéki magyarok sorsával együtt teszi teljessé számunkra a Kárpát-haza XX. századi történelmét. Közös vonása a **nemzeti mártíriumnak**, hogy a kommunista terror nyomán született gyalázatos ideológiára hivatkozva közönséges bűnözők, mai szóhasználattal élve terroristák gyilkoltak halomra ártatlan embereket” – fogalmazott Cseresnyésné Kiss Magdolna.

Azzal zárta nyitóbeszédét, hogy a kiállítás emléket állít az áldozatoknak, szemtanúkat, leszármazottakat, kutatókat, politikusokat idézve összegzi az eddigi kutatások eredményeit, bemutatja a kegyeleti tevékenységet és annak hiányosságait, „de létrehozásával nem volt célunk a felelősök keresése, megbüntetésük követelése sem, ez a politika felelőssége”.

TŐKÉS LÁSZLÓ EMLÉKBESZÉDE

2016 áprilisában Nagyváradon mutattuk be a Keskenyúton Alapítvány Délvidéki Magyar Golgota című vándorkiállítását **Cseresnyésné Kiss Magdolna** jóvoltából, **Matuska Márton** előadásának kíséretében. A múlt héten újból ott jártak Váradon Magdolna asszonyék **Bank Barbara** történész, a Nemzeti Emlékezet Bizottsága tagja társaságában – gyakori vendégeink ők.

Ez alkalommal **Brüsszelben** kerül sor ugyanerre a kiállításra. Meghívtam őket Európa fővárosába, hogy jelképes módon Európa és a nagyvilág előtt is felmutassuk vajdasági magyar népünk kálváriáját. Az emlékezési és a kegyeleti jogaink gyakorlásán túlmenően ezúton és ez által is éltetni szeretnénk a Kárpát-medencei magyar közösségeink egymás iránti szolidaritását, és ezzel is szolgálni délvidéki közösségünk politikai céljait, teljes felszabadulását. Nem utolsósorban pedig a Kárpát-medencei népek közötti megbékélést, ez esetben a szerb–magyar megbékélés, kiengesztelődés ügyét. Ennek kezdeteképpen került sor annak idején, 2013 júliusában Áder János és **Tomislav Nikolic** elnökök találkozájára Csúrogon, amelynek bevallott célja volt „rendezni végre közös dolgainkat”.

Szintén ide kapcsolódik **Szerbia európai integrációja** – legalább is érintőlegesen –, hiszen ennek mentén próbáljuk képviselni politikai érdekeinket, jogainkat a múlt és a jövő összefüggésében. Európai képviselőként kezdettől fogva elsőrendű feladataim között tartottam számon ezeknek az ügyeknek a szolgálatát. Annak idején, még **Becsey Zsolt** képviselősége idején – Doris Pack volt akkor az Európai Parlament egyik meghatározó személyisége – eljártunk a magyarverések kivizsgálása, majd a kivizsgálások felülvizsgálata ügyében, és az Európai Parlament szerbiai kapcsolatokért felelős parlamenti delegáció akkori tagjaként – akkor még **Deli Andor** képviselőtársam hiányában – igyekeztem ezt az ügyet hangsúlyosan képviselni, továbbá a Kárpát-medencei Magyar Autonómia Tanács alapító el-

nökének a minőségében is szívügyemnek tekintettem, hogy a külföldi magyar közösségek ügyében eljárjak.

2014 óta ez a szolgálat különleges hangsúlyt nyert a magyar nemzetpolitika összefüggésében, hiszen akkor kerültek Brüsszelbe Deli Andor a Vajdaságból, **Bocskor Andrea** pedig Kárpátaljáról. Azóta mondhatjuk el, hogy saját képviselője van a szerbiai magyarságnak itt,

Brüsszelben. Következésképpen közös ügyeink együttes képviselőre kerülhetett sor. Örvendek és köszönetet mondok, Andor, ezért a mai együttműködésért, a közös szervezésért. Köszönöm **Vitézy Zsófia** igazgatónőnek, hogy mindenkor teret nyújt rendezvényeinknek. Köszönöm **Pásztor István** elnök úrnak, hogy elfogadta meghívásunkat, és eljött körünkbe, nem kevésbé Cseresnyésné Kiss Magdolnának, hogy kiállításukat elhozta erre az alkalomra.

Matuska Mártonnak is külön köszönetemet és elismerésemet fejezem ki azért, hogy a délvidéki magyar Golgota „régészeként” – hogy így fejezzem ki magamat ►

► – ezt az ügyet szerte a világban szolgálja és képviseli. Tavaly volt a 80. születésnapja. A „szabadságharcos” mély értelmű kifejezés mintájára akkor az „igazság-harcos” elnevezést ötlöttem ki. Úgy érzem, aligha illik reá valakire is jobban ez a minősítés, mint éppen őrá. Köszöntő levelemben ekképpen fogalmaztam: „Alapvető értékeink relativizációjának a mostani korszakában igencsak kevesen vannak, akik annyira hinnének az igazság értelmében és erejében, hogy akár életüket is feltegyék erre. Te viszont éppen az a tudós férfiú vagy, aki megalkuvás nélkül, tántoríthatatlanul kiállsz mellette, és cselekszel az igazságért”.

Ez az igazság- és jóvátételi, valamint megbékélési folyamat azonban igencsak hosszúra nyúlik. Legutóbb **Járekről**, azaz Tisztaistvánfalváról olvastam azt a tudósítást, amely újból időszerűvé tette a kérdést, ahol az egykori koncentrációs tábor és emlékmű helyén egy fakeresztet állítottak az ott elsikkadt magyar áldozatok emlékére. Annak előtte **Alsó- és Felsőkabol** drámai esetével találkoztam, ahol egészen meghökentető módon szerbek állítottak emlékoszlopot Horváth Mihály és Molnár Andor falubíróknak, valamint Dunafalvi Lajos csendőrpáncsnoknak és egy ismeretlen magyar rendőrnek, akik a község szerb lakosságát mentették meg a biztos haláltól a „hideg napok” idején, és akik utóbb megmentőkből váltak áldozatokká: bestiálisan meggyilkolták őket a **Tito-partizánok** és az **OZNA** elnevezésű jugoszláv titkosszolgálat martalócai.

De a gyászos múlt feltárása rendjén a délvidéki magyarokon és németeken túlmenően – sajnos – további áldozatokról értesülünk időről időre. A napokban újabb

borzalmakról szereztünk tudomást a sajtóból: a második világháború utáni legnagyobb tömegészárlásként említik azt a szlovéniai helyszínt, az ún. **Barbara-aknát** és **Kočevski Rog** környékét, ahol a **horvát és szlovén** áldozatok tízezreit fedi a föld. Nem is beszélve az ez ideig számba vett mintegy hatszáz szlovéniai tömegsírról... És akkor még nem szóltam a **Domonkos László** által megírt **Goli Otok** „kopár szigetének” rémtörténetéről vagy az áldozatos szívű **Teleki Júliáról**, illetve a **Sajkásvidék** – Csúrog, Mozsor és Zsablya – magyarságának kiirtásáról...

Köszönetet mondok ezennel a tanúságtevőknek! Köszönetet mondok Matuska Márton úttörő munkájáért, aki egyszemélyes intézményként végzi fáradhatatlan szolgálatát, köszönetet mondok a Keskenyúton Alapítványnak, élén Cseresnyésné Kiss Magdolnával, valamint a szerbiai politikusoknak, köztük is elsősorban Pásztor István és **Csorba Béla** elnök uraknak, akik ennek a küzdelemnek a politikai részét vívják meg, és az igazságtétel politikai feltételeit teremtik meg. Nem utolsósorban üdvözlöm a Magyar–Szerb Akadémiai Vegyes Bizottságnak a munkáját és annak köztünk lévő elnökét, akik szintén a megbékélés útját egyengetik. A bolsevik, „nagy októberi szocialistának” nevezett forradalom mostani, századik évfordulóján legyen ez a kiáltás és ez a megemlékezés: **mementó**. De nem a bolsevikokról, inkább a keresztyénekről szeretek beszélni, akiknek a vére maga az élet – ahogy az egyházatyák tanítják. „Krisztus Urunk kiontott véréből is az élet vize áradt” – ekként tekintünk délvidéki magyarjaink mártíriumára, annak reményében, hogy áldozatukból új magyar élet fakad.

ESZMECSERE LILIA HRINEVICS UKRÁN TANÜGYMINISZTERREL

Petro Porosenko államelnök szerint **Ukrajna** „eddig és ezután is olyan hozzáállást tanúsít a nemzeti kisebbségek jogaihoz, amely megfelel nemzetközi kötelezettségvállalásnak, összhangban van az európai normákkal és példaértékű a szomszédos országok számára”. Ezzel szemben **Szijjártó Péter** magyar külügyminiszter

megítélése szerint új oktatási törvényével Ukrajna „jó messzire távolodott Európától”. Az **orosz parlament alsóháza** egyenesen „etnocídiummal”, illetve őshonos népei és nemzeti kisebbségei ellen folytatott „kényszerasszimilációval” vádolja Kijvet.

Federica Mogherini, az Európai Unió kül- és biztonságpolitikai főbiztosa abban egyezett meg Porosenko elnökkel, hogy az EU és az ukrán hatóságok további egyeztetéseket tartanak a törvény kisebbségi jogokat érintő rendelkezéseiről. Az **Európai Tanács** szerint a jogszabály „nagyban akadályozza a nemzeti kisebbségek anyanyelven történő tanítását”. **Klaus Iohannis** román államfő mindaddig nem tartja időszerűnek – elhalasztott – ukrán látogatását, ameddig Kijev nem talál megfelelő megoldást a törvény által előidézett problémákra.

2017. november 7-én ezen körülmények között került sor arra az „eszmecserére”, melyre az Európai Néppárt Külügyi Munkacsoportja hívta meg **Lilija Hrynevics** ukrán tanügyminisztert. A tanácskozást levezető **Sandra Kalniete** lett frakcióelnök az élesen szembebeszülő álláspontok megértésére és egyeztetésére tett kísérletet.

Az ukrán miniszternő „civilizált párbeszéd” folytatására buzdította a vitapartnereket. Előterjesztésében ►

► felsőfokon beszélt az új oktatási törvény, illetve az ukrán **oktatási reform** demokratikus voltáról, korszerűségéről és mélyen európainak vélt karakteréről. Az ukrán nyelv egyeduralmát biztosítani hivatott jogszabály elsőrendű céljaként „a szociális kohéziót és integrációt” jelölte meg. A jogfosztónak ítélt **7. cikkely** vonatkozásában azt hangoztatta, hogy annak valamennyi előírása a kisebbségi diákok jól felfogott érdekeit, társadalmi esélyegyenlőségét és integrációját szolgálja. Késznek mutatkozott az érdekelt felekkel – úgymint a román, magyar, lengyel, moldovai, bolgár kormányilletékesekkel – való párbeszédre.

A hozzászólók véleménye erőteljesen megoszlott. Mindazáltal azok voltak többségben, akik a törvény kisebbségellenes jellegét bírálták.

Traian Ungureanu képviselő a román érdekek mellett szállt síkra, furcsának tartva, hogy a jogszabály a baráti románokat az ellenséges táborba tartozó oroszokhoz hasonlóképpen diszkriminálja.

Cristian Preda egyebek mellett azt kifogásolta, hogy nem vették figyelembe a román közösség igényeit, továbbá hogy manipulatív módon külön kisebbségeként kezelik a románokat és a moldovaiakat.

Bocskor Andrea kárpátaljai képviselő szintén arra mutatott rá, hogy az első renden érintett kisebbségi közösségeket meg sem kérdezték a saját anyanyelvükön való oktatás szabályozása tárgyában, továbbá a hivatalos ukrán álláspont hazugságait és szakmai hiányosságait bírálta.

Gál Kinga fideszes képviselő azon meggyőződésének adott hangot, hogy a kényszerítő természetű nyelvtanítás soha nem vezet eredményre.

Tőkés László „eufémikus szómágiának” minősítette az ukrán kormánytag prezentációját. Egyetértését fejezte ki román kollégáival, valamint Klaus Iohannis államelnökkel, aki a román kisebbség nyilvánvaló hátrányos megkülönböztetése miatt küszöbön álló hivatalos ukrainai útját is lemondta. Bőséges tapasztalatokkal rendelkezünk a szomszédos országokban élő magyarok **mesterséges asszimilációjáról**, némelyik közösséget éppenséggel a teljes eltűnés fenyegeti – mondotta, s éppen ezért arra szólította fel az ukrán kormányt és parlamentet, hogy az Európai Tanács felszólításának és az uniós főbiztosnak tett ígéretnek megfelelően **revideálják** a törvény kisebbségi vonatkozású rendelkezéseit, és maradéktalanul **biztosítsák** a magyarok, románok és más őshonos nemzetiségek anyanyelvű oktatás iránti jogát.

Felszólalásában **Elmar Brok** német képviselő, a Külügyi Bizottság volt elnöke bevándorolt és őshonos kisebbségek között tett különbséget. Elsősorban az új törvény **időzítését** ítélte „politikai ostobaságnak”, hiszen ezáltal Ukrajna olyan szövetségeseit taszította a „másik táborba”, mint Magyarország és Románia. Ráadásul a jogszabály elfogadása által olyan időszakban „bünteti” az orosz kisebbséget, amikor Oroszország Ukrajna egy részét éppen megszállás alatt tartja.

Lilija Hrinevics betanult szerepének megfelelően tovább magyarázta országa bizonyítványát, fehérnek próbálva beállítani azt, ami fekete. Mindazáltal a **Velenicei Bizottság** várható szakvéleményének viszonylatában készségét fejezte ki az EU-partnereikkel való további konzultációra.

PÁRIZSI KONFERENCIA A KOMMUNIZMUS SZÁZÉVES TERHES ÖRÖKSÉGÉRŐL

A 2011-ben megalakult **Európai Emlékezet és Lelkiismeret Platformja** (The Platform of European Memory and Conscience), amely prágai székhelyű intézményként európai szinten koordinálja a totalitárius múlt feltárásával foglalkozó nemzeti intézmények tevékenységét, kétnapos konferenciát rendezett a héten Párizsban. Mint talán kevésbé ismert, az intézmény egyik védnöke **Tőkés László** európai parlamenti képviselő, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnöke, vezetőségi tagja pedig **Szilágyi Zsolt**, az Erdélyi Magyar Néppárt elnöke. Mindketten részt vettek a történelmi atmoszférájú Collège des Bernardins-ben, illetve a Napóleon Alapítvány konferenciatermében november 8–9-én megtartott eszmeeserén, amely **A kommunizmus száz éve – történelem és emlékezet** (100 Years of Communism. History and Memory) címet kapta, nem véletlenül, hiszen megrendezésére az oroszországi bolsevik forradalom kirobbanásának centenáriuma került sor.

A rendezvény eszmei házigazdája, **Stéphane Courtois** történészprofesszor, a kommunizmus egyik legismertebb kutatója a franciaországi sajtó és az egyetem vezető történészei által gyakorolt **Lenin-kultusról** tartott bemutatót a konferencián. Mint mondta,

Neela Winkelmann, Ilmi Umerov, Göran Lindblad, Tőkés László

a francia hivatalos történelemszemlélet mind a mai napig elismerően, sőt dicsőítően szól a „Nagy Októberi Szocialista Forradalomról”, a vezető francia hetilapok mind Lenin képével jelentek meg a századik évforduló alkalmából, november 7-én. Az állami televízió Telera-ma című műsora egyenesen a lenini forradalom egyik ►

▶ jelentős hatásának nevezte az általa kiváltott „esztétikai forradalmat”. A kommunizmus bűneinek tudatos elhallgatását a neves történész „hiperamnéziának” nevezte, mely az emlékezet kiirtásához, „memoricídiumhoz” vezet.

Tőkés László **A kommunizmus öröksége** című panel keretében tartott előadásában a Szentírásban foglalt példázatok és tanítások felidézésével súlyozta a mostani centenárium felemás mivoltát, értékelését. Úgy vélte: „A történelem kiemelkedő napjai és eseményei alkalmával az emberek, az emlékezők rendszerint jubilálni, ünnepelni szoktak. Ez esetben azonban semmi okunk az ünneplésre. Éppen ellenkezőleg: gyásznapot kellene tartanunk – egy perces néma főhajítással a bolsevista, kommunista, totalitárius rendszerek ártatlan áldozatait tízmillióinak az emlékére.” Kétezer éves kereszténységünk története a „gonosz birodalma” elleni szüntelen küzdelemlről szól, s ma sincs ez másként. „A volt szovjet tömb országainak többségére a rendszerváltozás óta eltelt közel három évtizedben a ciklikusan ismétlődő **kommunista visszarendeződés** volt jellemző. Példának okáért Romániában a tavaly decemberi választások is a posztkommunista Szociáldemokrata Pártot juttatták az ország élére. Magyarország is csupán húsz év után, 2010-ben szabadult meg – úgy tűnik, végérvényesen – az utódkommunisták uralmától. Ezen jelenségre nézve jelentette volt ki néhány **Václav Havel** cseh államelnök, hogy a kommunista diktatúra bukását követően egy új rendszerváltozásra volna szükség a **posztkommunizmus** megbuktatásához. A megtorpant demokratikus rendszerváltozás, illetve a választásról választásra bukdácsoló, hosszúra nyúló átmenet egyet jelent a kommunizmus átkos örökségének a folytatásával” – fejtette ki erdélyi EP-képviselőnk, rámutatva: „a román társadalom együtt él saját kommunista múltjával. A volt kommunista uralkodó osztály, ennek részeként pedig Nicolae Ceaușescu hírhedt titkosszolgálat, a **Securitate** kezdettől fogva oly mértékben mentette át magát, és váltotta politikai hatalomra az ország privatizációjából származó gazdasági erejét, hogy ezáltal szinte leblokkolta vagy legalábbis végletes módon feltartóztatta, lelassította és eltorzította a tényleges és valóságos rendszerváltozás, demokratikus átalakulás folyamatát.” Tőkés László szerint az emiatt

fennálló folyamatos válsághelyzetnek a legkirívóbb produkta pedig az egész országon és államrendszerben eluralkodott **korruptió**.

Végezetül leszögezte: „Szinte mondanom sem kell, hogy a kommunista diktatúra korszakának, a múltban elkövetett bűnöknek a feltárása, a pártnémenklatúra és a politikai rendőrség elszámoltatása, a tettesek számolkérése, valamint az áldozatok iránti igazság- és jóvátétel közel három évtized után is jobbára várat magára, és igen esetleges. Ugyanez állapítható meg a magyar nemzeti közösséggel, valamint az egyházaikkal szemben elkövetett jogfosztások és igazságtalanságok vonatkozásában. De hogyan is várhatnánk el a 'kommunizmus perének' a lefolytatását, amikor a volt kommunista párt nyomába lépő, új posztkommunista hatalom a diktatúra egykori bűneit a győztesnek kikiáltott romániai forradalom nyomán újjáállította?” A püspök a **demokratikus világ** és az **Európai Közösség** támogatását kérte, mert amíg Románia a saját kommunista múltját nem rendezzi, addig a jövője is bizonytalan, és a demokratikus kibontakozásra sincsen módja.

Szilágyi Zsolt hozzászólásában az **Európai Bizottság** részrehajló emlékezetpolitikájáról beszélt: az Unió kormánya sajnos csak a náciizmus és a sztálinizmus kutatását támogatja, mintha legalábbis a kommunizmus Sztálin halála után egy emberséges rendszer lett volna. Ezt cáfolva emlékeztetett: a náciizmus és a kommunizmus bűneit azonos mércével kell megítélni. Az Európai Emlékezet és Lelkiismeret Platformja pont azt csinálja, amitől az Európai Bizottság elzárkózik: megpróbálja feltárni a kommunizmus bűneit is. Az egyetlen stabil támogatója ennek a munkának a jelenlegi magyar kormány – mondta.

A nemzetközi, nyugati sajtóban kevés visszhangot kapott konferencia első napjának záróeseményén Tőkés László elmondta **Illi Umerov** tatár politikus, kisebbségjogi harcos laudációját, aki az Európai Emlékezet és Lelkiismeret Platformja idei kitüntetettje. A püspök **Göran Lindblad** platformelnökkel és **Nella Winkelmann** platformigazgatóval együtt adta át a díjat a krími tatár nép medzslisze (önkormányzati tanácsa) alelnökének, akit politikai okokból üldöznek a félszigetet anektált orosz hatóságok.

ÚJ LENDÜLETET KELL ADNI A KELETI PARTNERSÉGNEK

A **Keleti Partnerség** 2017. novemberi csúcstalálkozója közeledtén az Európai Parlament önálló jelentésben fogalmazta meg a Tanácshoz, a Bizottsághoz és a Külügyi Szolgálathoz intézett ajánlásait. A dokumentum vitájára a parlament november 14-i délutáni plenáris ülésén került sor, Strasbourgban.

Az EP nagy várakozással tekint a csúcstalálkozóra, mely a Keleti Partnerség megrekedt politikai rendszerét kívánja mozgásba hozni. A jelentés új, hosszú távú **politikai vízió** kialakítására vonatkozó igényét fogalmazza meg, az **európai értékek** tiszteletben tartását szorgal- ▶

► mazva az örökölt demokráciadeficittel rendelkező, volt szovjet „tagköztársaságok” részéről.

Örményország jelentéstevőjeként **Tőkés László** EP-képviselő a „keleti partnerség plusz” modelljének javaslatát ajánlotta az érintettek figyelmébe, mely egyaránt többletesélyt nyújt mind a jól teljesítő, mind a lemaradó partneri országoknak.

A Keleti Partnerség kiemelt fontosságú országa **Ukrajna**, mely magyar kisebbségi közössége miatt a mi figyelmünknek is a középpontjában áll. Jelek szerint a nemzeti kisebbségekre nézve diszkriminatív új ukrán **oktatási törvény** nem elszigetelt eset. A Szvoboda nevű párt katonai szervezete, a **Karpatszka Szics** szélsőséges nacionalista alakulat múlt hétvégi ungvári és bereg-

szási gyűlöletkeltő demonstrációi az ukrán nacionalizmus felerősödésére vallanak. Az egykori Ukrán Felkelő Hadsereg (UPA) által elkövetett, több mint százezer lengyel áldozatot szedő **volhíniai mészárlás** tárgyában kiújuló lengyel–ukrán történelmi vita szintén az államnacionalizmus fokozódására mutat. Hozzászólásában erdélyi képviselőnk külön is üdvözölte, hogy **Magyarország** javaslatára a csúcstalálkozó nyilatkozattervezetébe belefoglaltak egy olyan szövegrészt, mely szerint a partnerországok nem szűkíthetik a nemzeti kisebbségek jogait az oktatás területén. Ezzel együtt azon véleményét is kifejezte, hogy az Európai Közösségnek határozottan vissza kell utasítania az etnikai intolerancia és a kisebbségellenes diszkrimináció térhódítását.

HOZZÁSZÓLÁS

AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK AZ EU-KELETI PARTNERSÉG

2017. NOVEMBERI CSÚCSTALÁLKOZÓJÁT ELŐKÉSZÍTŐ AJÁNLÁSAINAK VITÁJÁHOZ

Nagya értékelem a Keleti Partnerség regionális vetületét. Erre továbbra is építeniünk kell. Mindazonáltal mint Örményországért felelős, néppárti jelentéstevő fontosnak tartom, hogy a reformok végrehajtása terén jelentősebb eredményeket elért országok számára egy hosszabb távú „keleti partnerség+” modellt vezessünk be. A térség stabilitásának megerősítése érdekében viszont az is fontos volna, hogy ezt a modellt a partnerség más országai előtt is megnyissuk, amint ezek készen állnak a fokozott kötelezettségvállalásra, és jelentős eredményeket érnek el a reformok terén.

Másodsorban ez alkalommal is felvetem az új **ukrajnai oktatási törvény** joggal vitatott kérdését.

Üdvözlöm azon javaslatot, hogy a csúcstalálkozó zárónyilatkozata explicit módon vegye védelmébe a nemzeti kisebbségek jogait az oktatás területén. A **Karpatszka Szics** szélsőséges ukrán katonai alakulat múlt hétvégi provokatív kárpátaljai demonstrációja intő figyelmeztetés arra nézve, hogy az Európai Közösségnek határozottan vissza kell utasítania az etnikai intolerancia és a kisebbségellenes diszkrimináció térhódítását.

Strasbourg, 2017. november 14.

Tőkés László
EP-képviselő

TALÁLKOZÓ AZ IZRAELI NAGYKÖVETTEL

Tőkés László EP-képviselő **József Amranival**, Izrael magyarországi nagykövetével találkozott november 14-én Strasbourgban. A budapesti diplomata beszámolt az EU–izraeli kapcsolatok terén történő legutóbbi fejleményekről, és szorgalmazta a két fél közötti gazdasági, politikai, társadalmi együttműködés erősítését. A kétoldalú magyar–izraeli kapcsolatok vonatkozásában a két állam partneri viszonyát hangsúlyozta. „A fennálló gazdasági és társadalmi kihívások, valamint az egyre súlyosbodó biztonsági megpróbáltatások kezelésében Európa egy erős Magyarország meglétében érdekelt. Hasonlóképpen, egy erős Izrael elengedhetetlenül fontos a fenntartható béke és stabilitás biztosításához a közel-keleti térségben. Éppen ezért kétoldalú kapcsolatainkat ápolnunk kell annak érdekében, hogy a békét és a jólétet szolgáló közös érdekeinket hatékonyan tudjuk képviselni” – mondta. Erdélyi képviselőnk a nagykövetet afelől biztosította, hogy európai parlamenti mandátuma keretében a két ország, illetve az európai–izraeli kapcsolatoknak a megerősítését a jövőben is előmozdítani törekszik.

VITA AZ 1917-ES TOTALITÁRIUS BOLSEVIK FORRADALOM ÖRÖKSÉGÉRŐL

Jelek szerint, az ügy rendkívüli kényessége ellenére, az Európai Parlament sem tudott kitérni a szovjet-orosz „**nagy októberi forradalom**” centenáriumáról való megemlékezés elől. Ez azonban egy plenáris vitára szorítkozott, bármintemű közös állásfoglalás elfogadása nélkül.

A „tematikus vitára” a parlament november 15-i ülésén került sor, Strasbourgban. A vita tárgyának megfogalmazása – „totalitárius bolsevik forradalom” – dicsőretre méltó módon tükrözi a száz éve történtek történelmi átértékelésének szükségességét. **Szolzenyicinnel** egyetértésben ma már aligha beszélhetünk másról, mint államcsínyről – fejezték ki többen is a felszólalók közül.

Az ülés kezdetén **Petras Austrevicius** litván képviselő ihletett kezdeményezésére az európai törvényhozók egy perc néma csenddel adóztak a vörös diktatúra százmilliónyi halálos áldozata emlékének. Történelme során az Európai Unió 500 millió polgára még sohasem volt ennyire közel egymáshoz; ez egy valóságos csoda – áradozott záróbeszédében **Frans Timmermans**, az Európai Bizottság első alelnöke. Ami pedig az eleje és a vége között elhangzott, széles skáláján mozgott a lenini puccs kárhóztatásának és dicsőítésének.

A sztálini **Szovjetunió** hősieles harcot folytatott a hitleri **Németország** ellen – lelkendezett az egyik szélsőbaloldali felszólaló. A totalitárius rezsimek közös neve-

zőjén álló **nácik** és **kommunisták** egymással szorosan együttműködve zúditották Európára a szenvedések árját – mutatott rá **Elmar Brok**, a külügyi bizottság volt elnöke. A nagy októberi szocialista forradalom „inspirációs forrás” Európa jövője számára – hangzott egyfelől. Nem szégyellik magukat? Dicsőítik a gyilkos kommunizmust, s Lenint zseninek tartják? – volt rá az egészséges válasz azok, vagyis a többség részéről, akik a „**soha többé**” („never again”) közkeletű jelszava értelmében sürgették a történelmi igazságtételt. Egyik euroszeptikus képviselő egyfajta „politbüroként” aposztrofálta az Európai Bizottságot. A néppárti felszólalók többsége viszont hiteles európaisága mércéjeként emlegette a totalitárius rendszerekkel való szakítást.

Hozzászólásában **Tőkés László** képviselő a krisztusi keresztre lesújtó sarló és kalapács jelképes szembenállásával jellemezte a kommunizmus jegyeit magán viselő és az iszlamizáció fenyegetésének kitett Európa jelenlegi helyzetét – azokra a botrányos esetekre utalva, hogy míg II. János Pál pápa emlékművéről a demokratikus **Franciaországban** drasztikus módon eltávolítják a kereszt jelét, ezenközben az Unió fővárosában, **Brüsszelben** az Európai Parlament biztosít helyszínt az októberi forradalmi államcsíny, illetve az egyházüldöző és a néhai pápa ellen merényletet szervező volt szovjet hatalom megünneplésére.

A tovább ható kommunizmus romboló örökségéről szólva erdélyi képviselőnk annak **a kettős mércének** a kiküszöbölését követelte, mely a nemzeti szocialista és a kommunista önkényuralmi jelképek, valamint a holokauszt és a kommunizmus büntetteinek az egymástól eltérő megítélésében mutatkozik meg. Külön hangsúlyval szólt az Európát identitásában és értékeiben fenyegető azon **keresztényellenességről**, amely a francia forradalmi hagyományok mellett a kommunista állami ateizmusból veszi eredetét.

Említésre méltó, öröndetes körülmény, hogy idén **Oroszország** hivatalos formában nem emlékezett meg jogelődje – a szovjet állam – dicstelen „születésnapjáról”. Európai képviselőnk véleménye szerint ez a hosszú távú **európai-orosz történelmi megbékélés** irányába mutat.

ROMÁN–MAGYAR KONFERENCIÁT TARTOTTAK NAGYVÁRADON

A nagyváradi városháza tanácstermében szervezett román–magyar konferenciát az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács (EMNT) a Reconstructio Egyesület közreműködésével 2017. november 17-én. **Zatykó Gyula**, az Erdélyi Magyar Néppárt országos alelnöke, Ilie Bolojan nagyváradi polgármester tanácsadója köszöntötte a megjelenteket, majd **Florin Birta**, a város egyik alpolgármestere szólt a résztvevőkhöz.

Tőkés László európai parlamenti képviselő, az EMNT elnöke nyitóbeszédében hangsúlyozta: a tanács román–magyar konferenciáját immár ötödik alkalommal szervezik meg, mely fölöttébb szükségessé vált a jelenlegi párbeszédhiányos világban. „A mesterségesen gerjesztett romániai magyarellenességgel szemben a megbékélést és a párbeszéd lehetőségét keressük, s e célokat szolgálja jelenlegi konferenciánk is” – mondta

➤ Tőkés László, aki bemutatta a magyar és angol nyelven már korábban is megjelent, s idéntől románul is elérhető **Erdély, Európa tündérkertje** című kiadványt. A Bálványos Intézet gondozásában megjelent ismeretterjesztő könyvecske bemutatja Erdély rövid történetét, valamint gazdagon illusztrálva ismerteti a térség történelmi régióit és ezek kulturális sokszínűségét. „Kiadványunkra a romániai modernizáció egyfajta előtanulmányként is tekinthetünk. E modernizáció lényege, hogy az európai regionalizmus szellemében, Románia közigazgatási felosztását a történelmi régióknak megfelelően kellene újragondolni, ennek részeként pedig elkerülhetetlen, hogy a székelyföldi és a partiumi autonómiaökrekről is beszéljünk. Mindez nem lehet tabutéma többé, erre hívja fel figyelmet mai találkozásunk is, s aki mégis elzárkózik az ez irányú párbeszédétől, az nem tesz mást, mint szőnyeg alá söpör egy kétségtelenül létező problémát” – mondotta Tőkés.

Lucian Boia történész gondolatait is idézve az EMNT elnöke kijelentette: míg a románság a december 1-jei gyulafehérvéri nagygyűlés centenáriumát ünnepli jövőre, illetve az akkori Nagy-Románia létrejöttét, addig az erdélyi magyarság szomorúan emlékezik a történelmi Magyarország és nemzet feldarabolásához vezető naghatalmi játszmákra és a trianoni diktátumra. E meglévő ellentét egyedüli feloldása az lehet, ha a két nép – múltjáról beszélve – a jelenre és a jövőre koncentrálnak. „Megértésre, toleranciára és empátiára van szükségünk. A centenáriumhoz közeledve nem szabad provokálnunk a románságot, hanem a jövőépítés útjára kell lépniük” – hívta fel a figyelmet Tőkés László, aki a párbeszéd fontosságát hangsúlyozva rámutatott arra is, hogy jelenleg Romániában és Erdélyben párhuzamos román és magyar monológok zajlanak. „Meg kell tanulnunk a közös erdélyi dialektust, mert ez az egyedüli lehetőségünk a jövő építésére” – jelentette ki. Az EP-képviselő úgy vélte: olyan reprezentatív román-magyar dialógusra lenne szükség, amelyben a magyar oldalon a teljes erdélyi magyar társadalom képviselői ott ülnek, és nem a román állam választja ki a tárgyalópartnereit.

NYITÓBESZÉD A ROMÁN–MAGYAR KONFERENCIÁN

Egy román–magyar kerekasztalra gyűltünk össze, s ez már az ötödik Brassó, Sepsiszentgyörgy, Marosvásárhely és Kolozsvár után. Gratulálok a szervező **Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács** ügyvezető elnökének, Sándor Krisztinának, valamint a **Reconstructio Egyesületnek** s mindazoknak, akik kivették részüket ennek a rendezvénysorozatnak a megszervezésében. Nem könnyű dolog ebben a párbeszédhiányos világban...

Külön köszöntöm román és magyar barátainkat, meghívottjainkat, az előadókat. A megszokott, mesterségesen gerjesztett interetnikus ellenségeskedéssel, illetve a nacionálkommunista időszakból örökölt magyarellenességgel szemben a **román–magyar párbeszéd** útján keressük a megbékélést, a megoldást a jövőre – ez egy nagyon fontos dolog.

A konferencia első felében a meghívott közéleti személyiségek és egyetemi oktatók a közelgő centenárium eseményekben rejlő veszélyeket és lehetőségeket elemezték. Moderátorként **Sándor Krisztina**, az EMNT ügyvezető elnöke rendre szólásra kérte **Gabriel Andreescu** bukaresti politológus, egyetemi tanárt, **Dan Mașcăț**, a Szabad Emberek Pártjának elnökét, **Szilágyi Zsoltot**, az Erdélyi Magyar Néppárt elnökét, volt államfőjelöltet, **Hans Hedrichet**, a segesvári Neuer Weg Egyesület elnökét, **ifj. Szilágyi Ferencet**, a Partiumi Autonómia Tanács elnökét és **Sabin Gherman** kolozsvári televíziós szerkesztőt.

A nagyváradi konferencia második része a magyar nyelv üzleti életben való használatát járta körbe. **Tiboldi László** EMNT-alelnök moderálásával előadást tartott **Kántor Zoltán**, a Nemzetpolitikai Kutatóintézet igazgatója, **Beretka Katinka** jogász, egyetemi tanár, **Gelu Barna**, a Bihar Megyei Vállalkozók Szövetségének elnöki tanácsadója, **Pajzos Csaba**, a Romániai Magyar Közgazdászok Társaságának Bihar megyei elnöke, valamint **Csomortányi István**, az Erdélyi Magyar Néppárt Bihar megyei szervezetének elnöke.

De engedjék meg, hogy előbb megemlékezzem az 1987. november 15-i **brassói munkáslázadásról**, arról az első romániai tömeges kommunizmusellenes mozgalomról, mely egyenes úton vezetett el a **temesvári népfelkeléshez** és a Ceaușescu-rezsim 1989-es bukásához. Annál is inkább meg kell emlékeznünk erről, mivel a **kommunista múlt örökségének** a kérdése mindmáig egy fontos tárgyát képezi a román–magyar párbeszédnek.

A mai kerekasztallal egybevetünk, egyazon rendezvénybe, egy új könyvnek a bemutatását. 2013-ban jelent meg az **Európa tündérkertje, Erdély** magyarul, utána ugyanabban az évben angolul **Europe's fairy garden: Transylvania** címmel. Most pedig itt a román nyelvű kiadás: **Transilvania, o grădină a zânelor** ➤

► **Europa.** Amint tudjuk, ez a megnevezés nagy regényírónktól, Móricz Zsigmondtól származik. A könyvből kiindulva foglalkozom a román–magyar párbeszéd időszerű kérdéseivel és magával a párbeszéd tulajdonképpeni tárgyával, melynek apropója **Nagy-Románia** megalakításának közelgő **centenáriuma**, pontosabban a gyulafehérvári román nemzetgyűlés századik évfordulója.

Könyvünk bemutatja Erdély egyes **történelmi régióit** olvasmányos, de tudományos szempontból is igéyes módon. A történelmi Erdélyt, Partiumot, Bánságot, Máramarost, Szilágyságot, Mócvidéket, Kalotaszeget, a szász Királyföldet, Barcaságot, Hátszeget. Apropó Hátszeg (románul Țara Hațegului, azaz „Hátszeg országa”), vagy ott van Mócvidék (Țara Moșilor, azaz a „Mócok Országa”) – hasonló fontos régióként tartjuk számon **Székelyföldet, országnyi régiókat** Erdély keleti részén. Ez a könyv más szóval szólva azt a nemzeti, történelmi, etnikai, interetnikai, kulturális, vallási **gazdagságot** mutatja be, amely ideális esetben **tündérkertté** varázsolta ezt a százezer négyzetkilométeres nagyrégiót, mely egyaránt fontos a magyar és a román nemzet történelmében.

Közös kincsünk – mondhatnám –, és az erdélyi tolerancia szellemében így is szeretnénk látni. Erdély nem elválaszt minket, románokat és magyarokat, hanem összekapcsol bennünket. De nemcsak közös kincsünk, hanem európai értékünk is ez a régió. Idézem azt az Európa alapelve szempontjából fontos, a **„sokféleség az egységben”** szellemében megfogalmazott előszót, amelyben le van írva: „Kiadványunkban Erdély sokszínűségéből villantunk fel egy töredéknyit. (...) Meggyőződésünk viszont, hogy hagyományaink ápolása által megőrzött sajátosságaink azok, amelyek segíthetnek megővni önazonosságunkat, és egyre inkább összezavarodó, értékvesztett világunkban biztos alapot jelenthetnek a jövő számára. Az Európai Unió jelmondata: egység a sokszínűségben! Mi, erdélyiek, ezt nagyon értjük, hiszen a közel fél évszázadig tartó nacionálkommunista diktatúra idején a sokszínűség tagadására épített 'egység' nyomasztó terhét kellett elhordoznunk. De amiképpen a Ceaușescu-korszak erőltetett homogenizációs politikáját sikerült túlélünk, remélni merjük, hogy a centralizált román nem-

zetállam mostani Európa-idegen kurzusát is sikerülni fog átvészelnünk.”

Nemcsak a **múltunkat**, hanem a **jövőnket** is ebben az egységben és sokféleségben szeretnénk szemlélni. Ez a válaszuk a Ceaușescu-féle **homogenizációra** és kulturális rombolásra. Ez a válaszuk a szinte teljesen kiüldözött németeket és zsidókat sújtó purifikációs politikára, egyszóval a **kommunizmus** visszahúzó örökségét éltető nacionalista-soviniszta politikára és általában a posztkommunizmusra. De ez a válaszuk az újkori népvándorlással felérő **migrációra** is, mely népeink, nemzeteink, Európa nemzeti-vallási identitását veszélyezteti egyidőben.

Ez a könyv ugyanakkor egyfajta **előtanulmány** akar lenni Románia, illetve Erdély területi átszervezésére, modernizációjára nézve. Ennek lényege a magyar polgári felfogás szerint – az Erdélyi Magyar Néppárt és az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács felfogása szerint – az volna, hogy az európai regionalizmus értelmében és a modern európai föderális államok mintájára át kellene alakítani az országot a **hagyományos történelmi régiók** struktúrájának megfelelően, beleértve az egyes régiók **aszimmetrikus önrendelkezési** jogait, ennek részeként pedig Székelyföld területi autonómiáját és a Partium autonóm státuszát. Mindez nem lehet **tabutéma!** Minderről – sine ira et studio – beszélni szükséges. Erre szolgál a mostani párbeszéd is. Aki ettől elzárkózik, az csak szőnyeg alá seperi a dolgokat, és „növeli, ki elfedi a bajt”, mondotta a költő. Látjuk, mi történik Ukrajnában. Az oktatási törvény ügyében szóba sem akar állni az ukrán új, nacionalista állam sem a románokkal, sem a magyarokkal.

Tegnap tartottunk egy konferenciát Strasbourgban, ahol a franciaországi kisebbségek **nyelvi jogai** szerepeltek a napirenden. Elborzasztó, ahogy ez a centralizált francia állam szájba vágja az okszitánokat, elzásziakat, katalánokat, baszkokat, bretonokat. Például a katalán kisebbséginek meg van tiltva, hogy az iskolában katalánul tanuljon, a szünetekben anyanyelvén beszéljen. Ez a csángóhelyzetet juttatja eszembe: a régi rendszerben büntetés sújtotta azokat, akik magyarul szóltak meg a moldvai iskolákban.

Nem helyes az, hogyha az állam, a hatalom tilt vagy büntet ahelyett, hogy szóba állna az érintettekkel. Nekem három perem van folyamatban mostanság: az egyik a Románia Csillaga kitüntetés ügyében, a másik szekus főtisztek ellen, akik hazaárulónak tituláltak, a harmadik a székely és a partiumi zászlók kitűzése ügyében. Ezek a perek már Strasbourgban vannak, az **Emberi Jogok Európai Bíróságán**. Nem lehet tilalommal, büntetéssel megoldani ezeket a kérdéseket. Ceaușescu halála után 28 évvel illene már meglátni ezt!

Ez a könyv párbeszédre indít. Azt olvasom az előszóban, hogy párbeszéd helyett párhuzamos monológok zajlanak Erdélyben és Romániában. „A kommunista múlt örökségeként Erdélyben ma a románok és az Európa egyik legnagyobb őshonos nemzeti közösségét képező magyarok párhuzamos kulturális és nyelvi térben élnek. Elbeszélünk egymás mellett, mert egészen egyszerűen nincsenek közös szavaink. 'Erdély-szótárra' volna tehát szükségünk – s jelen kiadványunk talán ennek lehetne az egyik előtanulmánya. Meg kell tanul-

► nunk 'erdélyiül', mivel közös jövőnk csak így tudjuk megépíteni. Ez a mi egymás iránti és európai felelősségünk." Nos, ezzel szemben bábeli állapotok vannak, amelyben senki nem érti egymást. Emiatt bűneink ítélete van rajtunk. De a süketek párbeszédét is hadd említsük meg, amelyben nem is halljuk meg egymást, és nem is hallgatunk egymásra. Ezek belső tényezők, hiányosságok. Le kell küzdenünk ezeket a hibákat. Ennél is súlyosabb az a külső tényező, amiről **Gabriel Andreescu** professzor a tavaly beszélt: a titkosszolgálatoknak a háttértevékenysége, amelyek aláaknázzák a párbeszédet, és a megértést eleve lehetetlenné teszik. Olvastam egy lapban, hogy „a hatalom nincs reánk szorulva”, de mi civilek, kisebbségek, magyarok reá vagyunk utalva a hatalomra. Nos, ezt a helyzetet kellene feloldanunk.

Csak megismételni tudom, amit tavaly is elmondtam, és '90-ben, az első kongresszusunkon is – akkor még RMDSZ-esek voltunk –, hogy egy **reprezentatív** magyar–román párbeszédre volna szükség, amelyben részt venne a magyar kistársadalom minden szegmense: a pártok, a civilek, az egyházak. Ne a román hatalom válassza ki a dialóguspartnerét! Mert ez ma az **RMDSZ**. Lényegében egyedül vele áll szóba, őt favorizálja, évente ad neki ötmillió euró költségvetési támogatást, tehát meg is vásárolja, le is fizeti, és akkor nyilvánvaló, hogy az úgy tancol, ahogy a román hatalom diktálja. Ennek ellenére öröndetes az a változás, hogy már **Kelemen Hunortól** is el akarják venni a Románia Csillaga kitüntetést, úgy látszik, hogy az RMDSZ is radikalizálódik, és már nem tud zsákban tancolni Bukarestben...

Nos, egy ilyen reprezentatív párbeszédre volna szükség. Külön öröndek, hogy **Zatykó Gyula** személyében egy olyan magyar tanácsadó van **Ilie Bolojan** nagyváradi polgármester mellett, akit nem lehet megvásárolni, akit nem lehet lefizetni, és nem olcsó politikai játékoknak a bábfigurája, mint a hivatalos magyar vezetőség.

Végül december elsejére térek rá, úgy, amint **Florin Birta** alpolgármester is szólt róla, és ami itt szerepel a napirendünkön. A „Nagy Egyesülést” (románul Marea Unire) megelőző 1918-as népgyűlés centenáriuma. **Ludovic Orban**, a Nemzeti Liberális Párt elnöke nemrégén járt Brüsszelben, ott tartott erről tájékoztatást, az Európai Néppárt frakcióülésén. Én is hozzászóltam a beszédéhez. Idézem **Lucian Boia** történészprofesszornak az egyik nyilatkozatát, amely így szól: „Míg Románia az Erdéllyel való egyesülés centenáriumának a megünneplésére készül, a magyarok szomorúan emlékeznek vissza a történelemnek erre a szakaszára. Mit akarunk? Kötelezzük őket arra, hogy öröndjenek Trianonnak? Ez abszurdum. Legyőzött ország volt a magyar, a dolgok így alakultak, azt hi-

szem, képeseknek kell lennünk arra, hogy románokként öröndjünk 1918. december elsejének, ugyanakkor meg is értsük a magyarokat, hogy számukra – bárhol is éljenek – nem öröndforrás Trianon.” Hozzátette még, hogy ebből az ellentétből az az egyedüli kiút, ha egyik nép is és a másik is, a múltjáról beszélve, a jelenre és a jövőre koncentrálnak. Megszívlelendő szavak ezek. Megértésre, empátiára és toleranciára van szükség. A december elseji román nemzeti ünnepet sem szabad provokálnunk, hanem tisztelettel álljunk félre. Tiszteletben kell tartanunk a románok nemzeti ünnepeit.

Sajnálatos, hogy **Klaus Iohannis** államelnök szakított a **Paul Philippi** által képviselt transzilván felfogással és szellemiséggel. Philippi volt az előző elnöke a Német Demokrata Fórumnak, egy tekintélyes tudósemler, aki a régi transzilván szellemben vezette a szervezetet. Iohannis pápább akar lenni a pápánál. Az államnemzeti kizárólagosság nacionálkommunista elvének alapján szítja a magyar–román ellentéteket, és még csak az Erdélyből elűzött németek drámai sorsát sem képes átérzeni szász eredetű román államelnökként. Vele szemben mi elmondhatjuk – a magyarok nevében legalábbis –, hogy **Smaranda Enacheval** értünk egyet, aki Kolozsváron ezt mondta ezelőtt egy évvel:

„A párbeszéd alapuló main stream ideológiát kell kialakítanunk Erdélyben, mert ha ennek az ellenkezője válik fősodorrá, akkor a párbeszédeket összetűzések fogják felváltani.”

Ne jussunk abba a helyzetbe, hogy a jövő év, a centenárius éve a román–magyar ellentétek jegyében teljen, hanem inkább keressük 2018. december 1-től 2020. június 4-éig a megértés, az egyeztetés, a jövőépítés útját. Én ezt kívánom a mai konferencián.

Tőkés László

(Elhangzott a nagyváradi városháza dísztermében, 2017. november 17-én.)

HÉTSZER HÉT

2017. november 18-án a nagyváradi várban nyílt kiállítása **Szakács Imre** festőművésznek, az Európai Művésztelepek Szövetsége alelnökének. A látványos rekonstrukción átesett történelmi helyszínen, a vár fejedelmi palotájának emeleti galériáiban megnyílt tárlat anyaga a szentendrei MANK Galériából érkezett a Partium fővárosába, ahol év végéig volt látható a Vár- és Várostörténeti Múzeum jóvoltából.

A Szentendrén élő és alkotó neves magyar festőművész hét – hat európai, valamint egy indiai – művésztelepet keresett fel az elmúlt években, és az ott készült hét-hét alkotásból állt össze erre az alkalomra a tárlat anyaga a frappáns **7x7** címmel. A Magyar Alkotóművészeti Közhasznú Nonprofit Kft. a Partiumi Magyar Művelődési Céh közreműködésével hozta el a munkákat Nagyváradra. A MANK főigazgatója, **Hóvári János** köszöntőbeszédében méltatta a vendéglátókat, külön kiemelve azt a kibontakozó együttműködést, amiben nem csupán a PPMC partner, hanem a Vár- és Várostörténeti Múzeum is. Ez utóbbi igazgatója, **Angela Lupsea** örömet fejezte ki, hogy az önkormányzat ezen fiatal, ugyanakkor megfelelő adottságokkal – például korszerű kiállítási felületekkel – rendelkező kulturális intézménye olyan nivós művészeti eseményeknek lehet otthona, mint amilyen Szakács Imre munkáinak romániai, erdélyi bemutatása.

Az ünnepélyes megnyitón **Tőkés László** európai parlamenti képviselő, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnöke felidézte azt a 2014-es budapesti, Várnegyed galériabeli Szakács Imre-tárlatot, amelyet alkalma volt megnyitni, de azt is, hogy a festőművész aktív alkotója a Királyhágómelléki Református Egyházkerület által 1996-ban létrehozott **Nagybánya Tájépfestő Telepek**, s e minőségében **Veső Ágoston** művészeti vezetővel együttműködve élteti a történelminek nevezhető nagybányai–szentendrei kapcsolatokat. Köztudomású, hogy a modern magyar festészetet elindító mozgalom, az 1896-ban megalakult **nagybányai festőiskola** szellemisége Szentendrén ma is él, hiszen a Duna-parti kisvárosban 1926-ban azok a festőművészek hozták létre a művésztelepet, akik ezáltal a nagybányai hagyományokat kívánták folytatni a megcsonkított hazában. Az 1896–1996 között eltelt száz év már önmagában is jelképes: nem szakadt meg, illetve újratemtődött a folytonosság a nagybányai művésztelep történetében, Szentendre pedig méltán veszi szárnyai alá a húsz éve alakult, ma Felsőbányán működő művésztelepünket – mondotta a püspök, aki a határok fölötti nemzetegyesítés szellemében üdvözölte a tárlatnyitón megjelenteket. Nagybánya valaha Magyarországot jelentette, ma Romániát, de mindenekelőtt Európát. A művészetben együtt marad, amit politikailag elválasztottak – idézte a kiállító művész egyik nyugati

méltatóját. Szakács Imre annak az Európai Művésztelepek Szövetségének az alelnöke, amely húsz európai országból mintegy kétszáz művésztelepet fűz össze az „**Egyesült Európában**”, amely maga is egy határtalan közösségben hivatott egyesíteni tagnemzeteit – mutatott rá az EP-képviselő. Ennek kapcsán gratulált is a neves művésznek azért, hogy idén az **euroArt**, azaz a művésztelepek szövetsége Arany Paletta-díjjal tüntette ki őt. A Szentendrei Régi Művésztelep alapító/újraalapító első elnöke „az egyetemes európai művészet megőrzéséhez való hozzájárulásáért és a legnemesebb európai művésztelepi hagyományok erősítésért” kapta meg a rangos elismerést.

Tőkés László végezetül méltatta Szakács Imre alkotói és művészetdiplómiai pályáját, majd rámutatott a most kiállított képei által illusztrált „hetedhét ország- szülő utazásának” belső emberi és transzcendentális teológiai síkjára, amely „zarándokútként a fönnyaló Istenhez és földi gyermekeihez, embertestvéreinkhez vezet el bennünket”. Színvilágában és formanyelvében egyedi és másokéval összetéveszthetetlen festőművészetét azzal a közösségi szerepvállalással párhuzamosan méltatta, amely a rendszerváltozást követően jellemezte Szakács Imre **pályautját**.

Tömör, de értő elemzésében ezt az egyéni művészi pályát helyezte görcső alá **Entz Géza** művészettörténész. A Határon Túli Magyarok Hivatala első elnökének (1992–94) jutott a tárlat megnyitásának tiszte, aki „a létünkbe vetett végső bizalmat sugárzó, a költő-táncos lélegzetelállító magabiztosságával megkomponált bámulatos kompozíciókat” szeretettel ajánlotta a publikum figyelmébe.

A tárlatnyitón **Egyed Ferenc** játszott dorombon. Magyarországot Kolozsvári Főkonzulátusának képviseletében **Szurovszky Katalin** konzul köszöntötte a résztvevőket, a magyar–román kulturális együttműködés további támogatásáról biztosítva a rendezvényszervezőket.

A REFORMÁCIÓ 500 ÉVÉRŐL BRÜSSZELBEN

A 2017-ben rendezett, a reformáció 500 évére emlékező rendezvények sorába illeszkedő konferenciát tartottak Brüsszelben november 21-én. A **Tőkés László** EP-képviselő irodája által szervezett rendezvényre a **Partiumi Keresztény Egyetem (PKE)** énekkara, valamint az **Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egyesület** héttagú küldöttsége is meghívást kapott.

Megnyitó beszédében Tőkés László visszatekintett azokra a XX. századi történelmi példákra és esetekre, amikor az egyház élesen szembekerült kora totalitárius elnyomó rendszereivel, nevezetesen a **nemzeti szocializmussal** és az **ateista kommunizmussal**, és az ilyenképpen kialakult **casus confessionis** hitvallási kényszerhelyzetében vagy megalkudott az adott rezsimmel, vagy hitének bátorságával emelte fel szavát azok ellen. **Luther Mártonnak** a pápai és a császári hatalommal szembeni halálmegvető kiállása, valamint **Kálvin Jánosnak** a zsarnokkal szembeni ellenállás jogosságát hirdető **ius resistendi** elve, nem utolsó sorban pedig a magyar protestantizmus, illetve az erdélyi református fejedelemség korszakos küzdelme az oszmán hódítással és a Habsburg elnyomással és ellenreformációval szemben számunkra is követendő példa korunk kihívásai, a tovább élő kommunizmus és a globális-totális hatalmi rendszerek fenyegetései közepette. Ezen hitvallási helyzetben (status confessionis) „az Isten iránti engedelmesség és lelkiismeretünk szava elől nem szabad kitérni, hanem hitünk megvallásával és következményeinek vállalásával kell **protestálnunk** a Gonosz, az Isten hatalmát megrabló földi hatalmasságok ellen, illetve hitet tenni (pro testis) isten akaratának elsőbbsége mellett” – mondtotta a püspök.

Hannu Takkula finn EP-képviselő a reformáció és a finn nemzettudat szerves kapcsolatát hangsúlyozta. Elválaszthatatlan kapcsolatról van szó: az anyanyelv térnyerése és a finn nemzettudat kialakulása elképzelhetetlen a reformáció nélkül. „Mi, finnek ugyanakkor a függetlenségünk századik évfordulóját is ünnepeljük ebben az évben, s a két évforduló erősíti és kiegészíti egymást” – fejtette ki.

A reformáció fájdalomban született – indította előadását **Hafenscher Károly**, a magyar kormány évfordulós rendezvényeit összehangoló miniszteri biztos, majd így folytatta: a kormányzat éves programja az egyetemes kereszténység és a reformáció magyar haladó hagyományait kívánja bemutatni a nagy nyilvánosság előtt, ezért indították útjára az egész éves rendezvénysorozatot. A természetesség és az eredményesség értékeit hirdette a reformáció, s ennek ma is érvényes üzenete van: rendet kell rakni a lélek mélyén, és akkor a környezetünkben és közösségeinkben is rend lesz. Az egyház egysége ma azt a küldetést jelenti, amelyet Európában a **kereszténységnek** kell betöltenie. Nekünk, magyaroknak a reformáció kultúra- és nyelvtéremtő, közösség- és nemzetmegtartó erőt is jelent – mutatott rá a magyarországi Evangélikus Egyház Zsinatának elnöke.

Tunne Kelam észti néppárti képviselő a XVI. században főleg rurális környezetben élő észtek történelmében korszakalkotónak nevezte az Új Testamentum észti nyelvre való lefordítását a nemzettudat kifejlődése szempontjából. A teljes Biblia észti nyelven való megjelentetése fontos szerepet játszott a nemzeti öntudat kialakulásában. A kommunizmus észtországi bukását hozó „éneklő forradalom” összefüggésében a baltikumi nemzet büszkeséggel tekint vissza a reformációra – jelentett ki az észti rendszerváltás kiemelkedő képviselője.

A Londonból érkezett újságíró, **David Campanale** történelmi szabadságértelmezéseket felidézve érzékelte, hogy országában vagy Németországban vagy Oroszországban mennyire különbözik az, hogy mit szabad és mit nem enged meg a jog. Véleménye szerint a reformáció a politika értelmezését is, de természetesen a katolikusoknak a politikához és közéletéhez való viszonyulását is megváltoztatta. A mai Magyarország egy „európai reformáció” élén áll, amely arra irányul, hogy Európa visszatérjen saját gyökereihez és keresztény alapjaihoz, hagyományaihoz. **Orbán Viktor** nemrég elmondott beszédét idézte, melynek értelmében a magyar kormányzat előtt álló kihívás az, hogy elmélyítse az általa képviselt politika szellemi és lelki alapjait. Ez viszont egybecseng a reformáció üzenetével, amely a világos, tiszta alapokat, az egyszerűséget és a hatékonyságot tartotta fontosnak – mondta a BBC munkatársa.

Hitünkben értékek következnek – idézte a tanácskozást moderáló **Szilágyi Zolt** a **Németh Zolt** által nemrég publikált könyv címét, az Országgyűlés külügyi bizottsági elnökének adva át a szót. „Az igazságot nem kilóra mérjük”, kezdte előadását a magyarországi politikus, ugyanakkor az védelmet ad a hozzá hűségeseeknek. A reformáció **semper reformanda** elve állandó megújulást jelent, s ez a politikára is igaz. A reformáció, amely egész Európát megújította, a magyar szétta- ➤

▶ goltság idején, a XVI-XVII. században összekötötte a nemzetet, és ma is erős megtartó erő számára. A peregrináció, a nyugati egyetemeken való tanulás, majd a tudással való hazatérés mintegy húszezer magyart érintett a reformáció korában. Elődeink példája is arra kötelez, hogy mondandónkat, üzenetünket európai összefüggésben is értelmezhető módon fogalmazzuk meg – vonta le a politikai következtetést Németh Zsolt.

Hermán M. János teológiaprofesszor moldvai reformátusokkal kapcsolatos kutatásainak bemutatásával érzékeltette, milyen átfogó és széleskörű volt a reformátorok egykori tevékenysége és annak kihatása. A moldvai reformáció egyik időszerű üzenete az, hogy legyünk türelmesek, toleránsak, és szeressük a szórványban élő kisebbségeket – zárta előadását az egyháztörténész.

A **tordai vallásbéke** 450. évfordulójának a küszöbén állunk, s az erdélyi reformáció gazdag örökségének a feltárását folytatjuk az új évben – mondta zárszavában Tőkés László.

A tanácskozás ünnepélyes keretében szolgált a PKE nemzetközileg is elismert énekkarának alkalmi fellépése, **Kovács Gábor** karnagy vezényletével.

A brüsszeli utazócsoporthoz látogatása első napján **Csáky Pál** felvidéki és **Laima Liucija Andrikiene** litván néppárti képviselőkkel találkozott, a következő napokon pedig Brüsszel nevezetességeivel ismerkedett meg.

TIBET INTEREST GROUP-TALÁLKOZÓ

November 22-én **Tőkés László**, a Fidesz-KDNP európai parlamenti képviselője a **Tibet Frakcióközi Munkacsoport** ülésén vett részt. A munkacsoport elnöke, Thomas Mann néppárti képviselő vezette ülés vendégei az észak-indiai székhelyű, emigráns **Központi Tibeti Adminisztráció** képviselői voltak. A több európai fővárosba is ellátogató delegáció tagjai a tibeti nép jelenlegi helyzetéről tartottak beszámolót. Tekintettel a **Hszi Csin-ping** kínai elnök rezsimje idején tapasztalt,

egyre erősödő elnyomásra, a delegáció azt várja el az Európai Parlamenttől, hogy szólítsa fel a kommunista Kínát a tibeti népet létében és identitásában fenyegető terror uralmának megszüntetésére. **Dolma Tsering**, a Tibeti Parlament képviselője külön kiemelte, hogy az emberi és a kisebbségi jogok vonatkozásában vállalt nemzetközi kötelezettségeinek a Kínai Népköztársaság nem tesz eleget, ezért az eddigieknél is erőteljesebb európai és nemzetközi odafigyelésre van szükség.

Tőkés László hozzászólásában elmondta, hogy az Európai Parlament mint az emberi jogok, a demokrácia és a jogállamiság következetes védelmezője nagy figyelemmel kíséri és támogatja a tibeti nép kulturális és vallási önazonosságáért folytatott békés küzdelmét. Továbbá emlékeztetett, hogy az EP legutóbb a 2016. decemberi plenáris ülésén fogadta el azt a sürgősségi határozatot, amely a **La-rung Gar** tibeti buddhista akadémia tartóhatatlan helyzetével, valamint a börtönbe vetett **Ilham Tohti** ujjur polgárjogi vezető esetével kapcsolatban foglalt állást. Erdélyi képviselőnk a szovjet bolsevik forradalom 100. évfordulójának apropóján felidézte, hogy a román kommunista rezsím 1989 novemberében tartotta utolsó pártkongresszusát, rá egy hónapra pedig megbukott a Ceaușescu-diktatúra. A Bibliából is tudjuk, hogy egyetlen istentelen uralom sem tart örökké. Remélnünk kell, és tennünk kell érte, hogy a totalitárius elnyomás Kínában is mihamarabb véget érjen.

EGYHÁZI ELŐLJÁRÓK EURÓPA ÉS A NEMZET SZOLGÁLATÁBAN

Csáky Pál szlovákiai néppárti európai képviselő meghívására és szervezésében népes felvidéki utazócsoport és egyházi küldöttség látogatott Brüsszelbe folyó év november 29-én. Ugyanazon a napon belkörü **eszmecserére** került sor az Európai Parlament székhelyén. A kisebbségi nyelvek szerepe az egyházak pasztorációs tevékenységében címmel. Együttal a házigazda **Dialógus Európa lelkéért** című új kötetét is bemutatták, mely tizenhat szlovákiai magyar pappal, lelkésszel és egy világi egyházi tisztségviselővel készített interjúját tartalmazza. A beszélgetőpartnerek között található **Fazekas László** református püspök és laikus elnöktársa, **Fekete Vince** főgondnok, valamint **Parák József**, a besztercebányai,

Kiss Róbert, a komáromi és **Pásztor Zoltán**, a kaszai római katolikus egyházmegyék püspöki helynökei, továbbá **Puss Sándor** jezsuita szerzetes és **Vakles Attila** görögkatolikus esperes, akik a brüsszeli küldöttségben is részt vettek. Szlovákiai magyar katolikus püspök hiányában **Beer Miklós** váci megyéspüspök tette teljessé a magas rangú ökumenikus egyházi képviseletet.

Csáky Pál felkérésére **Tőkés László** református püspök, európai parlamenti képviselő is köszöntötte a felvidéki vendégeket. Elismeréssel szólt képviselőtársa könyvéről és a rendhagyó tanácskozás megszervezéséről, melyek egyaránt a **nemzetszolgálat** és az **ökuménia** ügyét jelenítik meg az Európai Parlamentben. Európa identitásválságának a körülményei között a bemutatott könyv elsősorban arra keresi a választ, hogy „kontinensünk mi mindent köszönhet a kereszténységnek-kereszténységnek” – olvasható a kötet előszavában. Erdélyi képviselőnk ezzel kapcsolatban idézte meg hitünk, vallásunk mentő szerepét a Római Birodalom széthullását követő évszázadokban, külön is kitérve **nemzetmegtartó szerepére** a honfoglalás utáni kereszténységre térés, valamint a török hódoltság, illetve a Habsburg uralom korszakaiban. A szovjet kommunizmus és az ideológiai ateizmus idején sem volt ez másképpen – mondotta –, csak arra nem számítottunk, hogy 1989 után „cseberből vederbe esünk”, s utóbb a nyugati szekularizációval, sőt az Európai Unió által kedvezményezett **migrációval** és **iszlamizációval** szemben kell védelmeznünk magunkat és a „keresztény Európát”. Tőkés László annak a reményének adott hangot, hogy hitükben megpróbált kelet-közép-európai egyházaink – s köztük is a Kárpát-medencei magyar egyházak – mintegy a **kovász** szerepét tölthetik be a jelenkori, hitében és értékrendjében megzavarodott egyesült Európában.

Beszéde második részében európai képviselőnk azt a szoros **erdélyi–felvidéki együttműködést** elevenítette fel, melynek ő maga is az egyik szervezője lett parlamenti szolgálata idején, s melynek keretében 2013 szeptemberében, majd 2016 áprilisában két közmeghallgatásra került sor Brüsszelben, olyan jeles egyházi személyiségek részvételével, mint **Erdélyi Géza** előző és Fazekas László jelenlegi felvidéki református püspökök, valamint **Kató Béla** református és **Bálint-Benczédi Ferenc** unitárius erdélyi előljárók, továbbá **Várszegi Asztrik** pannonhalmi bencés főapát, akik a Romániában és Szlovákiában a kommunizmus idején elkobzott egyházi ingatlanok visszaszolgáltatása ügyét vitték az illetékes európai fórumok elé. Köszönettel szólt arról is, hogy 2012-ben, majd 2015-ben **Lomnici Zoltán**, a Legfelsőbb Bíróság volt elnöke határozó közreműködésével két ízben is sikerült az EP Petíciós Bizottsága (PETI) elé terjeszteniük panaszukat, melyek intézésében Csáky Pál, ezen bizottság alelnöke is cselekvő részt vállalt. Annak idején szintén főbenjáró ügynek számított a **Benes-dekrétumok** kérdése, mely mindmáig a PETI napirendjén szerepel. A **jog** és a **hit** fegyvereivel folytatjuk békés küzdelmünket – zárta beszédét Tőkés László.

Csáky Pál – egyebek mellett – különleges elismeréssel méltatta a felvidéki keresztény református egyházat, mely szerinte a sikereit annak is köszönheti, hogy intézményi autonómiával rendelkezik.

A tanácskozás a testvéregházak vezető képviselőinek a hozzászólásaival folytatódott. **Esterházy János** áldozatának példáját követve egyházainknak továbbra is vállalniuk kell „a kereszténység védőbástyájának küldetését” – vonta le a következtetését **Molnár Imre**, a Balassi Intézet pozsonyi kirendeltségének igazgatója.

DECEMBERI ESEMÉNYNAPTÁR

2017. december 2. • Sepsiszentgyörgy, Sugás vendéglő

Az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács választmányi ülése **Tőkés László EP-képviselő, EMNT-elnök** vezetésével

sével lezajlott eseményen az országos elnökség, valamint a területi szervezetek vezetői és képviselői voltak jelen. A testület meghallgatta a területi beszámolókat, áttekintette a legutóbbi ülés óta eltelt időszak eseményeit, majd a jövő évi célkitűzésekről, tervekről és programokról tanácskozott.

• **Sepsiszentgyörgy,** Székely Nemzeti Múzeum Közéleti fórum

Tőkés László európai parlamenti képviselővé való megválasztásának **10. évfordulója** alkalmából közéleti fórumot tartottak a múzeum Bartók Béla-termében. Ezen egyebek mellett a 2007-ben függetlenként mandátumot nyert képviselőnkett akkor támogató szervezetek, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács, a Székely Nemzeti Tanács, a Magyar Polgári Szövetség, a Magyar Polgári Egyesület, a Magyar Ifjúsági Tanács és az Erdélyi Magyar Ifjak képviselői idézték fel a választási siker körülményeit és élményeit.

December 4–6. • Brüsszel
Európai parlamenti munkahét

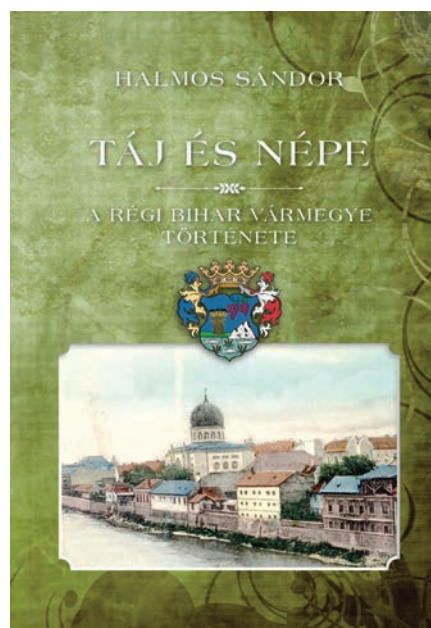
December 7. • Nagyvárad, PKE székháza Reformációi emlékülés és emléktábla-avatás

A reformáció 500. évében emléküléssel egybekötött emléktábla-avatást rendeztek a Partiumi Keresztény Egyetemen. A rendezvény első felében könyvbemutatóra került sor a Bartók-teremben, ezt követően a székház udvarában reformációi jubileumi **emléktáblát** lepleztek le. *(Részletek jelen lapszámunkban.)*

December 10. • Nagyvárad, olasz református templom
Adventi igehirdetési szolgálat

• **Debrecen,** református esperesi hivatal
Könyvbemutató

A hivatal tanácstermében mutatták be **Halmos Sándor** ny. egyetemi docens, a Debreceni Zsidó Hitközség ny. igazgatója *Táj és népe – A régi Bihar vármegye története* című kötetét. Az eseményen **Tőkés László** püspök, európai parlamenti képviselő és **Weisz Péter** gyöngyösi kórházigazgató, a KDNP Barankovics Alapítványa Izraelita Műhelyének elnöke mondott köszöntőt.

December 11–14. • Strasbourg
Európai parlamenti munkahét

December 15. • Temesvár

A temesvári népfelkelés emléknapja

Az 1989-es népfelkelés megindulásának 28. évfordulóján **megemlékező koszorúzásra** került sor a belvárosi református templomnál, ahol a Tőkés László egykori temesvári lelkész védelmében összegyűlt hívek annak idején szembeszálltak a kommunista diktatúrával. Az ezt követő, könyvbemutatóval egybekötött évfordulós **kerekasztalt és fórumot** az Új Ezredév Református Központban tartották meg. *(Lásd az erről szóló beszámolót kiadványunkban.)*

December 17. • Nagyvárad, városháza díszterme

Az Erdélyi Magyar Néppárt Bihar megyei szervezetének ünnepköszöntő és óévbúcsúztató fogadása

Az eseményen jelen volt **Tőkés László** európai parlamenti képviselő, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnöke, az EMNP védnöke, **Szilágyi Zsolt**, a párt elnöke, **Zatykó Gyula** országos alelnök és **Csomortányi István** Bihar megyei elnök. Nevezettek ebben a sor- ➤

- rendben kérte éwertékelő és feladatösszegző szövegre a rendezvény moderátora, **Török Sándor** Bihar megyei EMNT-elnök.

- **Nagyvárad**, városháza előtti tér
Adventi gyertyagyújtás

A történelmi magyar egyházak által szervezett főtérségi adventi gyertyagyújtás-sorozat keretében ezen a vasárnapon Tőkés László református püspök mondott igei köszöntőt és gyűjtötte meg a Szent László-plébániatemplom előtt álló adventi koszorú **harmadik gyertyáját**.

December 20. • Nagyvárad, PKE, Bartók-terem
A Pro Universitate Partium Alapítvány kuratóriumi ülése Tőkés László elnökletével

- Élesd, Kajántó Mária Gyermekek- és Ifjúsági Otthon Karácsonyi ünnepköszöntés a szórványban
Miként évek óta minden alkalommal, Tőkés László EP-képviselő, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnöke ebben az esztendőben is felkeresett és megajándékozott egy hátrányos helyzetben lévő közösséget a karácsonyi ünnepek előtt. *(Részletek a vonatkozó közleményünkben.)*

December 21. • Nagyvárad, olaszi református templom

Karácsonyi nagyheti istentisztelet

Az előző napon váratlan hirtelenséggel elhunyt **Veres Kovács Attila** váradolaszi lelkipásztor. A bűnbánati istentiszteleten elhangzott igehirdetése után Tőkés

László személyes hangú beszédben emlékezett meg korán távozó gyülekezeti szolgatársáról, aki az 1989-es rendszerváltozást követően a Királyhágómelléki Református Egyházkerület főjegyzői (püspökhelyettesi) tisztségét is betöltötte 1990–94 között.

December 22. • Nagyvárad, Rulikovszki temető
Veres Kovács Attila lelkipásztor temetése

December 24. • Nagyvárad, olaszi református templom

Karácsony esti templomi ünnepély

A karácsony esti istentisztelet igehirdetője Tőkés László ny. lelkipásztor volt, aki több mint negyedszázadon át szolgált a váradolaszi gyülekezetben.

December 25. • Nagyvárad, olaszi református templom Karácsonyi ünnepi istentisztelet. Úrvacsoraszta

Az ünnep első napján a délelőtti istentiszteleten **Csúry István** püspök hirdette Isten ígését, az úrvacsorai ünnepi beszédet pedig hivatali elődje, **Tőkés László** tartotta.

- **Nagyvárad**, Szent László tér

Közös karácsonyi éneklés

Immár nyolcadik alkalommal szervezték meg váradai független civil szervezetek a karácsonyi közös éneklést a város főterén. Ezen családtagjaival együtt részt vett Tőkés László EP-képviselő, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnöke is.

REAGÁLÁS NYÍLT LEVÉLBEN

Doru-Claudian Frunzuliță román balliberális politikus, a Szocialisták és Demokraták Progresszív Szövetsége az Európai Parlamentben (S&D Group) nevű képviselőcsoport tagja, a Romániában kormányzó Szociáldemokrata Párt (PSD) képviselője a november hónap utolsó napjaiban két olyan felszólalással hívta fel magára a figyelmet a brüsszeli törvényhozásban, amelyekre **Tőkés László** erdélyi képviselő, az Európai Néppárt (EPP) frakciójának tagja

nyílt levélben érezte szükségét reagálni december 5-én. Ez alább olvasható.

*

Tisztelt Képviselő Úr!

Múlt héten mindkét felszólalásának fültanúja voltam az Európai Parlament plenáris ülésén. A felvetett ügyek közérdekű természete késztet megszólalásra. ►

▶ November 29-én az új **ukrán oktatási törvénnyel** kapcsolatban kérte állásfoglalásra az európai törvényhozást. Az **Ukrajnában** élő román és magyar kisebbségi közösség iránti szolidaritás jegyében, messzemenően egyetértek Önnel. Az Európai Parlament nem mehet el szó nélkül az emberi és kisebbségi, különösképpen pedig az anyanyelvű oktatáshoz fűződő jogokat ért sérelmek mellett, melyek az Unió egyik társult országában, Ukrajnában érik a nemzetiségeket. Hasonlóképpen, a **Szvboda mozgalom** szélsőséges megnyilvánulásaival szemben is állást kell foglalnia.

November 30-i felszólalásának azon valótlán állítását azonban határozottan visszautasítom, mely szerint „nekünk Romániában pozitív tapasztalataink vannak a nemzeti kisebbségek ügyének kezelését illetően”. Romániai magyarként ezúton vagyok kénytelen az erdélyi magyar közösség nevében cáfolni a posztkommunista román többségi hatalom ezen **nemzetiségi doktrínáját** és felhívni a nemzetközi figyelmet a romániai magyarok helyzetének megoldatlan voltára.

Felszólalásában Ön a december 1-jei **román nemzeti ünnepet** méltatta. A többségi román nép iránt én is jókívánságaimat fejezem ki ebből az alkalomból, az-

zal a fontos kiegészítéssel, hogy a romániai magyarok csak abban az esetben tudnák méltányolni ünnepüket, hogyha **Románia** betartaná azt az 1918-ban vállalt kötelezettségét, hogy a területéhez csatolt **Erdélyben** is biztosítani fogja a magyar közösség „teljes nemzeti szabadságát”.

TISZTELGÉS AZ 500 ÉVES REFORMÁCIÓ ELŐTT NAGYVÁRADON

A reformáció 500. évében könyvbemutatóval egybekötött emléktábla-avatást tartottak a Partiumi Keresztény Egyetemen, december 7-én. A rendezvény első felében **reformációi emlékülésre** került sor az egyetemi székházként szolgáló nagyváradi református palota ezúttal szűkösnek bizonyult Bartók-termében.

Köszöntést **Török Sándor** egyházkerületi presbiteri főjegyző, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács Bihar megyei elnöke mondott. Megnyitóbeszédében Pálfi József teológiai professzor, a PKE rektora a reformáció sokrétű hatását és „gazdagságát” méltatva kitért annak régióbeli meggyökeresedésére, majd 1557-es nagyváradi „győzelmére”.

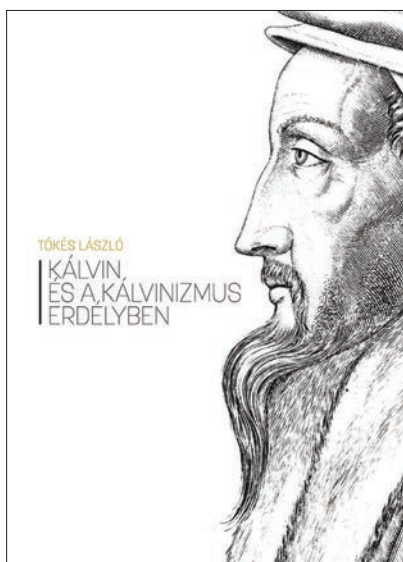
Hermán M. János teológiai professzor, egyháztörténész **Tőkés László** EP-képviselőnek, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület korábbi püspökének erre az alkalomra kiadott, *Kálvin és a kálvinizmus Erdélyben* című kötetét mutatta be, főként az 1980-as évek elején írott traktátus létrejöttének körülményeit, a korabeli viszonyokat és a szerző bátorságát ecsetelve. Méltatta az először németül, egy egyházi lapban, majd pedig egy magyarországi teológiai szemlében megjelent, szűk körben ismert dolgozatot, amely áttörte az ateista-kommunista diktatúra falait.

A kis kötet szerkesztője, **Bereczki András** nyugalmazott paptamási lelkipásztor örömet fejezte ki, hogy Tőkés László egyháztörténeti írása végre könyv formájában is megjelent azt követően, hogy egy részletét már közzétette az általa éveken át szerkesztett Királyhágómelléki Református Kalendáriumában. Megosztotta a hallgatósággal jelent értékelő, jövőt fürkésző gondolatait is, egyházi, oktatási, ifjúság gondozási vonatkozásban.

Vitéz Ferenc debreceni író, szerkesztő, egyetemi oktató egyebek mellett így méltatta a szerzőt és művét: „A tömörség és lényegre törő fogalmazás mellett szövege adatokban gazdag, informatív, egyszerre élményszerű és szakszerű – s a számos adat ellenére egyéni hangnemben született a dolgozat. Tehát a szó legnemesebb értelmében vett tudományos publicisztikának tekinthető e kis könyv. Az írott retorikai remekmű az élőbeszéd erejével hat, és a reformkori retorikai hagyományokat ugyanúgy követi, mint az értekező röpirat-irodalom tradícióját. Az etikai alapokból táguló szellemi perspektíva mellett a történelmi és művelődés-

▶ történeti, az ideológiai és teológiai, egyháztörténeti és filozófiai, illetve filozofikus társadalomtörténeti kontextus adja meg azt a finom keretet, amelybe mondanivalóját, üzenetét helyezi a szerző.”

Tőkés László elsősorban a szerzői intenciókra rávilágítva mondotta, hogy traktátusa (újra)közlésével a félezer éves reformációnak kívánt adózni, majd egyéb teológiai vonatkozású munkáiról, írásairól, terveiről is szólt. Sajnos a politikai és közéleti szerepvállalásai okán kénytelen-kelletlen háttérbe szorult a **studírozás** iránti igénye, noha ez mindvégig munkált benne az

évek során – vallotta be a püspök. Különösképpen a reformátoroknak a mindenkori hatalomhoz való viszonyulása, egyén–közösség–főség viszonyrendszere áll a tudományos érdeklődése homlokterében. Záró gondolatként a reformáció egyik nagy jótéteményét domborította ki, mégpedig annak nemzetformáló, a nemzeti öntudatosodást és megmaradást, valamint a magyar nyelv és kultúra fejlődését elősegítő szerepét.

A könyvbemutatót követően a palota belső udvarában, az ún. partiumi panteonban leleplezték a reformációi jubileumi emléktáblát, **Kurucz Imre** berettyóújfalui szobrászművész alkotását, amely a Kálvin János születésének 500. és halálának 450. évfordulóján felavatott emlékjel mellé került. Avatóbeszédében

Vitéz Ferenc, a Debreceni Református Hittudományi Egyetem oktatója a reformáció és az alkotóművészet gyümölcsöző kapcsolatáról is szólt, majd a szobrász személye és munkássága jó ismerőjeként méltatta az új emlékjet, elmondva: ugyanezen a helyen, „ebben az egyszerre emberi és szakrális udvarban” látható Kurucz Imrének műve Kazinczy Ferencről, van itt Trianon-emléktáblája, Liszt-, Kodály- és Erkel-dom-borműve. A méltató az emléktábla figurális része, azaz a wittenbergi vártemplom és Luther Márton ábrázolása kapcsán elmondta: „Két jellemző megoldásra

hívnam fel csak a figyelmet: a vártemplom tornyára, illetve Luther tekintetére. Az első reformátor szeme egyszerre kritikus, bölcs, és szinte a prófétai küldetéssel egybehangzó kételkedést legyőző, törhetetlen hitet sugároz. A templom és a torony pedig a hit erős bástyája, míg szimbolikus elem is: összeköti az eget a földdel. Lutherrel indult el az a folyamat, mely során a templom földi trón helyett ismét az égi trónus helye lehetett.”

A portrédomborműves emléktáblát Tőkés László, a Pro Universitate Partium Alapítvány elnöke és Pálfi József rektor leplezték le. A **Partiumi Keresztény Egyetem kórusa** mindkét helyszínen énekszóval szolgált, mégpedig zeneszakos hallgatók vezényletével.

AZ 1989-ES ROMÁNIAI FORRADALOM ÉVFORDULÓJA ALKALMÁBÓL

Az 1989-es **temesvári népfelkelés** egyenes úton vezetett el a romániai forradalom kirobbanásához és a gyűlöletes Ceaușescu-diktatúra bukásához. Erre emlékeztetett december 11-i felszólalásában **Tőkés László** volt temesvári lelképásztor az Európai Parlamentben.

A decemberi évfordulók sorában az egykori kommunista hatalomátvétel 70. évfordulójáról – **Mihály király** trónfosztásáról és elűzetéséről – is megemlékezett.

A kommunista uralom idején „Nagy Októberi Szocialista Forradalomként” dicsőített **szentpétervári puccs centenáriumának évében** fontosnak tartotta annak veszélyére figyelmeztetni, hogy a hatalomba ismételen visszatérő újkommunisták és titkosszolgák – népi megfogalmazás szerint – „ellopják a forradalmat”. Az említett évfordulók viszont **mementó** gyanánt figyelmeztetnek arra, hogy a romániai forradalomárok hősi áldozatát ne hagyjuk veszendőbe ▶

- menni, és az időről-időre utcára vonuló tüntetők százazeivel együtt álljunk ki a szabadság ügye mellett.

A Parlament plenárisán elhangzott beszédében erdélyi képviselőnk a romániai **magyar nemzeti közösség** együttérzésének is hangot adott a román nép I. Mihály király halála miatti gyászában.

Közvetlenül a diktatúra bukása után Őfelsége svájci rezidenciáján fogadta Tőkés Lászlót, aki ez alkalommal személyesen győződhetett meg a száműzetésbe kényszerített volt uralkodó hazaszeretetéről, valamint a román nép szabadsága és a demokratikus rendszerváltozás iránti elkötelezettségéről. Sokan a neokommunisták által foglyul ejtett köztársasági államforma alternatíváját látták Mihály király személyében – írja

egyik méltatója. Európai parlamenti képviselőnk az alkotmányos monarchia megtestesítőjeként emlékezett meg róla.

FELSZÓLALÁS

AZ 1989-ES ROMÁNIAI FORRADALOM ÉVFORDULÓJA ALKALMÁBÓL

1989. december 15-én, **Temesváron** vette kezdetét a Ceaușescu-diktatúrát megdöntő romániai forradalom. Hetven éve, 1947 decemberében döntötték meg az alkotmányos monarchiát, és fosztották meg trónjától, majd űzték el az országból **I. Mihály** királyt a hatalomra jutó kommunisták.

A romániai kommunista uralom kezdetét és végét jelentő két történelmi évforduló szolgáljon **mementó** gyanánt arra nézve, hogy Románia népe szabadságban akar élni, és nem hagyja „ellopni forradalmát”.

Mihály király, az egykori alkotmányos uralkodó minapi elhunytja is erre emlékeztessen bennünket!

A romániai **magyar közösség** osztozik a román nép gyászában és reményében.

Strasbourg, 2017. december 11.

Tőkés László
EP-képviselő

VITA STRASBOURGBAN AZ EMBERI JOGI HELYZETRŐL

Az Európai Parlament idei utolsó ülészakájának második napján két külügyi-emberi jogi dokumentum vitájára került sor a plenáris ülésen. Az emberi jogok és a demokrácia 2016. évi helyzetéről szóló **jelentés**

viszonylatában igen találó **Federica Mogherini** uniós külügyi főképviseelő megállapítása: „Nehéz időkben úgy lehet erős az Európai Unió, hogyha a stratégiai gondolkodást helyezi előtérbe, tagjainak jövőképe közös, fellépése pedig egységes.” A mianmari (burmai) üldözött rohindzsa (rohingya) közösség helyzetével kapcsolatos **nyilatkozat** vitájában is ez az általános stratégiai igény nyilvánult meg.

A hontalan **muszlim rohindzsákat** a buddhista többség tettelegességig fajuló gyűlölete sújtja. A Béke Nobel-díjas **Aung Szan Szú Kji** nevével fémjelzett, törekény mianmari demokrácia állami hatóságai maguk is részesei az ellenük folytatott népiirtásnak. Hozzászólásában **Tőkés László** európai képviselő a hosszú évtizedeken át katonai diktatúrában élt távolkeleti ország „történelmi lehetőségeként” értékelte a 2016-ban alighogy elkezdődött demokratikus átalakulásokat. Az ígéretes változások folytatásához viszont az szükséges, hogy a kormány hagyjon fel a rohindzsa kisebbséget létében fenyegető mostani gyakorlatával és teljesítse a kisebbségek védelmében vállalt kötelezettségeit. ➤

➤ A 2016. évi emberi jogi jelentéshez való hozzászólásában erdélyi képviselők a **lelkiismereti és a vallásszabadságra** helyezte a hangsúlyt, azonos mércé alkalmazását szorgalmazva a világon leginkább üldözött keresztények és más vallásúak emberi és kollektív jogainak védelmében. Ezzel együtt azokkal a **gyilkos ideológiákkal** is fel kell vennünk a harcot, amelyek rendszerszinten üldözik etnikai és vallási kisebbségeiket – mondotta képviselőnk.

A demokrácia, az emberi jogok és a jogállamiság terén mutatkozó folyamatos visszaesés kihívásával szembenézve az Unió fokozott figyelmet tanúsít a vallásszabadság szaporodó sérelmeinek, valamint a vallásüldözés elharapózásának. A jelentés – egyebek mellett – konkrét és gyakorlati fellépést sürget a vallás és a meggyőződés szabadságának előmozdításáról és védelméről szóló **uniós iránymutatások** hatékony végrehajtása érdekében.

A dokumentum egészében véve pozitív tartalma ellenére a magyar néppárti küldöttség tagjai **tartózkodtak** a mai végszavazáskor. Ennek legfőbb oka az, hogy a migráció kérdésében Magyarország álláspontja

lényegesen eltér az Unió, illetve a Parlament, sőt még a néppárti frakció egy jelentős részének az álláspontjától is.

Lásd alább Tőkés László két hozzászólását.

HOZZÁSZÓLÁS

A MIANMARI ROHINDZSÁK HELYZETÉRŐL SZÓLÓ VITÁHOZALKALMÁBÓL

Az 1989 óta **Mianmar** nevet viselő volt **Burma** figyelemre méltó átalakulásokon ment át a 2011-ben elkezdődött reformok óta. A több évtizedes katonai diktatúra megdöntését követően, 2016 áprilisában demokratikus úton hatalomra került új kormány történelmi lehetőséget jelent az ország számára. A változások folyamatában, a maga sajátos eszközeivel, az Európai Unió döntő szerepet játszott.

Az utóbbi hónapokban azonban jogos aggodalomra ad okot a délkelet-ázsiai ország **Rakhine** nevű államában élő népes **rohindza közösség** elleni hatóságai erőszak, mely a pusztító állampolgársággal sem rendelkező üldözött népcsoport tagjainak százazreit teszi földönfutóvá és kényszeríti őket a szomszédos **Bangladesbe** menekülni. Az ENSZ emberi jogi főbiztosa a kialakult

tarthatatlan helyzetet méltán minősítette **etnikai tisztogatásnak**.

Idén szeptemberben az Európai Parlament **sürgőségi határozatban** ítélte el a mianmari kormánynak a rohindza kisebbséggel szembeni minősíthetetlen bánásmódját. Az országban végbemenő demokratikus átalakulások sikerének, valamint az Unió további támogatásának előfeltételeként szabta meg a súlyos emberi jogi és etnikai jogsértések haladéktalan kivizsgálását és a bűnelkövetők felelősségre vonását.

Az Európai Uniónak fokoznia kell a mianmari humanitárius válság enyhítésére irányuló erőfeszítéseit! Ezzel együtt az eddiginél is határozottabban számon kell kérnie a kormány kisebbségek védelmében vállalt kötelezettségeinek a teljesítését.

HOZZÁSZÓLÁS

AZ EMBERI JOGOK ÉS A DEMOKRÁCIA 2016.

ÉVI HELYZETÉRŐL SZÓLÓ JELENTÉSHEZ

Ma délután a Mianmarban élő muszlim **rohindzsák** védelmében emeltük fel a szavunkat. Más esetekben a világon leginkább üldözött **keresztény közösségeket** vesszük védelmünkbe. Az Európai Uniónak – etnikai és vallási különbségtétel nélkül – egységesen kell fellépnie az egyéni **emberi** és a kisebbségi **kollektív** jogok, illetve a lelkiismereti-, a szólás- és a vallásszabadság tiszteletben tartása érdekében.

Különösképpen fontos, hogy felvegyük a harcot a jogfosztó és tömeggyilkos **vallási** és **politikai ideológiákkal**, mint amilyenek az iszlám fundamentalizmus és az ateista kommunizmus. Az Európai Unió ennek az egyetemes jogvédő küzdelemnek a legfőbb letéteményese – amint ez a Parlament 2016. évi emberi jogi jelentéséből is kitűnik.

A TEMESVÁRI FORRADALOM ÉVFORDULÓJÁN ELMONDHATÓ: MÉG MINDIG NEM TELJES A RENDSZERVÁLTOZÁS ROMÁNIÁBAN

Miként a korábbi években mindig, ezúttal is megemlékeztek **Temesvárott** az 1989-es eseményekről azok, akik részesei voltak a Ceaușescu-diktatúra bukásához vezető ellenállásnak és lázadásnak. December 15-én, pénteken, napra pontosan 28 évvel azelőtt a belvárosi református bérpalotánál összegyűlt hívek szolidaritásukat fejezték ki a világi és egyházi hatóságok által zaklatott **Tőkés László** lelképásztorral, akire családjával együtt deportálás várt. Innen bontakozott ki az a tiltakozás a város magyar és más nemzetiségű, különböző felekezetű lakosainak részvételével, amely össznépi felkeléssé terebélyesedett, s amit fegyveres megtorlás követett. De már ez sem tudta megakadályozni a rezsim december 22-i összeomlását.

Az idei megemlékezésen a **temesvári református gyülekezet** egykori lelkésze, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület korábbi püspöke a belvárosi templom előtt összegyűlt kiszámú emlékezőnek azt mondta, hogy az 1989-es hősök, az életüket is feláldozó ellenállók emlékét azzal becsüljük meg leginkább, ha nem térünk le arról az útról, amelyen ők szabadságvágyukat kifejezve akkor elindultak. Tőkés László méltatta egykori gyülekezete és presbitériuma bátorságát és kiállását, fejet hajtva „a minden élők útján” távozottak előtt. A négy nyelvű emléktáblánál elsőként a KREK volt püspöke és főgondnoka helyeztek el koszorút, majd következtek a Temesvári Református Egyházmegye, a belvárosi és az Új Ezredév egyházközségek képviselői. Koszorúzott még az Érmihályfalvi Református Egyházközség, az 1989-es Temesvári Emlékbizottság, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács és az Erdélyi Magyar Néppárt képviselői.

Ezt követően megemlékezéssel egybekötött fórumot tartottak az **Új Ezredév Református Központban**, ahol **Gazda István** lelképásztor igei köszöntése

után bemutatták a *Szabadulás az Egyház „babiloni fogságából” – 1989* című kötetet. A könyv a 2015-ben Nagyváradon ezzel a címmel megtartott konferencia és hálaadó emlékünnepegy anyagát tartalmazza, **Dénes László** szerkesztő elmondta róla: mostani megjelentetésével egyszerre adóznak a reformáció 500 évének és az 1989-ben megindult rendszerváltozásnak, amelynek egyházi vetületeit volt hivatott áttekinteni a két évvel ezelőtti tanácskozás, Kárpát-medencei kitekintéssel. A résztvevők legtöbbször akkor elégtétellel állapította meg, hogy a társadalmi-politikai változások pozitívumainak a történelmi magyar egyházak is részesei voltak, ugyanakkor a negatívumok alól sem tudták kivonni magukat. Ezt erősítette meg a tegnapi kerekasztal-beszélgetés is.

Tőkés László európai parlamenti képviselő szerint Romániában például állandósult a visszarendeződés, de folyamatos rendszerváltásra lenne szükség a többi volt kommunista országban is. Szinte mindenütt hangsúlyos volt az egyházak szerepe a kommunista diktatúrák megdöntésében, a romániai rendszerváltozásban például egykor a magyarok és a magyar egyházak vezető szerepet tölthettek be, de ez immár a múlté. Amíg Magyarországon 2010-ben visszafordíthatatlanná vált a rendszerváltás folyamata, addig Romániában az egykori viszonyok és fenntartóik átmentéséből sem az egyház, sem az RMDSZ nem tudta kivonni magát. A püspök és társai a forradalmi évfordulón évről évre a rendszerváltozás folytonossága mellett szállnak síkra, annak ellenére is, hogy hatalmas erők munkálkodnak azóta is Romániában a nacionálkommunista ideológiák és közpolitikák továbbélésén. Nem is csoda, hogy menet közben elsikkadt a rendszerváltás egyházi dimenziója, pedig a folyamatban az erdélyi magyar egyházak a kovász szerepét tölthették be.

Ezzel egyetértve fejtette ki az egykori harcostárs, **Tolnay István** professzor, hogy mennyire tudato- ➤

san zajlik „Temesvár elhomályosítása” a honi közbeszédben és -írásban. A felekezeti oktatás több mint negyedszázados „munkásaként” azt is elmondta: hatalmas ellenszélben, sziszifuszi erőfeszítéssel sikerült kicsiny részét visszaszerezni-állítani annak, amit az évszázados idegen uralom és az ateista diktatúra ellopott és szétvert. **Kovács Zoltán**, aki partiumi magyar elöljáróként számos tisztséget töltött be az évek során, szintén hiányérzeteit fogalmazta meg a rendszerváltással kapcsolatban, míg **Balaton Zoltán** volt temesvári presbiter az önvizsgálat igényével tette fel a kérdést: megtettünk-e mindent, amit kell, nem torpantunk-e meg idő előtt?

Tőkés László utóbb említett két harcostársa mellett **Zalatnay István** egyetemi oktató, a budapesti Erdélyi Gyülekezet lelképásztora, **Bódis Ferenc** esperes, valamint Gazda István kapcsolódott még be a kerekasztal-beszélgetésbe. Egyetértettek abban, hogy nem szabad lekicsinyelni a rendszerváltás vívmányait, de a csalódás is messzemenően érthető. Zalatnay szerint 1989-ben Romániában a hallgatás falának áttörése hozta meg a kívánt változást, de azóta új a feladat, szerte a Kárpát-medencében, sőt

talán egész Európában: a hazug beszéd falának az áttörése.

A temesvári antikommunista népfelkelés megindulásának 28. évfordulóján tartott rendezvényen közreműködött az Új Ezredév Református Gyülekezet énekkara.

ANGYALJÁRÁS ÉLESZEN

Tőkés László európai parlamenti képviselő, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnöke, minként hosszú évek óta minden alkalommal, ebben az esztendőben is meglátogatott egy hátrányos helyzetben lévő közösséget a karácsonyi ünnepek előtt.

Ezúttal a Sebes-Körös völgyi Élesdre, a református egyház által alapított és fenntartott **Kajántó Mária Gyermek- és Ifjúsági Otthonba** látogatott, ahol **Dénes István Lukács** lelképásztor, bihari esperes és az intézmény vezetője, **Dénes Éva**, valamint a huszonegy bentlakó kiskorú fogadta december 20-án este.

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület korábbi püspökét **Nagy József Barna**, az EMNT partiumi régióelnöke, a Magyar Polgári Egyesület vezetője kísérte el, aki röviden köszöntötte a gyermekeket és a jelenlévőket. Mint elmondta, Tőkés Lászlóval még püspöki szolgálata idején, hosszú évekkel ezelőtt honosították meg, hogy karácsony vagy húsvét idejében ellátogatnak a szükségben lévőkhez. Nagyon sok helyen voltak már az elmúlt években: hajléktalanoknál, románoknál, szörvényben élő gyermekeknél, gyermek- és öregotthonokban, kicsi eldugott falvakban vagy éppen a nagyvárosi periferián. Ezekben a látogatásokon minden alkalommal **köszöntőt** mondanak és ajándékokat visznek a rászorulóknak.

Tőkés László a 130. zsoltár üzenetével – „Várom az Urat, várja az én lelkem” – köszöntötte az élesdi közösséget. Röviden elmondta, mindnyájunk életében nagyon fontos, hogy várjuk a **Szabadítót**. Beszélt a gyermekeknek az 1989-es várakozásról, amikor Temesváron, majd később az egész országban várták és óhajtották a szabadságot, mindenki valami újra, valami szépre vágyott. Kis történelemórát is tartott a gyermekeknek, amikor elmondta, hogyan éltek a kom-

munizmusban az emberek, mit jelentett a **diktatúra**, a nélkülözés, a sötétség, a sorban állás az élelemért, milyen volt az akkori világ. De a kitartás, az imádság meghozta a gyümölcsöt, és ebből a helyzetből is meg lehetett szabadulni. Így kell nekünk a mai korban is **kitartani**, **imádkozni**, mert akkor megszabadulhatunk gondjainktól, bajainktól, mint ahogy az itt lakó gyermekek is megszabadultak nehéz sorsuktól, és immáron egészen más körülmények között élhetnek.

A rövid alkalmi beszéd után a bentlakók kérdésekkel halmozták el Tőkés Lászlót, kötetlen beszélgetéssé alakítva az áhítatot. A püspök mindenkivel elbeszélgetett, majd átadta **ajándékait** az otthonnak és a gyermekeknek, a több ládányi gyümölcsből és édességből készült csomagokat. A gyermekek egy karácsonyi énekel köszönték meg a látogatást, és azzal az ígérettel engedték el a püspököt, hogy még visszatér hozzájuk.

ÁTADTÁK A 2017-ES SZAHAROV-DÍJAT

Átadták az idei Szaharov-díjat a **venezuelai demokratikus ellenzék** egyes képviselőinek december 13-án szerdán az Európai Parlament (EP) strasbourgi plenáris ülésén. A gondolat- és véleményszabadságért folytatott küzdelem elismeréseként adományozott kitüntetést **Antonio Tajani**, az uniós képviselőtestület elnöke adta át.

Az elismerésre a parlament néppárti és liberális frakciója közösen jelölte a venezuelai demokratikus ellenzékét, a demokratikusan megválasztott nemzetgyűlést és az ottani politikai bebörtönzötteket. „A díj nemcsak a demokratikus ellenzéké, hanem a venezuelaiaké világszerte” – jelentette ki Tajani, a latin-amerikai ország „egyetlen legitim és demokratikusan megválasztott” törvényhozó testületének nevezve a nemzetgyűlést. Hozzátette: „a helyzet napról napra romlik Venezuelában”, ahol több mint 300 politikai bebörtönzöttet tartanak számon.

Az EP elnöke rámutatott a véleménynyilvánítás szabadságának fontosságára, mondván, az „a demokrácia egyik alappillére”. Emellett elítélte a venezuelai helyzetet, és békés demokratikus átmenetre szólította fel az ország vezetését, illetve a politikai bebörtönzöttek szabadon bocsátását sürgette. Tajani végezetül kiemelte: az EP kész választási megfigyelőket küldeni Venezuelába.

Julio Borges, a venezuelai nemzetgyűlés elnöke kijelentette: „ellenállunk, és legyőzzük ezt a rezsimet, amely eltérítette a demokráciát, és az éhezés eszközével tartja a népet ellenőrzés alatt”. Nem mondanak le a reményről, amíg Venezuela szabad nem lesz minden állampolgára számára – fogalmazott. „A díjat az ország egésze kapja: az anyák, akik gyerekeik

megmentése érdekében saját maguktól vonják meg a falatot, a gyermekek, akiknek a szemétnben kell élelmet keresniük, a betegek, akik belehalnak az orvosi ellátás hiányába, a fiatalok, akik kétségbeesésükben elhagyják Venezuelát” – mondta Borges, az újságírókkal, az emberi jogi aktivistákkal, a politikai bebörtönzöttekkel és a békés tüntetések során meggyilkolt több mint 150 demonstrálóval folytatva a felsorolást.

Az ötvenezer euróval járó kitüntetést idén 29. alkalommal osztotta ki az Európai Parlament. Az utolsó körben a díj jelöltjei között volt még **Aura Lolita Chávez Ixcaquic** guatemalai emberi jogi aktivista és **Dawit Isaak** svéd-eritreai író, újságíró, akiket ugyancsak meghívtak az átadóra. Az Eritreában 2001-ben tárgyalás nélkül elítélt Isaak helyett fia utazott Strasbourgba, őt magát ugyanis 2005 óta senki nem látta.

A Nobel-békedíjas Andrej Szaharov orosz atomfizikusról elnevezett kitüntetést 1988 óta minden évben olyasvalakinek ítélik oda, aki jelentős erőfeszítéseket tesz, nagy áldozatokat vállal az emberi jogokért, a gondolatszabadságért és a demokráciáért folytatott küzdelemben.

Az Európai Emlékezet és Lelkiismeret Platform november 29-30-i vilnai (Vilnius, Litvánia) közgyűlésén újraválasztották Szilágyi Zsoltot, Tőkés László közvetlen munkatársát a platform alelnökévé. Az új elnök Lukasz Kaminski lengyel történész lett, akinek elődjét, a svéd Göran Lindbladet a szervezet védnöki testületébe választották, amelynek Tőkés László EP-képviselő is tagja a szervezet alapításától kezdve. A platformot egyébként 2011-ben hozták létre Prágában a totalitarizmusokat kutató európai intézetek és szervezetek. **Szilágyi Zsolt** az elnökség egyetlen tagja, aki a megalapítástól kezdve folyamatosan részt vesz a platform vezetésében. A prágai székhelyű szervezet igazgatója továbbra is Neela Winkelmann. Az elnökség tagjává

választották még az észt Thoomas Hiiot, a német Wolfgang Christian Fuchst és a szlovén Andreja Valic Zvert. További információk a platform tevékenységéről: www.memoryandconscience.eu.

